

Rabobank

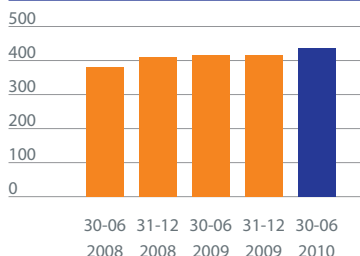

Halfjaarverslag 2010

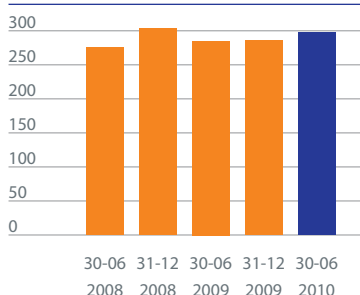
Rabobank Groep

Kerngegevens

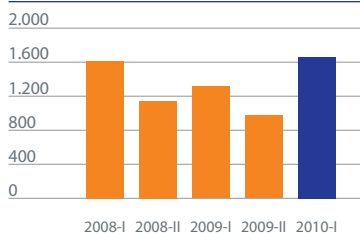
Kredietportefeuille
in miljarden euro's

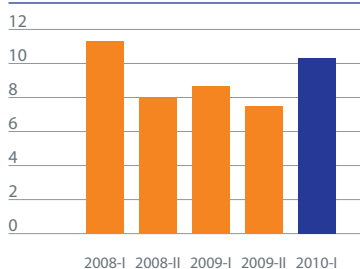
Toevertrouwde middelen
in miljarden euro's

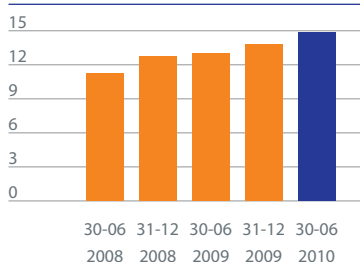
Nettowinst
in miljoenen euro's

Rendement eigen vermogen
in %

Tier 1-ratio
in %

Bedragen in miljoenen euro's	30-jun-10	31-dec-09	30-jun-09	31-dec-08	30-jun-08
Omvang dienstverlening					
Balanstotaal	675.847	607.698	615.361	612.120	567.787
Kredietportefeuille private					
... cliënten	435.120	415.748	415.239	408.620	380.880
Toevertrouwde middelen	297.765	286.338	284.908	304.214	275.530
Beheerd en bewaard vermogen					
... van klanten	250.100	230.400	194.700	183.600	209.700
Vermogen en solvabiliteit					
Eigen vermogen	40.461	38.098	36.853	33.459	32.192
Tier 1-vermogen	33.178	32.190	31.178	30.358	29.840
Toetsingsvermogen	34.140	32.831	32.273	30.912	31.017
Risicogewogen activa	223.304	233.372	239.670	238.080	216.132
	2010-I	2009-II	2009-I	2008-II	2008-I
Resultaatgegevens					
Baten	6.468	5.445	6.422	5.899	5.753
Bedrijfslasten	3.906	3.444	3.860	3.894	3.717
Waardeveranderingen	569	840	1.119	1.031	158
Belastingen	332	189	127	-167	265
Nettowinst	1.661	972	1.316	1.141	1.613
Ratio's					
Tier 1-ratio	14,9%	13,8%	13,0%	12,7%	11,2%
BIS-ratio	15,3%	14,1%	13,5%	13,0%	11,6%
Nettowinstgroei	26%	-15%	-18%	-14%	18%
Rendement eigen vermogen	10,3%	6,4%	8,7%	8,0%	11,3%
Efficiencyratio	60,4%	63,3%	60,1%	66,0%	64,6%
	30-jun-10	31-dec-09	30-jun-09	31-dec-08	30-jun-08
Dichtbij					
Lokale Rabobanken	143	147	152	153	161
Vestigingen	950	1.010	1.061	1.112	1.130
Geldautomaten	2.986	3.063	3.079	3.097	3.134
Leden (x 1.000)	1.784	1.762	1.731	1.707	1.678
Buitenlandse vestigingsplaatsen	637	624	603	569	517
Marktaandelen (in Nederland)					
Hypotheeken	31%	30%	30%	30%	30%
Sparen	39%	40%	40%	41%	41%
Midden- en kleinbedrijf	41%	41%	41%	39%	38%
Ratings					
Standard & Poor's	AAA	AAA	AAA	AAA	AAA
Moody's Investor Service	Aaa	Aaa	Aaa	Aaa	Aaa
Fitch	AA+	AA+	AA+	AA+	AA+
DBRS	AAA	AAA	AAA	AAA	AAA
Personeelsgegevens					
Aantal medewerkers (in fte)	58.419	59.311	60.490	60.568	60.247

Halfjaarverslag 2010

Profiel Rabobank Groep	2
Rabobank Groep in het kort	4
Bericht van de voorzitter	6
Financiële ontwikkelingen	9
Binnenlands retailbankbedrijf	15
Wholesalebankbedrijf en internationaal retailbankbedrijf	20
Vermogensbeheer en beleggen	24
Leasing	28
Vastgoed	31
Verzekeren	35
Risicomanagement	37
Samen werken aan een duurzame toekomst	40
Halfjaarcijfers	44
Toelichting op de halfjaarcijfers	49
Verklaringen	67

De pagina's 1 tot en met 43 in dit halfjaarverslag zijn niet door een accountant gecontroleerd of beperkt beoordeeld. Bij de halfjaarcijfers, zie de pagina's 44 tot en met 66, is door de accountant een beoordelingsverklaring afgegeven.

Profiel Rabobank Groep

De Rabobank Groep is een internationale financiële dienstverlener op coöperatieve grondslag, actief op het gebied van retailbanking, wholesalebanking, vermogensbeheer, leasing en vastgoed. In Nederland ligt de nadruk op het bieden van een totaal pakket aan financiële diensten. De internationale focus is gericht op de food- en agrisector. De Rabobank Groep bestaat uit de zelfstandige lokale Rabobanken en hun centrale organisatie Rabobank Nederland met een aantal gespecialiseerde dochterondernemingen. De onderdelen kennen een sterke onderlinge verwantschap. De Rabobank Groep bedient wereldwijd ongeveer 10 miljoen klanten vanuit 48 landen en heeft een personeelsbestand van circa 58.400 fte.

Gemeten naar tier 1-vermogen, behoort de Rabobank Groep tot de 25 grootste financiële instellingen ter wereld. De ratinginstituten Standard & Poor's, Moody's Investor Service en DBRS geven de Rabobank Groep de hoogste kwalificatie voor kredietwaardigheid.

De 143 lokale Rabobanken vormen het coöperatieve kernbedrijf van de Rabobank Groep. Het totale personeelsbestand van de lokale Rabobanken is ongeveer 27.400 fte. Betrokken, dichtbij en toonaangevend bedienen deze medewerkers in Nederland ongeveer 6,8 miljoen particuliere klanten en ongeveer 800.000 zakelijke klanten met een volledig pakket financiële diensten. De 950 vestigingen en 2.986 geldautomaten vormen samen het dichtste bankennetwerk van Nederland. De lokale Rabobanken bedienen de klant zo goed mogelijk door een optimaal gebruik te maken van verschillende distributiekkanalen, zoals de kantoren, het internet en de telefoon. Binnen de coöperatieve structuur kunnen klanten lid worden van hun lokale Rabobank. Ongeveer 1,8 miljoen klanten zijn lid van hun lokale Rabobank. Op hun beurt zijn de lokale Rabobanken lid - en aandeelhouder - van de overkoepelende coöperatie Rabobank Nederland, die de lokale dienstverlening ondersteunt.

Rabobank Nederland oefent namens De Nederlandsche Bank controle uit op de bedrijfsvoering, uitbesteding, solvabiliteit en liquiditeit van de lokale Rabobanken en fungeert ook als houdstermaatschappij van een aantal gespecialiseerde dochterondernemingen in binnen- en buitenland. Rabobank Nederland heeft een personeelsbestand van circa 6.400 fte.

Rabobank International is het wholesalebankbedrijf en het internationaal retailbankbedrijf van de Rabobank Groep, en heeft inclusief de buitenlandse dochterondernemingen een personeelsbestand van ongeveer 14.500 fte. Met een netwerk in 30 landen en kantoren in 534 vestigingsplaatsen, is Rabobank International wereldwijd thuis in de belangrijkste financiële markten.

Rabo Development ondersteunt de ontwikkeling van een bancaire infrastructuur in ontwikkelingslanden door minderheidsbelangen in plattelandsbanken te nemen en door expertise en medewerkers ter beschikking te stellen. De Rabobank Foundation, het maatschappelijke fonds van de Rabobank Groep, ondersteunt kwetsbare en kansarme groepen in binnen- en buitenland met geld, menskracht en kennis.

Missie en ambitie

De Rabobank Groep wil vanuit het gezamenlijke belang van mensen en gemeenschappen bijdragen aan een duurzame ontwikkeling van welvaart en welzijn. Het realiseren van de ambities van mensen en gemeenschappen is daarbij het doel. Het versterken van onderlinge samenwerking en het aandragen van de best mogelijke financiële oplossingen zijn daarbij de middelen.

Vanuit deze missie is het de ambitie van de Rabobank Groep om in Nederland de beste en meest klantgedreven en vernieuwende instelling te zijn op financieel terrein. Internationaal wil de Rabobank Groep de beste food- en agribank zijn, met een sterke aanwezigheid in de belangrijkste food- en agrilanden in de wereld. Daarbij wordt de jarenlange ervaring ingezet die op dit gebied in Nederland is opgedaan. De Rabobank Groep wil daarnaast excelleren op het gebied van duurzaam ondernemen, passend bij haar identiteit en maatschappelijke positie. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is en wordt verder geïntegreerd in de kernactiviteiten.

Kernwaarden Rabobank Groep

De Rabobank Groep laat zich leiden door vier kernwaarden, die voortvloeien uit haar missie en ambitie: respect, integriteit, professionaliteit en duurzaamheid. Op basis hiervan biedt de Rabobank Groep haar klanten financiële diensten die in een moderne samenleving nodig zijn om deel te nemen aan het economische verkeer. Rekening houdend met de eigen doelstellingen, waarden en wet- en regelgeving, respecteert de Rabobank Groep de cultuur en de gebruiken van landen waarin de bank is gevestigd.

Organisatieschema Rabobank Groep

Situatie per 1 juli 2010

De lokale Rabobanken vormen de kern van het bankbedrijf en het hart van de coöperatie. Rabobank Nederland is de centrale organisatie en ondersteunt de lokale Rabobanken onder meer op het gebied productontwikkeling en marktwerking. Binnen Rabobank Nederland worden tevens staffuncties voor de lokale Rabobanken en voor de gehele Rabobank Groep uitgevoerd. Rabobank International bedient met haar expertise een groot aantal corporate- en retailklanten wereldwijd. De dienstverlening van de Rabobank Groep wordt verder gerealiseerd door diverse specialistische dochterondernemingen en deelnemingen, die onder hun eigen naam op de verschillende markten opereren.

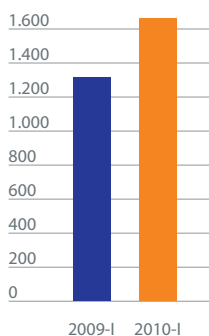
Rabobank Groep in het kort

Rabobank Groep

De Rabobank Groep is een internationale financiële dienstverlener op coöperatieve grondslag. In Nederland is de Rabobank Groep actief op het gebied van retailbanking, wholesalebanking, vermogensbeheer, leasing en vastgoed, de internationale focus is gericht op de food- en agrisector. De Rabobank Groep bestaat uit 143 zelfstandige lokale Rabobanken en hun centrale organisatie Rabobank Nederland met een aantal gespecialiseerde dochterondernemingen. De Rabobank Groep bedient wereldwijd ongeveer 10 miljoen klanten vanuit 48 landen en heeft een personeelsbestand van circa 58.400 fte.

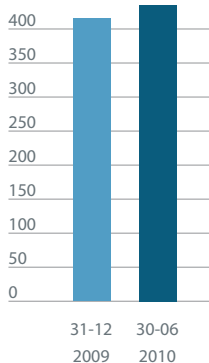
Nettowinst stijgt met 26%

in miljoenen euro's

Kredietportefeuille neemt met 5% toe

in miljarden euro's

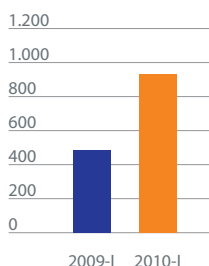
In de eerste helft van 2010 lag de focus groepsbreed op het optimaal bedienen van klanten, verbeteren van de marges en het scherp sturen op de kosten. Het economisch herstel resulteerde in een daling van de waardeveranderingen. De nettowinst nam toe en de winsttoevoeging droeg bij aan de stijging van de tier 1-ratio met 1,1 procentpunt tot 14,9%. Door de afwachtende houding van consumenten en de terughoudendheid van bedrijven om te investeren, vlakke de krediet-groei bij de lokale Rabobanken af. Mede door de stijging van de US dollar steeg de kredietportefeuille op groepsniveau. De omvang van de toevertrouwde middelen nam met 4% toe tot 297,8 miljard euro.

Binnenlands retailbankbedrijf

De Rabobank Groep is in Nederland niet alleen de grootste hypotheekverstrekker, spaarbank en verzekeringsintermediair, maar ook de marktleider in het midden- en klein-bedrijf en in de food- en agrisector. De 143 zelfstandige lokale Rabobanken hebben 950 vestigingen, 2.986 geldautomaten en een personeelsbestand van circa 27.700 fte. Ze bedienen in Nederland ongeveer 6,8 miljoen particuliere klanten en 800.000 zakelijke klanten. Obvion, een samenwerking met APG, behoort eveneens tot het binnenlands retailbankbedrijf. Deze hypotheekverstrekker werkt samen met onafhankelijke hoogwaardige intermediairs.

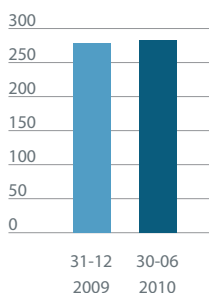
Nettowinst stijgt met 446 miljoen euro

in miljoenen euro's

Kredietportefeuille neemt met 1% toe

in miljarden euro's

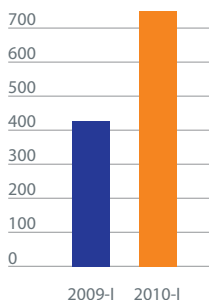
Het resultaat van het binnenlands retailbankbedrijf nam in de eerste helft van 2010 toe als gevolg van verbeterde marges, hogere volumes en kostenbeheersing. Ook de daling van de waardeveranderingen droeg bij aan de stijging van de nettowinst. In de hypotheekmarkt breidden de lokale Rabobanken en Obvion hun marktaandeel uit. De lokale Rabobanken konden de groei van de kredietportefeuille volledig financieren met de toename van toevertrouwde middelen. Ook in 2010 vormt verantwoord en duurzaam bankieren het uitgangspunt van de dienstverlening van Rabobank.

Wholesalebankbedrijf en internationaal retailbankbedrijf

Rabobank International is het wholesalebankbedrijf en het internationaal retailbankbedrijf van de Rabobank Groep. Binnen Nederland richt ze zich op alle marktsectoren en wordt prioriteit gegeven aan het zo goed mogelijk in de breedte bedienen van de grootzakelijke markt. Buiten Nederland ligt de focus op de bediening van de food- en agriklanten. Rabobank International heeft een internationaal kantorennetwerk, met vestigingen in 30 landen en een personeelsbestand van circa 14.500 fte. Rabo Development heeft minderheidsbelangen in zes partnerbanken met een sterk agrarisch profiel in ontwikkelingslanden.

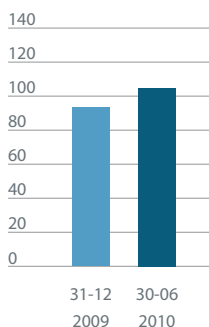
Nettowinst stijgt met 322 miljoen euro

in miljoenen euro's

Kredietportefeuille neemt met 12% toe

in miljarden euro's

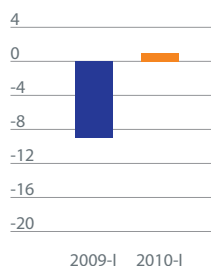
In de eerste helft van 2010 nam bij Rabobank International de kredietverlening aan de food- en agrisector verder toe. Daarnaast steeg de totale kredietverlening, mede door de waardestijging van de US dollar. De provisies namen toe en de waardeveranderingen daalden sterk. Deze ontwikkelingen resulteerden in een stijging van de winst. Ten behoeve van het verduurzamen van de waardeketens werd beleid geformuleerd, dat dient als richtsnoer voor de contacten met onze klanten. Rabo Development verwierf een 30%-belang in Sicredi, een Braziliaanse kredietcoöperatie.

Vermogensbeheer en beleggen

De vermogensbeheeractiviteiten van de Rabobank Groep worden uitgevoerd door de internationaal opererende vermogensbeheerder Robeco, de Nederlandse vermogensbank Schretlen & Co en de Zwitserse private bank Sarasin. Met deze groepsonderdelen biedt Rabobank haar klanten de mogelijkheid om te beleggen in een groot aantal beleggingsfondsen en gebruik te maken van een uitgebreid pakket van vermogensbeheerdiensten. Het personeelsbestand van de vermogensbeheeractiviteiten heeft een omvang van circa 3.200 fte.

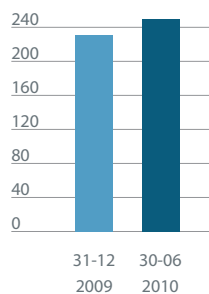
Nettowinst komt uit op 1 miljoen euro

in miljoenen euro's

Beheerd en bewaard vermogen van klanten stijgt met 9%

in miljarden euro's

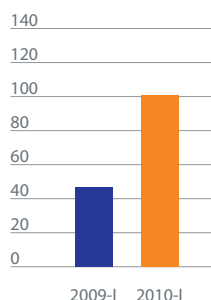
Als gevolg van de positieve cashflow en de waardedaling van de euro steeg het beheerd vermogen van klanten bij de vermogensbeheeractiviteiten in de eerste helft van 2010. De reguliere beheerprovisies namen toe als gevolg van de toename van het beheerd vermogen. De rentewinst steeg bij Robeco Direct en bij Sarasin daalde het inkomen uit handelsactiviteiten. Bij Robeco namen de kosten verder af. De beleggingsdienstverlening van de Rabobank Groep werd verder in lijn gebracht met de United Nations Principles for Responsible Investment.

Leasing

De Lage Landen, verantwoordelijk voor de lease- en consumptiefkredietactiviteiten van de Rabobank Groep, ondersteunt tevens met het vendor-financeconcept in meer dan 35 landen fabrikanten en distributeurs bij hun afzet. In negen Europese landen is zij actief met haar internationale autoleasebedrijf Athlon Car Lease. In Nederland biedt De Lage Landen een breed pakket lease-, handels-, en financieringsproducten aan. Onder meer met het online label Freo worden consumptieve kredieten aangeboden. De Lage Landen heeft een personeelsbestand van ongeveer 4.800 fte.

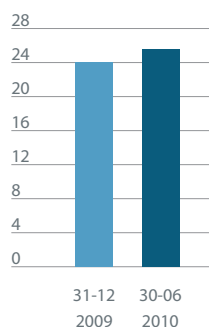
Nettowinst stijgt met 54 miljoen euro

in miljoenen euro's

Kredietportefeuille groeit met 6%

in miljarden euro's

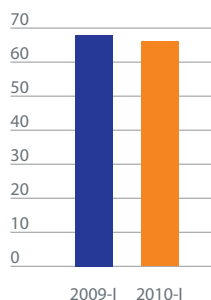
In de eerste helft van 2010 realiseerde De Lage Landen hogere marges op nieuwe contracten en profiteerde zij van het herstel in de tweedehandsautomarkt. Ook droeg de daling van de waardeveranderingen bij aan de stijging van de winst. De leaseportefeuille liet een gematigde groei zien, vooral als gevolg van de waardestijging van de US dollar. Het online label Freo werd in 2010 door *Independer.nl* wederom uitgeroepen tot de best gewaardeerde consumptiefkredietverstrekker van Nederland. De Lage Landen formuleerde concrete doelstellingen om de gemiddelde CO₂-uitstoot per fte te reduceren.

Vastgoed

De particuliere en zakelijke vastgoedactiviteiten van de Rabobank Groep zijn belegd bij Rabo Vastgoedgroep. De drie kernactiviteiten zijn het ontwikkelen van woningen en commercieel vastgoed, vastgoedfinanciering en het bedienen van beleggers in vastgoed. Rabo Vastgoedgroep is actief met de merken Bouwfonds Property Development, MAB Development, FGH Bank, Bouwfonds REIM en Fondsenbeheer Nederland. Rabo Vastgoedgroep heeft een personeelsbestand van circa 1.500 fte en is behalve in Nederland ook actief in Duitsland en Frankrijk.

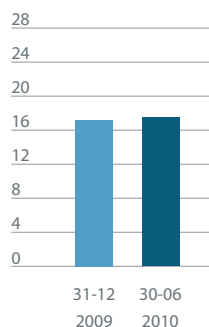
Nettowinst Rabo Vastgoedgroep komt uit op 66 miljoen euro

in miljoenen euro's

Kredietportefeuille neemt met 1% toe

in miljarden euro's

Het aantal verkochte woningen steeg in de eerste helft van 2010 met 24% naar 3.280 en er werd meer commercieel vastgoed opgeleverd. De kredietportefeuille groeide met 1% tot 17,5 miljard euro en het beheerd vermogen in vastgoed liet een geringe stijging zien. Hoewel het brutoresultaat toenam als gevolg van hogere marges en het sturen op lagere kosten, nam het nettoresultaat van Rabo Vastgoedgroep af als gevolg van de hogere waardeveranderingen. Rabo Vastgoedgroep heeft de ambitie de meest duurzame vastgoedonderneming te zijn en geeft hier verder invulling aan.

Bericht van de voorzitter

Hoewel het huidige economisch herstel nog broos is, lijkt in een aantal sectoren van de Nederlandse economie sprake van een voorzichtige opleving. Dankzij het vertrouwen van haar klanten, kon Rabobank haar posities in de spaarmarkt en het midden- en kleinbedrijf behouden en haar leidende positie in de hypotheekmarkt uitbreiden. Particulieren en bedrijven vertrouwden meer middelen toe aan Rabobank. Particulieren waren onder invloed van het economisch klimaat echter terughoudend met het afsluiten van nieuwe hypotheeklen en ondernemingen stelden hun investeringen uit. Hierdoor vlakke de groei van de kredietverlening van Rabobank in Nederland af.

Een deel van onze bedrijfsklanten verkeerde in het eerste halfjaar nog in zwaar weer. Door het economisch herstel ging het voor een ander deel van onze klanten weer beter. Per saldo daalden de waardeveranderingen bij de Rabobank Groep.

Na een zwaar 2009 steeg de nettowinst het afgelopen halfjaar weer, en wel met 26%. Daarmee kwam de nettowinst in de eerste helft van 2010 uit op 1.661 miljoen euro. De liquiditeitspositie bleef onverminderd sterk en de vermogenspositie verbeterde verder. De tier 1-ratio steeg met 1,1 procentpunt tot 14,9%.

De focus van Rabobank blijft onverminderd liggen op het goed bedienen van onze klanten, het behalen van gezonde marges en het scherp blijven sturen op een efficiënte bedrijfsvoering.

Groei kredietverlening binnenland vlak af

De terughoudendheid in het afsluiten van nieuwe hypotheeklen en het uitstel van bedrijfsinvesteringen, leidden tot een lagere kredietgroei bij de lokale Rabobanken en Obvion. Niettemin handhaafde Rabobank in Nederland haar leidende positie in de hypotheek- en bedrijvenmarkt. Het marktaandeel in de hypotheekmarkt nam zelfs nog licht toe tot 31% en het marktaandeel in het midden- en kleinbedrijf kwam uit op 41%. Bij Rabobank International en De Lage Landen nam de kredietverlening aan de food- en agrisector verder toe en bij deze onderdelen steeg de omvang van de kredietportefeuilles mede door de waardestijging van de US dollar. Per saldo steeg de kredietportefeuille private cliënten op groepsniveau in de eerste helft van 2010 met 5% tot 435 miljard euro.

Groei toevertrouwde middelen en beheerd vermogen

Klanten vertrouwden meer middelen toe aan Rabobank. Hierdoor namen de toevertrouwde middelen in het eerste halfjaar van 2010 op groepsniveau met 4% toe tot 298 miljard euro. Particulieren stalden meer geld bij hun lokale Rabobanken, waardoor de totale spaargelden met 3% toenamen tot 125 miljard euro. Het marktaandeel van de Rabobank Groep in de spaarmarkt bleef met 39% nagenoeg stabiel.

Het beleggingsrendement voor onze klanten was onder invloed van het beursklimaat gemiddeld negatief. Door de instroom van vermogen en de waardestijgingen van de US dollar en de Zwitserse frank groeide het beheerd en bewaard vermogen van klanten met 9% tot 250 miljard euro.

Dr. Piet Moerland, voorzitter raad van bestuur Rabobank Nederland.

Gezonde marges en scherp sturen op kosten

Bij de 143 lokale Rabobanken nam de rentewinst in de eerste helft van 2010 toe door herstel van de marges en door volumegroei. Mede door een stijging van het aantal herfinancieringstransacties namen bij Rabobank International de provisiebaten flink toe. Voorts werd het belang in de Indiase Yes Bank afgebouwd. Rabobank International onderzocht, samen met andere groepsonderdelen, de mogelijkheden tot samenwerking met de Agricultural Bank of China. Rabo Development verkreeg een belang in de Braziliaanse kredietcoöperatie Sicredi.

Bij Robeco en Sarasin namen de vermogensbeheerprovisies toe.

Bij De Lage Landen steeg de rentewinst mede door een verbetering van de marge op nieuwe productie. Verder namen de baten toe door prijsherstel op de tweedehandsautomarkt.

Bij Rabo Vastgoedgroep steeg de rentewinst vooral dankzij margeverbetering. Ook werden meer woningen verkocht.

Bij de hele Rabobank Groep is sprake van een focus op kostenbesparingen. Zo daalden de bedrijfslasten niet alleen bij de lokale Rabobanken verder, maar ook bij Robeco en Rabo Vastgoedgroep.

Dankzij het economisch herstel daalden de dotaties aan de voorziening voor kredietverliezen, vooral bij de lokale Rabobanken en Rabobank International. Per saldo daalden de waardeveranderingen op groepsniveau met 28 basispunten tot 27 basispunten van de gemiddelde kredietverlening ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar.

Het rendement op eigen vermogen kwam uit op 10,3% en de winst droeg bij aan de stijging van het eigen vermogen met 6% tot 40 miljard euro.

Coöperatief en maatschappelijk verantwoord bankieren

Internationale studies bevestigen dat coöperatieve banken zich tijdens de crisis als een veerkrachtige en stabiele factor hebben bewezen. Van een coöperatieve bank mogen leden en klanten verwachten dat zij hen ondersteunt in goede én slechte tijden. Dat is Rabobank ook blijven doen voor particulieren en bedrijfsklanten, mits dit vanuit een langetermijnperspectief verantwoord was.

Met betrekking tot maatschappelijk verantwoord bankieren hebben we goede resultaten geboekt, zowel in de kernactiviteiten als in de eigen bedrijfsvoering. De dienstverlening aan klanten en de bedrijfsvoering worden voortdurend vernieuwd en verbeterd door rekening te houden met de milieu- en de sociale impact van onze activiteiten. Bijdragen aan het verduurzamen van de food- en agribusiness, productieketens, het bevorderen van energie-efficiëntie en het ondersteunen van de samenwerking in lokale gemeenschappen zijn hierbij belangrijke uitgangspunten.

Mondiaal economisch herstel zet door

Het wereldwijde economisch herstel dat in de tweede helft van 2009 inzette, heeft zich in de eerste helft van 2010 voortgezet. In de meeste opkomende economieën buiten Europa is de economische groei sterk genoeg geweest om het tijdens de recessie verloren productievolume weer in te halen. Met name het herstel in Azië is indrukwekkend geweest. Voor de Verenigde Staten, Japan en veel Europese landen geldt echter dat het economisch herstel nog niet voldoende is geweest om de schade van de recessie goed te maken.

In de tweede helft van dit jaar zal de mondiale economische groei waarschijnlijk afvlakken. In opkomende markten zullen overheden en centrale banken een oververhitting van de economie willen voorkomen. In westerse landen wordt de positieve impuls van stimulerend monetair beleid en begrotingsbeleid steeds kleiner.

Een omvangrijk reddingsplan van de Europese Unie en het IMF heeft enige rust op de financiële markten gebracht. De onrust ontstond door twijfels over de kredietwaardigheid van een aantal overheden. Toch blijven de financieringskosten voor de Zuid-Europese landen en Ierland relatief hoog en zijn deze landen gedwongen om dit jaar al forse bezuinigingen door te voeren. Volgend jaar voegen andere landen zich in het bezuinigingskamp, waardoor het economisch herstel ook in 2011 waarschijnlijk beperkt zal blijven.

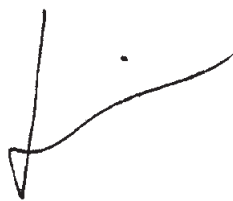
De Nederlandse exportgeoriënteerde economie profiteert van het wereldwijde economisch herstel. Een flinke stijging in de eerste helft van 2010 zorgde ervoor dat het volume van de uitvoer weer boven het niveau ligt van voor de crisis. De toename van de wereldvraag zorgde ook voor een stevig herstel van de industriële productie. De zwakke binnenlandse dynamiek temperde echter het economisch herstel, waardoor het niveau van de economische activiteit nog altijd een stuk lager is dan in 2008. De zwakke arbeidsmarkt en onzekerheid over de ophanden zijnde bezuinigingen spelen het vertrouwen van huishoudens en bedrijven parten. Met het afzakken van de mondiale economische groei in de tweede helft van dit jaar zal ook in Nederland het verdere economisch herstel mondjesmaat zijn.

Vooruitblik tweede halfjaar 2010

Het gematigde herstel van de economie in het tweede halfjaar van 2010 leidt naar verwachting tot een geringe toename van het activiteitsniveau van onze klanten, waardoor de groei van de kredietverlening beperkt zal blijven. Voor de waardeveranderingen verwachten wij dat deze op een lager niveau uitkomen dan in 2009, maar nog wel boven het langjarig gemiddelde zullen liggen.

De door het Comité van Europese Toezichthouders op Banken (CEBS) geïnitieerde stresstest bevestigde opnieuw het relatief lage risicoprofiel van Rabobank en de sterke buffers voor mogelijke tegenvallers. Rabobank voorziet een verdere verbetering van de vermogenspositie en de liquiditeitspositie blijft naar verwachting ruim.

Om onze solide vermogenspositie verder te verbeteren, wat nodig is om klanten ook op de lange termijn goed te kunnen blijven bedienen, moeten we gezonde marges op ons product-assortiment realiseren en scherp op kosten blijven sturen. In het verlengde van de klant-behoefte zal daarbij nog meer worden ingezet op virtuele kanalen. Ook worden processen verder gestroomlijnd. Hierbij stellen we telkens het belang van onze klanten en leden centraal en ook zullen we als coöperatieve bank onze maatschappelijke rol blijven vervullen.

Piet Moerland,
voorzitter raad van bestuur Rabobank Nederland

Financiële ontwikkelingen

Nettowinstgroei en vermogensratio's versterkt

Nettowinst komt uit op 1.661 miljoen euro

- Efficiencyratio komt uit op 60,4%
- Waardeveranderingen dalen met 28 basispunten tot 27 basispunten
- RAROC stijgt met 3,2 procentpunt tot 15,0%

Balansgegevens

- Kredietportefeuille neemt met 5% toe tot 435,1 miljard euro
- Toevertrouwde middelen stijgen met 4% tot 297,8 miljard euro
- Eigen vermogen neemt met 6% toe tot 40,5 miljard euro

Realisatie financiële doelstellingen

- Tier 1-ratio neemt met 1,1 procentpunt toe tot 14,9%
- Nettowinst stijgt met 26%
- Rendement eigen vermogen komt uit op 10,3%

Bij de Rabobank Groep steeg de tier 1-ratio in het eerste halfjaar van 2010 met 1,1 procentpunt tot 14,9%. De nettowinst nam met 26% toe tot 1.661 miljoen euro en het rendement op eigen vermogen kwam uit op 10,3%. Er werd gefocust op het behalen van gezonde marges en scherp gestuurd op kosten. Als gevolg van het economisch herstel daalden de waardeveranderingen. Door de afwachtende houding van consumenten en de terughoudendheid van bedrijven om te investeren vlakke de leningengroei in Nederland af. De totale kredietportefeuille private cliënten steeg met 5% tot 435,1 miljard euro, waarbij de groei voor circa de helft gerelateerd was aan koersstijgingen van vreemde valuta. Particulieren en bedrijven vertrouwden meer geld toe aan Rabobank, wat resulteerde in een stijging van de toevertrouwde middelen op groepsniveau met 4% tot 297,8 miljard euro. Door de nettowinstgroei steeg de RAROC met 3,2 procentpunt tot 15,0%.

Realisatie financiële doelstellingen

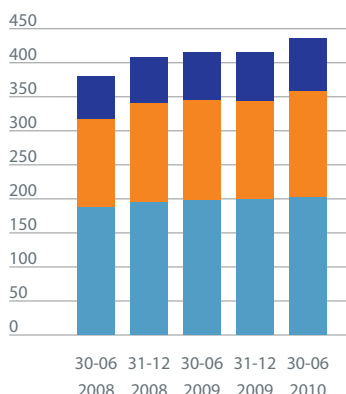
De Rabobank Groep hanteert drie financiële doelstellingen: een nettowinstgroei van tenminste 10%, een rendement op eigen vermogen van minimaal 8% en een tier 1-ratio van tenminste 12,5%. Onder meer als gevolg van de ontwikkelingen op het gebied van Basel III wordt reeds een hogere tier 1-ratio nagestreefd dan de formele doelstelling. Per 30 juni 2010 steeg de tier 1-ratio, het tier 1-vermogen gerelateerd aan de risicogewogen activa, met 1,1 procentpunt tot 14,9% (13,8%¹). De inhouding van winst droeg bij aan de stijging van het tier 1-vermogen met 3% tot 33,2 (32,2) miljard euro. Mede dankzij een verdere completering van de uitrol van Basel II, aanpassingen in de handelsportefeuilles en een stringenter sturing op de omvang van de risicogewogen activa namen deze met 4% af tot 223,3 (233,4) miljard euro. De equity capital ratio kwam uit op 13,5% (12,5%). Deze ratio wordt berekend door de som van ingehouden winsten en Rabobank Ledencertificaten te relateren aan de risicogewogen activa. De nettowinst steeg met 26% (-18%) ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar en het rendement op het eigen vermogen kwam uit op 10,3% (8,7%).

¹ De getallen tussen haakjes ( ) betreffen de vergelijkende cijfers. Voor resultaatgegevens zijn dit de cijfers over de eerste helft van 2009 en voor de balansgegevens zijn dit de cijfers per eind 2009.

Gematigde groei kredietverlening in het binnenland

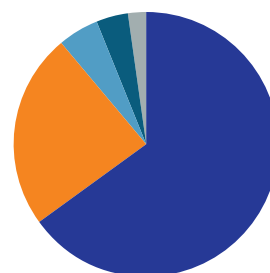
Kredietportefeuille naar sector
in miljarden euro's

- Food en agri
- HID
- Particulieren

Kredietportefeuille
naar onderdelen
medio 2010

- Binnenlands
retailbankbedrijf 65%
- Wholesalebankbedrijf
en internationaal
retailbankbedrijf 24%
- Leasing 5%
- Vastgoed 4%
- Overig 2%

Als gevolg van de onzekere economische situatie waren particulieren terughoudend met het afsluiten van nieuwe hypotheekleningen en stelden bedrijven investeringen uit. Bij de lokale Rabobanken lag de leningengroei in de eerste helft van 2010 dan ook op een lager niveau dan in dezelfde periode vorig jaar. De groei van de kredietportefeuille bij Rabobank International en De Lage Landen was voor het merendeel een gevolg van de waardedaling van de euro. De post 'kredieten aan cliënten' nam op groepsniveau met 5% toe tot 454,8 (433,9) miljard euro. Deze post bestaat voor 96% uit de kredietportefeuille private cliënten, die met 5% toenam tot 435,1 (415,7) miljard euro.

De kredietportefeuille private cliënten bestaat voor 46% uit leningen verstrekt aan particulieren, voor 36% uit leningen aan de sector handel, industrie en dienstverlening (HID) en voor 18% uit leningen aan de food- en agrisector.

Als gevolg van de groei van de hypotheekportefeuille bij de lokale Rabobanken en Obvion steeg de kredietportefeuille aan particulieren met 2% tot 202,3 (199,2²) miljard euro. Deze portefeuille bestaat nagenoeg geheel uit hypotheekleningen en daarnaast uit consumentenkredieten. Vooral door de groei van de HID-portefeuille bij Rabobank International steeg de HID-portefeuille op groepsniveau met 8% tot 156,4 (145,1²) miljard euro.

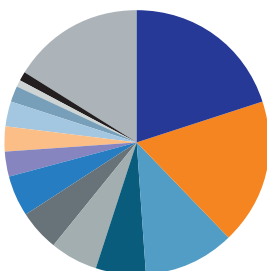
De kredietverlening aan de food- en agrisector groeide met 7% tot 76,4 (71,4) miljard euro. Voor 53,1 (49,7) miljard euro zijn deze leningen verstrekt aan de primaire agrarische sector en daarbij steeg de omvang van de vleessector en de tuinbouwsector.

De kredietportefeuille private cliënten is voor 73% verstrekt in Nederland, voor 9% in de rest van Europa, voor 13% in Amerika, voor 4% in Australië en Nieuw-Zeeland en voor 1% in overige landen.

2 De vergelijkende cijfers zijn aangepast door een herrubricering van particulieren naar HID. Voor herrubricering had de particuliere kredietverlening een omvang van 200,6 miljard euro en de HID-sector van 143,7 miljard euro.

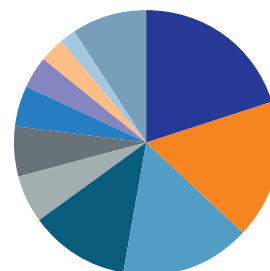
Kredietportefeuille HID
naar sector medio 2010

- Financiële instellingen, niet banken 20%
- Verhuur onroerend goed 18%
- Groothandel 11%
- Industrie 6%
- Bouw 6%
- Transport en opslag 5%
- Activiteiten gerelateerd aan onroerend goed 5%
- Gezondheidszorg 3%
- Detailhandel non-food 3%
- Zakelijke dienstverlening 3%
- Informatie en communicatie 2%
- Kunst, recreatie 1%
- Nutsbedrijven 1%
- Overige 16%

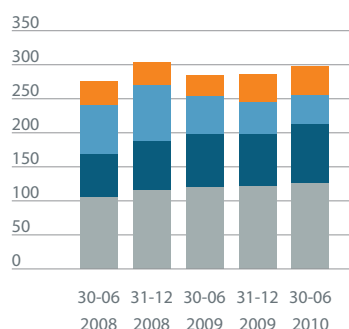
Kredietverlening food en agri
naar sector medio 2010

- Vlees 20%
- Graan en
oliehoudende zaden 17%
- Zuivel 16%
- Groenten en fruit 12%
- Detailhandel
levensmiddelen 6%
- Farm inputs 6%
- Bloemen 5%
- Dranken 4%
- Diverse oogstgewassen 3%
- Suiker 2%
- Overig food en agri 9%

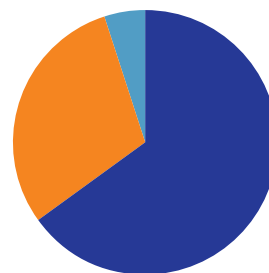
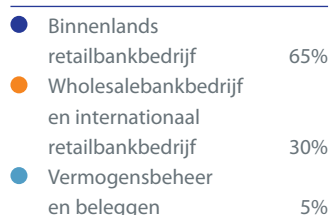

Particulieren en bedrijven vertrouwen meer middelen toe aan Rabobank

Verdeling toevertrouwde middelen
in miljarden euro's

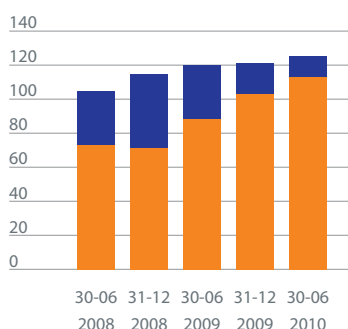
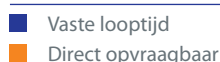

Toevertrouwde middelen
naar onderdelen
medio 2010

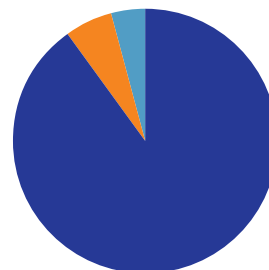
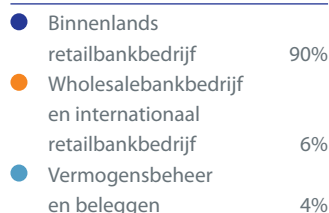

In de eerste helft van 2010 vertrouwden particulieren en bedrijven meer geld toe aan Rabobank. De toevertrouwde middelen stegen op groepsniveau met 4% tot 297,8 (286,3) miljard euro. Spaargelden zijn de belangrijkste component binnen de toevertrouwde middelen. Particulieren stalden meer spaargeld bij de lokale Rabobanken, waardoor deze middelen op groepsniveau stegen met 3% tot 125,5 (121,4) miljard. Rabobankklanten kozen er massaal voor om het geld dat vrijkwam uit hun termijndeposito's op een spaarrekening te zetten met een variabele rente, zoals Rabo InternetLoyaalSparen en Rabo InternetBonus-Sparen. Hierdoor nam het aandeel direct opvraagbaar spaargeld in het totale spaargeld verder toe. De omvang van het spaargeld bij de Direct-Bankingactiviteiten in België, Ierland, Australië en Nieuw-Zeeland steeg met 16% tot 8,4 (7,3) miljard euro. Per eind juni maken 344.000 (327.000) klanten gebruik van deze buitenlandse internetbanken.

Verdeling spaargelden
in miljarden euro's

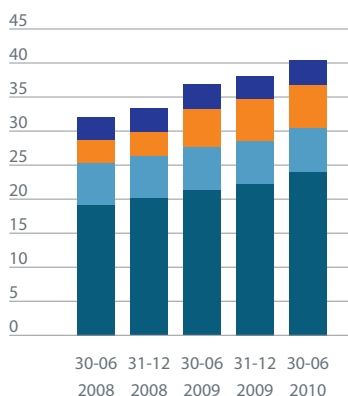
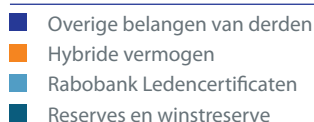
Spaargelden naar onderdelen
medio 2010

Winstinhouding draagt bij aan toename eigen vermogen

Het eigen vermogen van de Rabobank Groep nam in het eerste halfjaar van 2010 met 6% toe tot 40,5 (38,1) miljard euro, voornamelijk door winstinhouding. Het eigen vermogen bestaat voor 59% uit reserves en winstreserve, voor 16% uit Rabobank Ledencertificaten, voor 16% uit hybride vermogen en voor 9% uit overige belangen van derden.

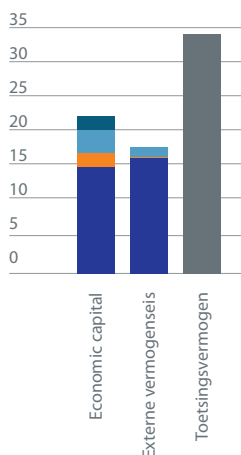
Eigen vermogen
in miljarden euro's

Vermogensrisico's in miljarden euro's medio 2010

- Overige risico's
- Operationeel- en bedrijfsrisico
- Rente- en marktrisico
- Krediet- en transferrisico

Externe vermogensrisico's

Per 30 juni 2010 kwam de door de toezichthouder bepaalde externe vermogensrisico's uit op 17,9 (18,7) miljard euro. Daarbij is 92% gerelateerd aan de combinatie van krediet- en transferrisico, 7% aan operationeel risico en 1% aan marktrisico. De daling van de externe vermogensrisico's met 4% hing samen met een verdere completering van de uitrol van Basel II, aanpassingen in de handelsportefeuilles en een stringenter sturing op de omvang van de risicogewogen activa.

Economic capital als interne vermogensrisico's

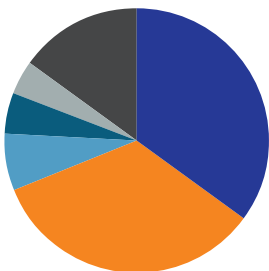
	RAROC ³		Economic capital (in miljarden euro's)	
	2010-I	2009-I	30-jun-10	31-dec-09
Binnenlands retailbankbedrijf	24,5%	11,8%	7,6	7,6
Wholesalebankbedrijf en internationaal retailbankbedrijf	19,3%	12,0%	7,8	7,6
Vermogensbeheer en beleggen			0,8	0,8
Leasing	18,6%	8,8%	1,1	1,1
Vastgoed			1,5	1,5
Overig			3,3	3,4
Rabobank Groep	15,0%	11,8%	22,1	22,0

Naast de externe vermogensrisico's hanteert de Rabobank Groep een interne vermogensrisico's op basis van een economic-capitalraamwerk. Op consistente wijze wordt hierbij een breed palet aan risico's gekwantificeerd om een compleet inzicht te krijgen in deze risico's en een goede afweging te kunnen maken tussen risico en rendement. De modellen die daarbij gebruikt worden, sluiten grotendeels aan bij de modellen voor het vaststellen van de externe vermogensrisico's. Op onderdelen zijn er echter belangrijke verschillen. Zo wordt bijvoorbeeld voor economic capital uitgegaan van een hoger betrouwbaarheidsniveau dan voor de externe vermogensrisico's. Daarnaast houdt de Rabobank Groep economic capital aan voor risico's die niet worden meegenomen bij de bepaling van de externe vermogensrisico's. Intern verschaft het economic capital belangrijke input om te bepalen of het beschikbare kapitaal toereikend is overeenkomstig de tweede pilaar van Basel II. Het economic capital voor kredietrisico nam licht toe. Het economic capital voor rente-, markt-, operationeel- en bedrijfsrisico daalde. Per saldo kwam het economic capital uit op 22,1 (22,0) miljard euro per 30 juni 2010. Deze interne vermogensrisico's ligt ruim onder het aanwezige toetsingsvermogen van 34,1 (32,8) miljard euro. Deze omvangrijke buffer onderstreept de soliditeit van de Rabobank Groep.

3 De RAROC is berekend door de geannualiseerde nettowinst te relateren aan het gemiddelde economic capital in de eerste helft van het jaar.

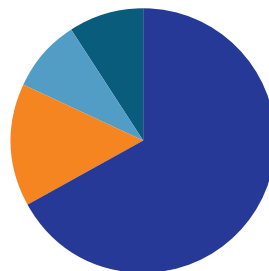
Economic capital naar groepsonderdelen medio 2010

- Wholesalebankbedrijf en internationaal retailbankbedrijf 35%
- Binnenlands retailbankbedrijf 34%
- Vastgoed 7%
- Leasing 5%
- Vermogensbeheer en beleggen 4%
- Overige 15%

Economic capital naar risico medio 2010

- Krediet- en transferrisico 67%
- Operationeel en bedrijfsrisico 15%
- Rente- en marktrisico 9%
- Overige risico's 9%

Resultaatontwikkeling Rabobank Groep

Resultaten (in miljoenen euro's)

	2010-I	2009-I	Mutatie
Rente.....	4.332	3.885	12%
Provisies.....	1.413	1.216	16%
Overige resultaten.....	723	1.321	-45%
Totale baten.....	6.468	6.422	1%
Personeelskosten.....	2.362	2.266	4%
Andere beheerskosten.....	1.278	1.337	-4%
Afschrijvingen.....	266	257	4%
Totale bedrijfslasten.....	3.906	3.860	1%
Brutoresultaat.....	2.562	2.562	0%
Waardeveranderingen.....	569	1.119	-49%
Bedrijfsresultaat vóór belastingen.....	1.993	1.443	38%
Belastingen.....	332	127	
Nettowinst.....	1.661	1.316	26%
.....			
Waardeveranderingen (in basispunten).....	27	55	

Ratio's

Efficiencyratio.....	60,4%	60,1%	
Rendement eigen vermogen.....	10,3%	8,7%	
RAROC.....	15,0%	11,8%	

Balansgegevens (in miljarden euro's)

	30-jun-10	31-dec-09	
Balanstotaal.....	675,8	607,7	11%
Kredietportefeuille private cliënten.....	435,1	415,7	5%
Toevertrouwde middelen.....	297,8	286,3	4%

Vermogensseisen (in miljarden euro's)

Vermogensseis.....	17,9	18,7	-4%
Economic capital.....	22,4	22,0	2%

Vermogensratio's

BIS-ratio.....	15,3%	14,1%	
Tier.1-ratio.....	14,9%	13,8%	
Equity capital-ratio.....	13,5%	12,5%	
.....			
Aantal medewerkers (in fte).....	58.419	59.311	-2%

Toelichting resultaat Rabobank Groep

Baten stijgen met 1%

Door een verbetering van de rentewinst en de provisies namen de totale baten bij de Rabobank Groep in de eerste helft van 2010 met 1% toe tot 6.468 (6.422) miljoen euro. De marges verbeterden, meer krediet werd verstrekt en meer middelen werden aan Rabobank toevertrouwd. Deze ontwikkelingen resulteerden in toename van de rentewinst met 12% tot 4.332 (3.885) miljoen euro. Mede als gevolg van een toename van de vermogensbeheerprovisies en het aantal herfinancieringstransacties stegen de provisies op groepsniveau met 16% tot 1.413 (1.216) miljoen euro. De overige resultaten namen met 598 miljoen euro af tot 723 (1.321) miljoen euro. De terugkoop van schuld papier en de amortisatie van actuariële resultaten droegen vorig jaar nog aanzienlijk bij aan de overige resultaten.

Lasten nemen met 1% toe

Binnen de gehele Rabobank Groep werd er scherp gestuurd op kostenbeheersing. Door de stijging van de pensioenlasten stegen de totale bedrijfslasten in het eerste halfjaar van 2010 echter met 1% tot 3.906 (3.860) miljoen euro. Bij de lokale Rabobanken kromp de omvang van de formatie. Vooral als gevolg hiervan daalde de personeelsbezetting op groepsniveau met 2% tot 58.419 (59.311) fte. De krimp van de interne bezetting en de reductie in kosten voor externen hadden een neerwaarts effect op de ontwikkeling van de personeelskosten. Daarentegen stegen de pensioenlasten en hierdoor namen uiteindelijk de totale personeelskosten met 4% toe tot 2.362 (2.266) miljoen euro. Mede door de focus op kostenbesparingen namen de andere beheerskosten met 4% af tot 1.278 (1.337) miljoen euro. Doordat er meer werd afgeschreven op software en immateriële activa, stegen de afschrijvingslasten met 4% tot 266 (257) miljoen euro.

Waardeveranderingen bedragen 27 basispunten

De wereldeconomie herstelde in lichte mate en daardoor daalde de post waardeveranderingen op groepsniveau. Vooral bij de lokale Rabobanken en Rabobank International, maar ook bij De Lage Landen, lagen de waardeveranderingen op een lager niveau. In het eerste halfjaar van 2010 daalde de post 'waardeveranderingen' met 49% tot 569 (1.119) miljoen euro. Dit komt op jaarbasis overeen met 27 (55) basispunten van de gemiddelde kredietportefeuille. Het langjarig gemiddelde ligt op 23 basispunten.

Nettowinst stijgt met 26%

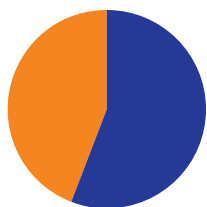
In het eerste halfjaar van 2010 bedroeg de verantwoorde belasting 332 (127) miljoen euro. Dit komt overeen met een effectieve belastingdruk van 16,7% (8,8%). De daling van de waardeveranderingen resulteerde in een stijging van de nettowinst met 26% tot 1.661 (1.316) miljoen euro. Na aftrek van 'belang derden' en de betalingen op Rabobank Ledencertificaten en hybride vermogensinstrumenten, resteert een bedrag van 1.198 (938) miljoen euro. Dit is aangewend om het vermogen te versterken.

RAROC

De Risk Adjusted Return On Capital (RAROC), oftewel het naar risico gewogen rendement op kapitaal, zorgt ervoor dat de verwachte opbrengsten en aanwezige risico's consequent tegen elkaar worden afgewogen. Daarnaast wordt de RAROC gebruikt voor de prijsstelling op klantniveau en bij het kredietfiatteringsproces. In de eerste helft van 2010 realiseerde de Rabobank Groep een RAROC na belastingen van 15,0% (11,8%), een stijging van 3,2 procentpunt ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar.

Binnenlands retailbankbedrijf

www.rabobank.nl
www.obvion.nl

Aandeel in nettowinst
Rabobank Groep 2010-I

● Binnenlands
retailbankbedrijf 56%

Spaarmarge verbetert en kosten dalen

Kredietportefeuille neemt met 1% toe tot 282,0 miljard euro

- Marktaandeel hypotheek stijgt met 0,7 procentpunt naar 30,6%
- Marktaandeel midden- en kleinbedrijf blijft gelijk op 41%

Toevertouwde middelen stijgen met 4% tot 191,9 miljard euro

- Marktaandeel sparen met 39,3% stabiel

Nettowinst stijgt met 446 miljoen euro tot 932 miljoen euro

- Efficiencyratio verbetert met 6,8 procentpunt tot 58,3%
- Waardeveranderingen nemen met 21 basispunten af tot 13 basispunten
- RAROC stijgt met 12,7 procentpunt tot 24,5%

De afwachtende houding van consumenten en de terughoudendheid van bedrijven om te investeren dempten de balansgroei bij het binnenlandse retailbankbedrijf in de eerste helft van 2010. De kredietportefeuille private cliënten nam met 1% toe tot 282,0 miljard euro en de toevertouwde middelen namen toe met 4% tot 191,9 miljard euro. Ondanks de afgenomen groei was het een goed halfjaar voor de lokale Rabobanken en Obvion. Op de hypotheekmarkt verstevigde de Rabobank Groep haar positie als marktleider. Het marktaandeel steeg tot 30,6%. Het marktaandeel sparen bleef nagenoeg stabiel en kwam uit op 39,3%. Het marktaandeel in de mkb-markt bleef gelijk op 41%. Ook dit jaar vormde verantwoord en duurzaam bankieren het uitgangspunt van de dienstverlening van Rabobank.

Toen Nederland in de eerste helft van 2009 in een stevige recessie verkeerde, daalde de nettowinst bij het binnenlands retailbankbedrijf fors. In het eerste halfjaar van 2010 was er op macroniveau sprake van een economisch herstel, vooral gedreven door een aantrekkende export. In 2010 nam het resultaat van het binnenlands bankbedrijf toe. Marges verbeterden, volumes namen toe en de lasten werden verlaagd. Verder droeg de forse daling van de waardeveranderingen bij aan het herstel van de winstgevendheid. Het nettoresultaat kwam uit op 932 miljoen euro.

Marktleiderschap Rabobank

In Nederland heeft Rabobank een sterke positie in een aantal voor haar belangrijke sectoren; de hypotheek- en spaarmarkt voor particulieren, het midden- en kleinbedrijf en de food- en agrisector.

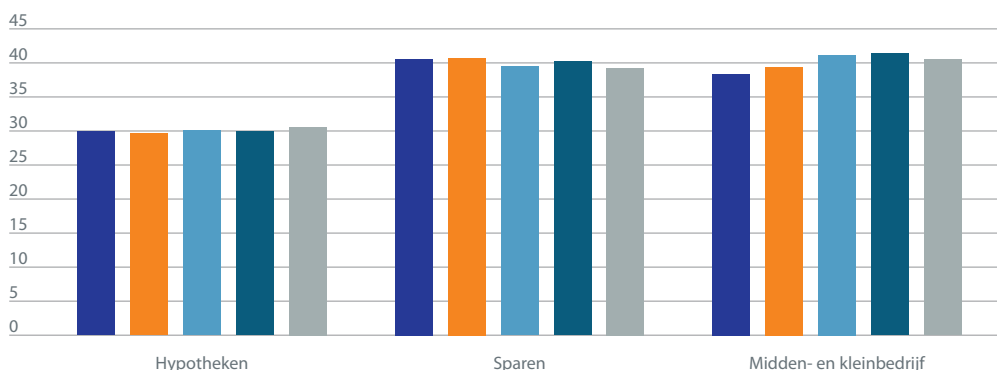
De omvang van de Nederlandse hypotheekmarkt was in de eerste helft van 2010 ongewijzigd ten opzichte van dezelfde periode in 2009. In de hypotheekmarkt is de Rabobank Groep al jaren marktleider. In deze markt groeide het marktaandeel verder tot 30,6% (29,9%). Bij de lokale Rabobanken nam het marktaandeel met 0,8 procentpunt toe tot 26,9% en bij Obvion kwam het marktaandeel uit op 3,7% (3,8%).

De omvang van de Nederlandse spaarmarkt steeg met 3% tot 294,7 miljard euro. Met 39,3% (39,5%⁴) lag het marktaandeel van de Rabobank Groep per eind mei 2010 op nagenoeg hetzelfde niveau als per eind 2009. Het aandeel van de lokale Rabobanken bleef nagenoeg gelijk op 37,8% (37,9%) en bij Robeco Direct lag het marktaandeel op 1,5% (1,6%).

In de eerste helft van 2010 slaagden de lokale Rabobanken erin hun posities in het midden- en kleinbedrijf te behouden. Het totale marktaandeel van de Rabobank Groep in de mkb-markt bleef nagenoeg gelijk op 41% (41%).

Marktaandelen
in %

■ 30-06-2008
■ 31-12-2008
■ 30-06-2009
■ 31-12-2009
■ 30-06-2010

Visie Rabobank 2010

Klanten maken steeds meer gebruik van internet en telefoon om hun financiële zaken te regelen. Rabobank speelde hier middels de Visie Rabobank 2010 maximaal op in met het beschikbaar stellen van virtuele kanalen. Dit leidde ertoe dat in de eerste helft van 2010 circa 42% van de verkopen aan particulieren via de directe kanalen werd gerealiseerd.

Doelstelling van de Visie Rabobank 2010 is een betere klantbediening tegen lagere kosten als gevolg van grotere efficiency in processen en effectiever werken. De visie omvat een aantal bewegingen die in programma's zijn vormgegeven, te weten Ondernemen met Toekomst dat zich specifiek richt op de zakelijke markt, Differentiatie in Klantbediening dat zich richt op de private-bankingmarkt en de generieke programma's Processen en Sturing, Virtueel Dichtbij en Customer Relationship Management (CRM).

Verantwoord bankieren en particuliere klanten

Rabobank onderkent vier thema's met betrekking tot verantwoord en duurzaam bankieren, die ook in 2010 het uitgangspunt vormden voor de verdere ontwikkeling van de dienstverlening. Deze thema's zijn:

- toegankelijkheid voor kwetsbare groepen: iedereen moet zelfstandig kunnen bankieren;
- voorkomen van financiële problemen en het begeleiden van consumenten met financiële problemen;
- transparantie: eerlijke en eenvoudige producten waarvan de kosten, opbrengsten en eventuele risico's helder gecommuniceerd worden;
- duurzame dienstverlening: klanten stimuleren om bewust en efficiënt om te gaan met energie en natuurlijke hulpbronnen.

Nieuwe producten voor particuliere klanten

Rabobank introduceerde eind 2009 vier nieuwe betaalpakketten: het DirectPakket, het BasisPakket, het TotaalPakket en het RiantPakket. Met deze nieuwe betaalpakketten wordt beter ingespeeld op de betaalbehoeften van de klant en wordt het assortiment transparant gemaakt. In april 2010 werd het 100.000ste betaalpakket verkocht. In de tweede helft van het jaar zullen ook alle bestaande klanten worden benaderd om hun pakket om te zetten. Naast deze nieuwe betaalpakketten werden diverse nieuwe spaarvormen geïntroduceerd en met succes in de markt zijn gezet, te weten de Rabo Spaarrekening, Rabo GoudenHanddruk-Sparen en Rabo DoelSparen.

Daarnaast werden in de eerste helft van 2010 diverse andere vernieuwingen van dienstverlening gerealiseerd. Met betrekking tot toegankelijke dienstverlening werd de voorleesfunctie van www.rabobank.nl sterk verbeterd. Ook is een onderzoek gestart naar de manier waarop de informatie van geldautomaten toegankelijker gemaakt kan worden voor laaggeletterden.

4 Het marktaandeel sparen wordt vanaf heden berekend op een manier die beter aansluit bij de definities van DNB; het vergelijkende cijfer is hiervoor aangepast. Omdat junicijfers niet op tijd beschikbaar waren, zijn meicijfers gebruikt.

Financieel ontzorgen door verantwoorde hypotheekdienstverlening

Naast de lokale Rabobanken streeft ook het hypotheekbedrijf Obvion ernaar om klanten financieel onbezorgd te laten wonen. Dat is het uitgangspunt bij de financiering van een woning en gedurende de hele looptijd van de financiering. Transparantie en verantwoord bankieren vormen het uitgangspunt voor de ontwikkeling van hypotheekproducten en aanvullende dienstverlening.

Vanuit deze visie bevorderde Obvion onder meer de kwaliteit van intermediairs, werd het initiatief genomen tot verbetering van de kwaliteit en betrouwbaarheid van taxaties aan de hand van normen van het Nederlands Woning Waarde Instituut (NWWI), en werd geïnvesteerd in heldere communicatie over hypotheek. Obvion biedt ook oplossingen als het de klant even financieel tegen zit. Op dit vlak introduceerde Obvion in 2010 de 'ontzorgende' diensten TijdelijkeVerhuur en RenteParkeren.

Tijdens de tweede editie van de Nederlandse Verzekeringsawards is Obvion uitgeroepen tot hypotheekbedrijf van het jaar. Het uitgereikte Gouden Schild is een bevestiging van de helderheid en kwaliteit van de financiële producten van Obvion en een erkenning voor de jarenlange inzet op kwaliteit en service voor klanten.

Energiebesparing in de zakelijke dienstverlening

Door enkele lokale Rabobanken is in samenwerking met het Energiecentrum MKB en Agentschap NL een project gestart dat is gericht op energiebesparing bij hun zakelijke klanten. Doelstelling is klanten te bewegen om energiekosten te besparen door te investeren in energiebesparende bedrijfsactiviteiten.

Beginnend herstel van de agrarische markten

De crisis heeft ook de agrarische sector geraakt. De prijsvorming werd negatief beïnvloed door vraaguitval, problemen met wisselkoersen en prijsdruk bij de primaire producten. In de eerste helft van 2010 is het fragiele herstel van de economie ook merkbaar in de agrarische sector. Dit zal steviger moeten doorzetten om op bedrijfsniveau de noodzakelijke financiële buffers weer te herstellen. Uit de cijfers blijkt dat de agrarische ondernemers nog zeer terughoudend zijn met nieuwe investeringen. Tijdens de crisis hebben veel ondernemers met succes aandacht gegeven aan de optimalisatie van hun bedrijf. Verder is de agrarische sector op veel terreinen actief om duurzaamheidsvraagstukken op te lossen.

Groei kredietportefeuille binnenlands retailbankbedrijf op lager niveau

Als gevolg van de recessie en de afgenomen risicobereidheid van klanten van Rabobank kwamen er minder kredietaanvragen binnen en lag de groei van de kredietportefeuille bij het binnenlands retailbankbedrijf in de eerste helft van 2010 op een lager niveau dan in dezelfde periode vorig jaar. De kredietportefeuille private cliënten steeg desondanks met 1% naar 282,0 (278,0) miljard euro. De kredieten zijn verstrekt aan particulieren (69%), handel, industrie en dienstverlening (HID) (21%) en de food- en agrisector (10%).

De groei varieerde per sector. De kredietverlening in de sector particulieren, nagenoeg geheel bestaande uit hypotheek, nam met 2% toe tot 192,9 (190,0) miljard euro. De HID-portefeuille steeg eveneens met 2% tot 60,2 (58,8) miljard euro. De kredietverlening aan de food- en agriportefeuille daalde licht en kwam uit op 28,8

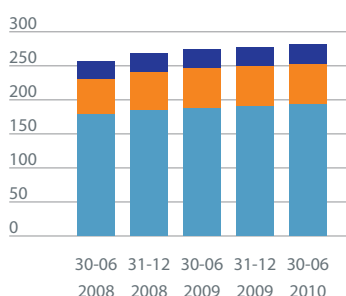
(29,2) miljard euro. Het overgrote deel van deze portefeuille heeft betrekking op de primaire agrarische sector. De omvang van deze portefeuille bedroeg 24,2 (24,6) miljard euro. Binnen deze portefeuille nam de omvang van de vleessector toe.

Groei toevertrouwde middelen bij lokale Rabobanken

De toevertrouwde middelen groeiden bij het binnenlands retailbankbedrijf in de eerste helft van 2010 naar 191,9 (185,2) miljard euro, een stijging van 4% ten opzichte van eind 2009. De grootste categorie, het particuliere spaargeld, steeg met 3% tot 111,9 (108,9) miljard euro. De omvang van het variabele deel van het spaargeld nam toe. Dit kwam omdat klanten er

Kredietportefeuille naar sector
in miljarden euro's

- Food en agri
- HID
- Particulieren

massaal voor kozen om hun vrijgekomen geld uit termijndeposito's te stallen op een spaarrekening met een variabele rente, zoals Rabo InternetBonusSparen of Rabo Internet-LoyaalSparen.

Lokale Rabobanken stabiele bron van funding

Een belangrijke pijler van het Strategisch Kader is het streven van de lokale Rabobanken om de groei van de kredietverlening voor het grootste deel te kunnen financieren met toevertrouwde middelen, om zo de afhankelijkheid van de geld- en kapitaalmarkt te beperken. Voor een bank is het belangrijk om de looptijd van de funding af te stemmen op de looptijd van de activa. Een product dat hier goed bij aansluit is Banksparen. De omvang van dit spaargeld steeg tot en met juni 2010 met 45% tot 2,1 (1,5) miljard euro. In de eerste helft van dit jaar financierden de lokale Rabobanken de toename van de kredietportefeuille volledig met de groei van de toevertrouwde middelen. Obvion voorzag in haar financieringsbehoefte via securitisatietransacties. In de eerste helft van dit jaar heeft Obvion via een tweetal succesvolle securitisaties 2,0 miljard euro aan funding aangetrokken.

Resultaatontwikkeling binnenlands retailbankbedrijf

Resultaten (in miljoenen euro's)

	2010-I	2009-I	Mutatie
Rente.....	2.483	2.283	9%
Provisies.....	685	635	8%
Overige resultaten.....	86	125	-31%
Totale baten.....	3.254	3.043	7%
Personeelskosten.....	1.049	1.120	-6%
Andere beheerskosten.....	789	795	-1%
Afschrijvingen.....	59	66	-11%
Totale bedrijfslasten.....	1.897	1.981	-4%
Brutoresultaat.....	1.357	1.062	28%
Waardeveranderingen.....	177	460	-62%
Bedrijfsresultaat vóór belastingen.....	1.180	602	96%
Belastingen.....	248	116	
Nettowinst.....	932	486	92%
Waardeveranderingen (in basispunten).....	13	34	
Ratio's			
Efficiencyratio.....	58,3%	65,1%	
RAROC.....	24,5%	11,8%	

Balansgegevens (in miljarden euro's)

	30-jun-10	31-dec-09	
Balanstotaal.....	349,8	328,9	6%
Kredietportefeuille private cliënten.....	282,0	278,0	1%
Toevertrouwde middelen.....	191,9	185,2	4%

Vermogensseisen (in miljarden euro's)

Vermogensseis.....	6,7	6,7	0%
Economic capital.....	7,6	7,6	0%
Aantal medewerkers (in fte).....	27.670	28.529	-3%

Toelichting resultaat binnenlands retailbankbedrijf

Baten nemen toe met 7%

In het eerste halfjaar van 2010 namen de totale baten bij het binnenlands retailbankbedrijf met 7% toe tot 3.254 (3.043) miljoen euro. De rentewinst steeg met 9% tot 2.483 (2.283) miljoen euro, voornamelijk als gevolg van herstel van de marges, met name in de spaarmarkt, en de hogere klantvolumes. De provisies stegen met 8% naar 685 (635) miljoen euro, mede door de uitgifte van nieuwe producten. De overige resultaten kwamen uit op 86 (125) miljoen euro.

Bedrijfslasten dalen met 4%

Doordat er door de lokale Rabobanken stevig werd gestuurd op kosten, daalden de totale bedrijfslasten bij het binnenlands retailbankbedrijf met 4% tot 1.897 (1.981) miljoen euro. De personeelskosten daalden flink met 6% tot 1.049 (1.120) miljoen euro. In de tweede helft van 2009 is een reductie ingezet die zich in de eerste helft van 2010 heeft voortgezet. De daling was voornamelijk het gevolg van lagere hulp- en vervangingskosten bij de lokale Rabobanken door de inzet van minder extern personeel en een daling van het aantal interne medewerkers. Het aantal medewerkers verminderde met 3% tot 27.670 (28.529) fte. De andere beheerskosten daalden met 1% tot 789 (795) miljoen euro. De afschrijvingen daalden met 11% tot 59 (66) miljoen euro. Omdat er minder gebouwen in eigen beheer waren, werd er minder afgeschreven op gebouwen en inventaris.

Waardeveranderingen bedragen 13 basispunten

De zware recessie van 2009 en het daaropvolgende broze economisch herstel hebben op veel bedrijfssectoren een grote negatieve impact gehad. In de agrarische sector geldt dit vooral voor de glastuinbouw. Bij de handel, industrie en dienstverlening worden nagenoeg alle sectoren geraakt. Inmiddels profiteren de industrie en de op het buitenland gerichte handelsbedrijven van het aantrekken van de wereldhandel, terwijl op het binnenland gerichte sectoren, zoals de bouw, nog in zwaar weer verkeren. Met intensieve begeleiding en zo nodig additionele kredieten worden bedrijven met een voldoende langetermijnperspectief, door het dal geholpen.

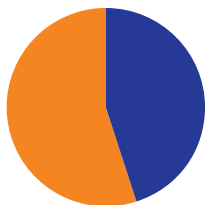
De waardeveranderingen bij het binnenlands retailbankbedrijf zijn in het eerste halfjaar van 2010 afgenomen met 62% tot 177 (460) miljoen euro. Hoewel de waardeveranderingen fors gedaald zijn ten opzichte van 2009, liggen ze met 13 (34) basispunten van de gemiddelde kredietportefeuille nog wel iets boven het langjarig gemiddelde van 11 basispunten. De kredietportefeuille van het binnenlands retailbankbedrijf bestaat voor circa 70% uit woninghypotheken. De kredietverliezen op dit deel van de portefeuille bleven net als de afgelopen jaren zeer laag.

Vermogenseis en RAROC

Bij de berekening van de vermogenseis worden de risico's van uitzettingen aan particulieren en bedrijven ingeschat op basis van interne rating- en risicomodellen. Daarbij wordt onder meer rekening gehouden met verkregen zekerheden. Mede door de beperkte groei van de kredietverlening bleef de vermogenseis in het binnenlands retailbankbedrijf in de eerste helft van 2010 op een gelijk niveau van 6,7 (6,7) miljard euro. Ook het economic capital, de interne vermogenseis, veranderde nauwelijks en kwam uit op 7,6 (7,6) miljard euro. De Risk Adjusted Return On Capital (RAROC) steeg in de eerste helft van 2010 met 12,7 procentpunt tot 24,5% (11,8%) als gevolg van een verbetering van het nettoresultaat.

Wholesalebankbedrijf en internationaal retailbankbedrijf

www.rabobank.com

Aandeel in nettowinst
Rabobank Groep 2010-I

- Wholesalebankbedrijf en internationaal retailbankbedrijf 45%

Hogere baten en daling waardeveranderingen

Kredietportefeuille stijgt met 12% tot 104,8 miljard euro

Nettowinst neemt met 322 miljoen euro toe tot 750 miljoen euro

- Efficiencyratio verbetert met 2,7 procentpunt tot 43,8%
- Waardeveranderingen dalen met 68 basispunten tot 55 basispunten
- RAROC stijgt met 7,3 procentpunt naar 19,3%

Mede door de waardestijging van de US dollar nam de kredietportefeuille private cliënten bij Rabobank International in de eerste helft van 2010 met 12% toe tot 104,8 miljard euro. De kredietverlening aan de food- en agrisector steeg met 11% tot 40,2 miljard euro. De omvang van de internationale retailportefeuille nam met 12% toe tot 32,8 miljard euro. De focus van de afgelopen jaren op het kortlopend financieren van goederen- en handelsstromen leidt tot een steeds grotere bijdrage aan het resultaat. Als gevolg van een toename van het aantal herfinancieringstransacties stegen de provisies. Verder droegen ook de verkoop van een deel van het belang in de Indiase Yes Bank en de forse daling van de waardeveranderingen bij aan het resultaat. De nettowinst van Rabobank International nam met 322 miljoen euro toe tot 750 miljoen euro. Met de Agricultural Bank of China heeft Rabobank afgesproken om de mogelijkheden tot samenwerking te onderzoeken. In juli is er een klein belang genomen in deze bank. Ter versterking van haar retailactiviteiten in Californië kocht Rabobank International in april 2010 de Napa Community Bank. In juni 2010 heeft Rabo Development een 30%-aandeel verworven in Sicredi, de centrale organisatie van 128 Braziliaanse kredietcoöperaties. Ten behoeve van het verduurzamen van de waardeketens werd beleid geformuleerd, dat dient als richtsnoer voor de contacten met onze klanten.

Veel aandacht voor internationale food- en agrisector

Rabobank International ziet grote mogelijkheden in de dienstverlening aan de food- en agrisector. Als gevolg van de toename van de wereldbevolking wordt een verdubbeling van de vraag naar voedsel in de komende 40 jaar verwacht.

Zowel voor Rural & Retail-activiteiten als voor de wholesale-activiteiten is de strategie aangescherpt. Op basis van een wereldwijde analyse van de ontwikkelingen in de food- en agrisectoren en met behulp van een landenanalyse is voor Rural & Retail geconcludeerd dat de focus moet liggen op Australië, Brazilië, Nieuw-Zeeland, Polen en de Verenigde Staten. Hierbij

ligt de nadruk op verbetering van de resultaten van bestaande activiteiten in deze landen. Met betrekking tot wholesale wordt het accent verlegd van een regionale insteek naar een wereldwijde benadering van specifiek gedefinieerde food- en agrisectoren en wordt gestreefd naar een bredere productafname door klanten mede door verbreding van het productaanbod.

Actief in de verduurzaming van waardeketens en sectoren

Ten behoeve van het verduurzamen van de waardeketens in twaalf sectoren werd in de eerste helft van 2010 beleid geformuleerd, dat dient als richtsnoer voor de contacten met onze klanten over duurzaamheid. Veel aandacht wordt gegeven aan de praktische uitwerking van dit beleid zowel in eigen land als in de andere landen waar Rabobank International actief is. Het beoordelen van de aandacht voor en ontwikkeling van duurzaamheidsaspecten bij klanten is niet alleen gericht op het bepalen van eventuele risico's. Het is de intentie om in contact met klanten te zoeken naar mogelijkheden om bij te dragen aan de door klanten gewenste verdere verduurzaming van hun onderneming. Behalve via individueel klantcontact is Rabobank International ook op andere manieren in gesprek met stakeholders over het verduurzamen van waardeketens. Zo is Rabobank onder meer bestuurslid van de Roundtable on Sustainable Palm Oil en actief lid van de Roundtable on Responsible Soy. In mei 2010 was Rabobank de gastheer van een congres van de World Cocoa Foundation.

Rabo Development ondersteunt plattelandsbanken in ontwikkelingslanden

Rabo Development helpt bestaande plattelandsbanken in ontwikkelingslanden te transformeren tot professionele, moderne financiële instellingen. Op deze manier slaagt Rabobank erin miljoenen klanten in andere delen van de wereld toegang te verlenen tot financiële dienstverlening conform haar oorspronkelijke missie in Nederland. Dit past ook bij de wereldwijde positie van Rabobank in de food- en agrimarkt. De deelname van deze banken en hun klanten aan de internationale food- en agrimarkt is overigens veelal beperkt. De partnerbanken van Rabo Development blijven zelfstandig en profiteren van het kapitaal, de expertise, de producten, het netwerk en de managementcapaciteit van Rabobank.

Per 30 juni 2010 heeft Rabo Development een minderheidsbelang in de volgende partnerbanken: National Microfinance Bank in Tanzania, Zambia National Commercial Bank, United Rural Cooperative Bank of Hangzhou in China, Banco Terra in Mozambique, Banque Populaire du Rwanda en Banco Regional in Paraguay. In totaal bieden deze zes partnerbanken werkgelegenheid aan meer dan 7.300 medewerkers uit de lokale bevolking. Via een netwerk met meer dan 560 kantoren worden bijna 5 miljoen klanten bediend in ontwikkelingslanden.

Rabo Development neemt belang in Sicredi en doet extra investering in URCB

Nadat in 2009 een Memorandum of Understanding werd getekend, heeft Rabo Development in de eerste helft van 2010 een 30%-aandeel verworven in Banco Cooperativo Sicredi S.A., de centrale organisatie van een systeem met 128 Braziliaanse kredietcoöperaties. De investering moet nog worden goedgekeurd door de Braziliaanse Centrale Bank. Rabo Development gaat Sicredi actief ondersteunen om de coöperatieve structuur verder te moderniseren en wil Sicredi helpen haar productenpalet verder uit te breiden. Daarnaast vond een kapitaalinjectie in de Chinese bank United Rural Cooperative Bank van Hangzhou plaats. Deze investering is bedoeld om de URCB verder te transformeren in een volledig commerciële bank.

In de eerste helft van 2010 werd voor 45 manmaanden aan bancaire specialisten uitgezonden en per 30 juni 2010 werkten 22 managers en long-termconsultants vanuit Rabo Development in het buitenland.

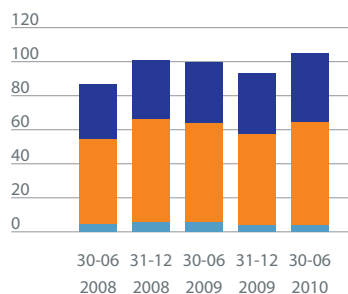
Groei food- en agriportefeuille bij Rabobank International

De dienstverlening van Rabobank International focust primair op grotere Nederlandse ondernemingen en internationaal op food- en agriklanten. De totale kredietportefeuille private cliënten van Rabobank International nam in de eerste helft van 2010 met 12% toe tot 104,8 (93,4) miljard euro. Vooral als gevolg van de waardeinstijging van de US dollar steeg de kredietportefeuille in de Amerikaanse regio met 24% naar 43,9 (35,3) miljard euro. De kredietverlening aan Nederlandse bedrijven steeg met 2% tot 14,2 (14,0) miljard euro. De kredietverlening aan de food- en agrisector steeg met 11% tot 40,2 (36,1) miljard euro en vormde hiermee 38,3% van de totale portefeuille. De particuliere kredietportefeuille kwam uit op 3,8 (4,1⁵) miljard euro. Mede door koersmutaties stegen de verstrekkingen aan de handel, industrie en dienstverlening (HID) met 14% tot 60,8 (53,2⁵) miljard euro.

5 De vergelijkende cijfers zijn aangepast door een herrubicing van particulieren naar HID.

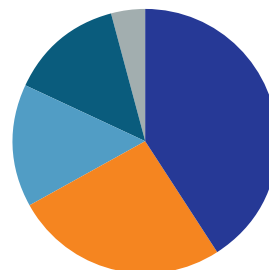
Kredietverlening naar sector
in miljarden euro's

- Food en agri
- HID
- Particulieren

Kredietverlening naar regio
medio 2010

- Amerika 41%
- Europa exclusief Nederland 26%
- Australië en Nieuw-Zeeland 15%
- Nederland 14%
- Azië 4%

De internationale retailbankactiviteiten stegen met 12% tot 32,8 (29,3) miljard euro, wat overeenkomt met 31,0% van de totale kredietverlening van Rabobank International. Voornamelijk als gevolg van de waardeinstijging van de Australische dollar en de Nieuw-Zeelandse dollar nam de omvang van de retailkredieten in Australië en Nieuw-Zeeland toe met 16% tot 12,7 (10,9) miljard euro. Mede als gevolg van de waardeinstijging van de US dollar nam de retailportefeuille in Amerika met 24% toe tot 10,3 (8,3) miljard euro. De retailportefeuille van de Bank BGZ in Polen steeg met 3% tot 4,6 (4,5) miljard euro. Bij ACCBank in Ierland kwam de omvang van de retailportefeuille uit op 4,6 (5,1) miljard euro.

Resultaatontwikkeling wholesalebankbedrijf en internationaal retailbankbedrijf

Resultaten (in miljoenen euro's)

	2010-I	2009-I	Mutatie
Rente.....	1.401	1.480	-5%
Provisies.....	301	216	39%
Overige resultaten.....	323	81	
Totale baten.....	2.025	1.777	14%
Personeelskosten.....	475	456	4%
Andere beheerskosten.....	363	329	10%
Afschrijvingen.....	49	42	17%
Totale bedrijfslasten.....	887	827	7%
Brutoresultaat.....	1.138	950	20%
Waardeveranderingen.....	252	564	-55%
Bedrijfsresultaat vóór belastingen.....	886	386	
Belastingen.....	136	-42	
Nettowinst.....	750	428	75%
Waardeveranderingen (in basispunten).....	55	123	

Ratio's

Efficiencyratio.....	43,8%	46,5%	
RAROC.....	19,3%	12,0%	

Balansgegevens (in miljarden euro's)

	30-jun-10	31-dec-09	
Balanstotaal.....	457,0	407,2	12%
Kredietportefeuille private cliënten.....	104,8	93,4	12%

Vermogensseisen (in miljarden euro's)

Vermogensseisen.....	6,4	7,3	-12%
Economic capital.....	7,8	7,6	3%
Aantal medewerkers (in fte).....	14.517	14.534	0%

Toelichting resultaat wholesalebankbedrijf en internationaal retailbankbedrijf

Totale baten nemen met 14% toe

De totale baten van Rabobank International zijn in de eerste helft van 2010 met 14% gestegen tot 2.025 (1.777) miljoen euro. De rentewinst daalde met 5% ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar en kwam uit op 1.401 (1.480) miljoen euro. Het eerste halfjaar van 2009 lag de rentewinst op een hoog niveau doordat Global Financial Markets profiteerde van de daling van de geldmarktrente en de steile rentecurve. De totale baten namen toe door een stijging van de provisies met 39% tot 301 (216) miljoen euro en een toename van de overige resultaten met 242 miljoen euro tot 323 (81) miljoen euro. De provisies groeiden onder meer als gevolg van een groter aantal herfinancieringstransacties. De toename van de overige resultaten hing mede samen met het resultaat van 152 miljoen euro dat werd geboekt inzake Yes Bank. Rabobank verkocht een deel van haar belang in deze Indiase bank.

Bedrijfslasten stijgen met 7%

Mede als gevolg van wisselkoerseffecten namen de bedrijfslasten van Rabobank International in de eerste helft van 2010 met 7% toe tot 887 (827) miljoen euro. Hierbij namen de personeelskosten met 4% toe tot 475 (456) miljoen euro. Het aantal medewerkers bij Rabobank International bleef met 14.517 (14.534) fte nagenoeg gelijk. Hogere marketing- en projectkosten droegen bij aan een stijging van de andere beheerskosten met 10% tot 363 (329) miljoen euro. Voornamelijk als gevolg van hogere afschrijving op software namen de afschrijvingen toe tot 49 (42) miljoen euro.

Waardeveranderingen bedragen 55 basispunten

De verbeterende economische omstandigheden in een aantal landen leidden voor het wholesalebankbedrijf tot een forse afname van de waardeveranderingen. Tegelijkertijd bleven de waardeveranderingen bij het internationaal retailbankbedrijf hoog. De Ierse onroerend-goedsector blijft onder druk staan. De financieringen die Rabobank International heeft verstrekt aan deze sector hebben de waardeveranderingen wederom in belangrijke mate negatief beïnvloed. De post waardeveranderingen is in het eerste halfjaar van 2010 met 55% afgenomen tot 252 (564) miljoen euro. Dit komt overeen met 55 (123) basispunten van de gemiddelde kredietportefeuille en ligt daarmee vrijwel op het langjarig gemiddelde van 52 basispunten.

Vermogenseis en RAROC

De verdere completering van de uitrol van Basel II, aanpassingen in de handelsportefeuilles en een stringenter sturing op de omvang van de risicogewogen activa droegen bij aan een daling van de vermogenseis bij Rabobank International in de eerste helft van 2010 met 12% tot 6,4 (7,3) miljard euro. Het economic capital, de interne vermogenseis, kwam uit op 7,8 (7,6) miljard euro. De Risk Adjusted Return On Capital (RAROC) nam met 7,3 procentpunt toe tot 19,3% (12,0%).

Vermogensbeheer en beleggen

www.robeco.com
www.sarasin.com
www.schretlen.com

Positieve cashflow en valutakoersmutaties resulteren in toename beheerd vermogen

Beheerd en bewaard vermogen van klanten stijgt met 9% tot 250,1 miljard euro

- Cashflow bedraagt 5,4 miljard euro
- Valuta-effect komt uit op 17,8 miljard euro
- Negatief beleggingsresultaat bedraagt 3,1 miljard euro

Nettowinst komt uit op 1 miljoen euro

In de eerste zes maanden van 2010 kwam de totale instroom van vermogen bij Robeco, Sarasin en Schretlen & Co uit op 5,4 miljard euro. In deze periode waren de rendementen op vastrentende waarden gemiddeld positief en werden veel aandelen minder waard. De positieve cashflow en de waardedaling van de euro leidden tot een stijging van het beheerd en bewaard vermogen van klanten met 9% tot 250,1 miljard euro. De reguliere vermogensbeheerprovisies namen toe. De rentewinst steeg bij Robeco Direct en bij Sarasin nam het inkomen uit handelsactiviteiten af. Het nettoresultaat kwam uit op 1 miljoen euro ten opzichte van een verlies van 9 miljoen euro in dezelfde periode vorig jaar. Bij Robeco resulteerde een al in 2008 ingezet reorganisatieprogramma in verdere lastendaling. De Rabobank Groep nam diverse stappen om de beleggingsdienstverlening verder in lijn te brengen met de United Nations Principles for Responsible Investment.

Robeco past strategie aan en verlaagt haar kosten

Robeco heeft haar strategie voor de periode 2010 tot en met 2014 aangepast om ook in de toekomst succesvol te kunnen blijven opereren. Met betrekking tot het aantal klanten en producten wordt focus aangebracht. Robeco wil haar positie als marktleider in Nederland herwinnen en richt zich verder op aantrekkelijke markten in de wereld. In de toekomst gaan Robeco en Rabobank hun krachten vaker bundelen, zowel in Nederland als wereldwijd. Zo zal Robeco intensief gebruikmaken van de kennis binnen Rabobank van de food- en agrisector. Die kennis wordt vervolgens gebruikt in de advisering naar klanten die beleggen in de landbouw- en voedselindustrie. Ook gaat Robeco proberen om te winstgevendheid te verbeteren door vermindering van de kosten van met name de IT en de backoffice.

Wisselende resultaten voor beleggingsfondsen Robeco

De beleggingsfondsen van Robeco behaalden wisselende resultaten over het eerste halfjaar van 2010. Bij de aandelenbeleggingen versloeg 42%⁶ de benchmark en bij de vastrentende beleggingen 55%. Voor de driejaarshorizon liggen deze cijfers voor aandelen- en obligatiebeleggingen op 78%, respectievelijk 41%. Overall realiseerde 46% van de beleggingen een outperformance over het afgelopen halfjaar en 63% over de afgelopen drie jaar.

⁶ Percentages zijn op basis van gewogen vermogen en de performance-cijfers zijn vóór aftrek van vermogensbeheerprovisies, met uitzondering van alternatives.

Het vlaggenschipfonds Robeco realiseerde in de eerste zes maanden van dit jaar een rendement van 3,7% en bleef daarmee achter bij de benchmark, die een rendement liet zien van 5,9%. Robeco's grootste aandelenfonds, Harbor International, dat beheerd wordt door Robecodochter Harbor Capital Advisors, versloeg de benchmark met 2,1%. Het grootste fonds van Robecodochter Sustainable Asset Management, SAM Sustainable Water, bleef de referentie voor met 0,5%. Robeco Emerging Markets Equities behaalde een rendement van 9,2%; dit was lager dan het benchmarkrendement van 9,9%. Rolinco bleef de benchmark met 0,3% voor.

Het obligatiefonds Rorento behaalde een rendement van 5,6%, wat hoger was dan het benchmarkrendement van 4,1%. Robeco Lux-o-rente realiseerde een rendement van 3,4%, de benchmark liet een rendement van 4,3% zien. Robeco High Yield Bonds versloeg de benchmark met 1,6% en het Harbor Bond fonds liet een outperformance zien van 0,6%. Veel alternatieve beleggingen behaalden een positief rendement over de eerste helft van dit jaar, zo ook het Diversified Trend Program van Transtrend.

Verantwoord beleggen bij Robeco

Vanaf begin 2010 classificeert Robeco haar fondsen op criteria met betrekking tot milieu, maatschappij en goed ondernemingsbestuur (ESG-factoren). Door deze classificatie kunnen beleggers fondsen vergelijken op het gebied van verantwoord beleggen. Fondsen zijn gelabeld op vier onderdelen van verantwoord beleggen: integratie van ESG-factoren, actief aandeelhouderschap, duurzaamheid en uitsluitingsbeleid.

In de eerste helft van dit jaar effectueerde Robeco beleid met betrekking tot uitsluiting van ondernemingen die zich bezighouden met productie of handel in controversiële wapens en ten aanzien van landen die onderwerp zijn van resoluties van de VN-Veiligheidsraad. Zowel het beleid als de lijst met betrokken ondernemingen en landen is te vinden op de website van Robeco.

Robeco breidde haar 'active ownership'-service verder uit. Zo voert Robeco sinds begin 2010 aanvullend engagementactiviteiten uit voor bedrijfsobligaties, in toenemende mate voor opkomende markten, en voor institutionele fondsen. Ook het aantal engagementmandaten is verder uitgebreid. Hierdoor is het beheerd vermogen onder engagement sterk toegenomen. Engagement gericht op het voorkomen van structurele schendingen van de beginselen van het UN Global Compact is verder uitgebreid.

Duurzaam beleggen bij Rabobank International

Rabobank International heeft samen met Sustainable Asset Management, een dochter van Robeco, diverse duurzame initiatieven genomen in het kader van de groepsbrede ambities op het gebied van verantwoord beleggen. Het onderdeel Global Financial Markets lanceerde in april 2010 drie duurzame indices, later dit jaar volgen er meer.

Voor de Direct Banking-activiteiten van Rabobank International is het assortiment aan beleggingsproducten beoordeeld aan de hand van duurzaamheidscriteria en er is duurzaamheidsinformatie toegevoegd aan de websites. Bij de vier buitenlandse internetbanken werden de duurzame fondsen extra onder de aandacht gebracht.

Groei Sarasin houdt aan

In lijn met haar strategische plan blijft Sarasin Groep groeien. Door op een selectieve wijze haar netwerk van locaties uit te breiden en te investeren in een professioneel en hoogwaardig team van relatiebeheerders, heeft Sarasin geleidelijk haar positie in kernmarkten verstevigd. De combinatie van de vaardigheid om nieuwe business te generen, selectief te investeren in groei-initiatieven en stringente kostenbeheersing betaalt zich uit. Binnen deze strategie heeft de Zwitserse bank haar focus echter verlegd van verdere groeiversnelling naar het verhogen van de winstgevendheid. De strategische focus van Sarasin ligt op enkele individuele markten in Europese landen en in de groeiemarkten in het Midden-Oosten en Azië.

Sarasin met toekomstige initiatieven in het Midden-Oosten en Azië

Sarasin heeft haar aanwezigheid in Azië uitgebreid. In de eerste helft van 2010 verkreeg het kantoor in Hong Kong een banklicentie. Bank Sarasin-Alpen, een dochter van Sarasin, werd voor de derde keer uitgeroepen tot Best Private Bank in het Midden-Oosten in de Private Banking Award 2010. Sarasin heeft haar aanwezigheid ook uitgebreid op het gebied van Islamitisch vermogensbeheer. In maart 2010 publiceerde Bank Sarasin haar eerste 'Islamic

Wealth Management Report 2010'. Deze publicatie is de eerste in haar soort. Het rapport voorziet geïnteresseerde beleggers van diepgaande kennis over de verschillende beleggingscategorieën op het gebied van islamitisch vermogensbeheer en geeft een overzicht van marktontwikkelingen in de afgelopen achttien maanden.

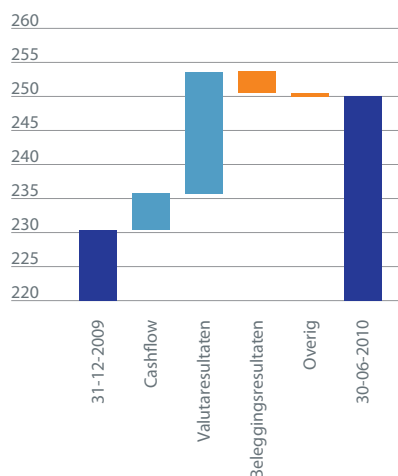
Sarasin introduceert nieuw duurzaam fonds

Een andere belangrijke pijler van de strategie van Sarasin is duurzaamheid. Duurzaamheid vormt de kern van het aanhoudende succes van Sarasin als een Zwitserse private bank. In het aanbod van fondsen die gebruikmaken van een duurzame beleggingsstijl, introduceerde Sarasin in maart 2010 een nieuw product: Sarasin Sustainable Equity Global Markets. Dit fonds richt zich op aandelen in bedrijven die gevestigd zijn in opkomende markten en die omgevingsfactoren en sociale factoren in beschouwing nemen als onderdeel van hun duurzame bedrijfsvoering. Het vermogen dat wordt beheerd op basis van duurzame criteria steeg bij Sarasin Groep in de eerste helft van 2010 met 4% tot 12,4 miljard Zwitserse frank. Gedurende de eerste helft van het jaar steeg het aantal mandaten met 13%, terwijl het daarbij behorende volume met 12% steeg.

Rabobank Private Banking formuleert uitgangspunten verantwoord beleggen

Rabobank Private Banking heeft in de eerste helft van 2010 de uitgangspunten en het beleid met betrekking tot verantwoord beleggen vastgesteld, met het doel verantwoord beleggen bij Rabobank Private Banking breder toe te passen binnen de beleggingsdienstverlening, de inrichting van portefeuilles en het assortiment. Het plan van aanpak is inmiddels opgesteld en goedgekeurd. De voorgestelde plannen worden nu verder uitgewerkt dan wel geïmplementeerd.

Ontwikkeling beheerd en bewaard vermogen van klanten in miljarden euro's

Positieve cashflow en valuta-effecten resulteren in toename beheerd vermogen

Door de instroom van vermogen en de waardedaaling van de euro nam het beheerd en bewaard vermogen van klanten in de eerste helft van 2010 met 9% toe tot 250,1 (230,4) miljard euro. Robeco beheert een vermogen van 141,3 (134,9) miljard euro, Sarasin van 72,4 (63,1) miljard euro, Schretlen & Co van 7,9 (7,3) miljard euro, Rabo Vastgoedgroep van 7,2 (7,0) miljard euro en het overige vermogen wordt bewaard door de lokale Rabobanken.

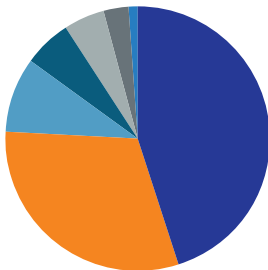
De instroom van vermogen bedroeg 5,4 miljard euro. Dit kwam voor 4,8 miljard euro voor rekening van Sarasin, waar de groeistrategie bijdroeg aan de positieve cashflow. Net als in 2009 bleef Robeco-dochter Harbor Capital Advisors het goed doen qua

cashflow. Bij enkele institutionele mandaten van Robeco werd vermogen onttrokken. Voor Robeco als geheel was de cashflow - geabstraheerd voor activiteiten die zijn beëindigd in verband met de strategische heroriëntatie - licht positief. Bij Schretlen & Co was de cashflow positief en bij de lokale Rabobanken was sprake van een fractionele uitstroom van vermogen.

De waardeinstijging van de US dollar en van de Zwitserse frank had een positief effect op het beheerd vermogen. Het totale effect van wisselkoersveranderingen op het vermogen bedroeg 17,8 miljard euro.

Beheerd en bewaard vermogen van klanten naar beleggingstype medio 2010

Aandelen	45%
Vastrentend	31%
Gemengd	9%
Geldmarkt	6%
Alternatives	5%
Vastgoed	3%
Overig	1%

In de eerste maanden van 2010 deden veel aandelen het goed qua rendement. In mei en juni gingen de koersen gemiddeld echter weer omlaag. Per saldo daalden veel aandelenindices tot en met juni: de AEX-index daalde met 6%, in de Verenigde Staten ging de S&P 500-index met 8% omlaag en in Hong Kong daalde de Hang Seng-index met 8%. Voor een groot aantal aandelen waren de rendementen negatief en voor het merendeel van de obligaties waren ze positief. Per saldo resulteerde dit in een negatief beleggingsresultaat van 3,1 miljard euro.

Resultaatontwikkeling vermogensbeheer en beleggen

Resultaten (in miljoenen euro's)

	2010-I	2009-I	Mutatie
Rente.....	80	43	86%
Provisies.....	424	343	24%
Overige resultaten.....	-31	69	
Totale baten.....	473	455	4%
Personeelskosten.....	266	276	-4%
Andere beheerskosten.....	133	132	1%
Afschrijvingen.....	56	54	4%
Totale bedrijfslasten.....	455	462	-2%
Brutoresultaat.....	18	-7	
Waardeveranderingen.....	-	3	
Bedrijfsresultaat vóór belastingen.....	18	-10	
Belastingen.....	17	-1	
Nettowinst.....	1	-9	

Vermogen (in miljarden euro's)

	30-jun-10	31-dec-09	
Beheerd en bewaard vermogen van klanten.....	250,1	230,4	9%
Aantal medewerkers (in fte).....	3.228	3.191	1%

Toelichting resultaat vermogensbeheer en beleggen

Baten stijgen met 4%

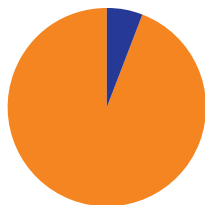
Bij de vermogensbeheeractiviteiten namen de beheerprovisies en de rentewinst toe en zodoende stegen de totale baten in de eerste helft van 2010 met 4% tot 473 (455) miljoen euro. De reguliere vermogensbeheerprovisies namen toe als gevolg van de groei van het gemiddeld over de periode beheerde vermogen en dit resulteerde in een toename van de totale provisies met 24% tot 424 (343) miljoen euro. Vooral door het herstel van de spaarmarge bij Robeco Direct steeg de totale rentewinst met 86% tot 80 (43) miljoen euro. Het lagere inkomen uit handelsactiviteiten bij Sarasin droeg bij aan de daling van de overige resultaten. De overige resultaten daalden met 100 miljoen euro tot -31 (69) miljoen euro.

Bedrijfslasten dalen met 2%

Bij Robeco namen de lasten verder af als gevolg van het in 2008 gestarte reorganisatie-programma. Ondanks de focus op kostenreducties stegen de lasten bij Sarasin doordat de Zwitserse frank duurder werd en door de uitbreiding van de activiteiten. Per saldo daalden de bedrijfslasten bij de vermogensbeheeractiviteiten in het eerste halfjaar van 2010 met 2% tot 455 (462) miljoen euro. Het kostenreductieprogramma bij Robeco droeg bij aan de daling van de totale personeelskosten met 4% tot 266 (276) miljoen euro. De uitstroom van personeel bij Robeco als gevolg van dit programma vond vooral plaats in 2009. Het totale personeelsbestand nam met 1% toe tot 3.228 (3.191) fte als gevolg van een uitbreiding van de formatie bij Sarasin. De duurdere Zwitserse frank droeg bij aan de stijging van de andere beheerskosten met 1% tot 133 (132) miljoen euro.

Leasing

www.delagelanden.com
www.athloncarlease.com
www.freo.nl

Aandeel in nettowinst
Rabobank Groep 2010-I

● Leasing 6%

Margeverbetering en herstel tweedehandsautomarkt

Kredietportefeuille neemt met 6% toe tot 25,6 miljard euro

- Aandeel food en agri in portefeuille stijgt met 1,9 procentpunt tot 26,2%

Nettowinst neemt met 54 miljoen euro toe tot 101 miljoen euro

- Efficiencyratio verbetert met 8,4 procentpunt tot 55,6%
- Waardeveranderingen dalen met 13 basispunten tot 102 basispunten
- RAROC stijgt met 9,8 procentpunt tot 18,6%

Voorals gevolg van margeverbetering op nieuwe productie en de verbetering van het restwaarderresultaat in de tweedehandsautomarkt is de nettowinst van De Lage Landen in de eerste helft van 2010 met 54 miljoen euro gestegen tot 101 miljoen euro. Ook daalden de waardeveranderingen. Vooral onder invloed van de waardeinstijging van de US dollar is de leaseportefeuille met 6% gegroeid tot 25,6 miljard euro. Concrete doelstellingen werden geformuleerd om de gemiddelde CO₂-uitstoot per fte te reduceren, met name door een vermindering van de uitstoot van het wagenpark en de kantoorgebouwen.

De Lage Landen werkt aan totaalpropositie voor klant

De Lage Landen werkt groepsbreed aan het verbeteren van de samenwerking, zowel intern als met andere onderdelen binnen de Rabobank Groep, en aan het verhogen van de efficiëntie. Waar mogelijk wordt gezocht naar synergie tussen separate producten en diensten van verschillende onderdelen. Einddoel is optimalisatie van de klantbediening met behulp van een groepsbrede klantpropositie.

Freo best gewaardeerde kredietverstrekker

Freo, het online merk van De Lage Landen voor consumentenkredieten in Nederland, werd in 2010 door de financiële vergelijkingssite Independer.nl wederom uitgeroepen tot de best gewaardeerde consumptiefkredietverstrekker. De kwaliteit van haar kredietverstrekking wordt door klanten gewaardeerd met een 8,1 (8,3). Hiermee scoort Freo ruim een punt hoger dan het gemiddelde van alle onderzochte bedrijven. Als enige bedrijf in het onderzoek behaalde Freo op de punten 'klaarstaan voor klanten', 'nakomen van afspraken' en 'kwaliteit van de administratie en informatie' een 8 of hoger.

Implementatie waardeketen- en sectorbeleid

De Lage Landen geeft vorm aan het waardeketen- en sectorbeleid van de Rabobank Groep door dit beleid op te nemen in de diverse risicomanagementprocessen. Dit ter ondersteuning van de eigen organisatie. Doelstelling is een verduurzaming van het toekomstige acceptatiebeleid. Om medewerkers in dit beleid te trainen zijn diverse trainingsvormen en informatie-hulpmiddelen in gebruik.

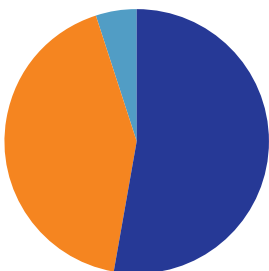

Financiering van hernieuwbare energiebronnen en duurzame agribusiness

Het aantal transacties met betrekking tot zonne-energie nam met name in de Verenigde Staten toe. Het is de bedoeling om deze programma's in de toekomst uit te breiden. Voor financieringen met betrekking tot water- en windenergie werkt De Lage Landen samen met Renewable Energy Infrastructure Finance, een afdeling binnen Rabobank International.

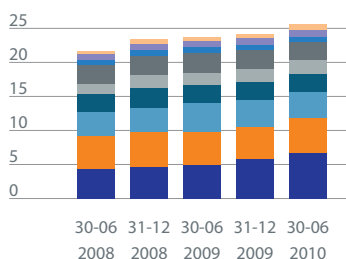
Kredietportefeuille naar regio
medio 2010

Europa	53%
Amerika	42%
Azië/Pacific	5%

Kredietportefeuille
in miljarden euro's

Overig
Consumer finance
Transportation
Car leasing
Healthcare
Construction en industrial
Financial services
Office technology
Food- en agriculture

Gematigde groei kredietportefeuille

De kredietportefeuille van de Lage Landen groeide in de eerste helft van 2010 met 6% naar 25,6 (24,1) miljard euro, vooral onder invloed van een waardestijging van de US dollar. De Lage Landen richt zich voor de verdere groei van haar portefeuille nadrukkelijk op Nederland en de internationale food- en agrisector. De gevolgen van de economische crisis waren in bepaalde sectoren nog goed zichtbaar. Sectoren die het nog moeilijk hadden, zoals de transportsector, de bouwsector en de industriële sector, stelden hun investeringen uit. Hierdoor bleef de groei voor deze sectoren in de eerste helft van 2010 achter.

De food- en agriculture-portefeuille groeide met 15% naar 6,7 miljard euro en vormde met 26,2% het grootste segment van de totale portefeuille. Office Technology en Financial Services waren de tweede en derde sector uit de portefeuille, Office Technology groeide met 6% naar 5,0 miljard euro en Financial Services bleef stabiel op 3,9 miljard

euro. Het totale aantal leaseauto's kwam uit op 209.000 (212.000⁷) en de autoleaseportefeuille op 2,6 (2,7) miljard euro. De omvang van de consumptiefkredietportefeuille van De Lage Landen bedroeg 1,0 (0,9) miljard euro.

Resultaatontwikkeling leasing

Resultaten (in miljoenen euro's)

	2010-I	2009-I	Mutatie
Rente	318	285	12%
Provisies	41	24	71%
Overige resultaten	211	175	21%
Totale baten	570	484	18%
Personeelskosten	200	193	4%
Andere beheerskosten	98	100	-2%
Afschrijvingen	19	17	12%
Totale bedrijfslasten	317	310	2%
Brutoresultaat	253	174	45%
Waardeveranderingen	120	131	-8%
Bedrijfsresultaat vóór belastingen	133	43	
Belastingen	32	-4	
Nettowinst	101	47	
Waardeveranderingen (in basispunten)	102	115	

Ratio's

Efficiencyratio	55,6%	64,0%	
RAROC	18,6%	8,8%	

Balansgegevens (in miljarden euro's)

	30-jun-10	31-dec-09	
Kredietportefeuille	25,6	24,1	6%

Vermogenseisen (in miljarden euro's)

Vermogenseis	1,2	1,2	0%
Economic capital	1,1	1,1	0%
Aantal medewerkers (in fte)	4.803	4.734	1%

⁷ Vergelijkend cijfer is aangepast.
Voorheen was een cijfer van 216.000 gerapporteerd.

Toelichting resultaat leasing

Baten nemen toe met 18%

Bij De Lage Landen stegen de totale baten in de eerste helft van 2010 met 18% naar 570 (484) miljoen euro. De rentewinst nam met 12% toe tot 318 (285) miljoen euro, voornamelijk als gevolg van verbeterde marges op nieuwe contracten. De provisies stegen met 17 miljoen euro tot 41 (24) miljoen euro. Als gevolg van het herstel van het restwaarderesultaat in de tweedehandsautomarkt namen de overige resultaten met 21% toe tot 211 (175) miljoen euro.

Bedrijfslasten stijgen met 2%

De waardedaling van de euro zorgde voor een kostenstijging voor de activiteiten van De Lage Landen in de Verenigde Staten en Brazilië. Door stringente kostenbeheersing was de stijging van de totale bedrijfslasten echter beperkt. Deze lasten namen in het eerste halfjaar van 2010 met 2% toe tot 317 (310) miljoen euro. Mede door de toename van het aantal medewerkers met 1% naar 4.803 (4.734) fte stegen de personeelskosten met 4% tot 200 (193) miljoen euro. De andere beheerskosten kwamen 2% lager uit op 98 (100) miljoen euro.

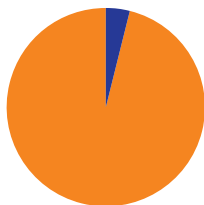
Waardeveranderingen bedragen 102 basispunten

Mede als gevolg van het intensieve risicobeheer en de verbeterde economische omstandigheden nam de post waardeveranderingen bij De Lage Landen in het eerste halfjaar 2010 met 8% af tot 120 (131) miljoen euro. Ten opzichte van het tweede halfjaar 2009, toen de waardeveranderingen 169 miljoen euro bedroegen, was de verbetering nog groter. Uitgedrukt in basispunten van de gemiddelde kredietportefeuille bedragen de kredietverliezen 102⁸ (115) basispunten. Dit ligt evenwel nog boven het langjarige gemiddelde van 63 basispunten.

Vermogenseis en RAROC

De vermogenseis van De Lage Landen bleef in de eerste helft van 2010 gelijk op 1,2 (1,2) miljard euro. Het benodigde economic capital, de interne vermogenseis, kwam ongewijzigd uit op 1,1 (1,1) miljard euro. Door winststijging steeg de Risk Adjusted Return On Capital (RAROC) met 9,8 procentpunt tot 18,6% (8,8%).

⁸ Operational leases worden vanaf heden meegenomen in de berekening van de gemiddelde kredietverlening.

Aandeel in nettowinst
Rabobank Groep 2010-I

● Rabo Vastgoedgroep 4%

Meer woningen verkocht en omvang kredietportefeuille stijgt

Aantal verkochte woningen neemt met 24% toe tot 3.280

Kredietportefeuille groeit met 1% tot 17,5 miljard euro

Beheerd vermogen stijgt met 3% tot 7,2 miljard euro

Nettoresultaat Rabo Vastgoedgroep komt uit op 66 miljoen euro

Waardeveranderingen bedragen 23 basispunten

Op de vastgoedmarkt waren in het eerste halfjaar van 2010 tekenen van voorzichtig herstel zichtbaar. Het aantal door Bouwfonds Property Development verkochte woningen steeg met 24% tot 3.280. MAB Development leverde ter waarde van 131 miljoen euro commercieel vastgoed op, in vergelijking met 73 miljoen euro in de eerste helft van 2009. De omvang van de kredietportefeuille bij de FGH Bank nam met 1% toe tot 17,5 miljard euro en ondanks dat er sprake was van een toename van de waardeveranderingen bleven deze op een relatief laag niveau. Het beheerd vermogen bij Bouwfonds REIM liet een geringe stijging zien tot 7,2 miljard euro. De combinatie van hogere marges en het sturen op lagere kosten resulteerde in een stijging van het brutoresultaat in de eerste helft van 2010. Het nettoresultaat van Rabo Vastgoedgroep kwam uit op 66 miljoen euro ten opzichte van 68 miljoen euro in dezelfde periode vorig jaar. Rabo Vastgoedgroep heeft verder vormgegeven aan 'Invest in the future', haar ambitie om een van de meest duurzame vastgoedondernemingen te worden.

Terugbetalingsregeling in de Klimop-zaak

Eind 2007 bleek dat de FIOD bezig was met een onderzoek naar een netwerk dat grootschalige fraude heeft gepleegd met onroerendgoedtransacties bij onder meer het voormalige Bouwfonds en het Philips Pensioenfonds. Het betreft een fraudezaak die heeft plaatsgevonden ruim voor de overname van Bouwfonds door Rabobank.

Reeds begin 2007 had Rabo Vastgoedgroep zodanige indicaties dat zij daarin aanleiding zag om interne onderzoekers en externe forensische accountants in te schakelen om de zaak te onderzoeken. De resultaten van de FIOD-actie bevestigden het vermoeden dat een aantal ex-medewerkers van het vroegere Bouwfonds bij de fraude betrokken waren.

Eind juni 2010 begonnen de regiezittingen tegen een aantal verdachten van deze fraude. Het Openbaar Ministerie vervolgt enkelen van hen voor deelname aan een criminele organisatie. Voorafgaand aan de zittingen hebben het Openbaar Ministerie, Philips Pensioenfonds en Rabo Vastgoedgroep een terugbetalingsregeling van ruim 70 miljoen euro getroffen met de hoofdverdachte in deze zaak. Volgens het OM laat de terugbetalingsregeling onverlet dat

strafvervolgning zal plaatshebben. Rabo Vastgoedgroep heeft de terugbetalingen nog niet verantwoord in de cijfers over de eerste helft van 2010.

Rabo Vastgoedgroep geeft verder vorm aan duurzame ambities

In de eerste helft van 2010 heeft Rabo Vastgoedgroep verder vormgegeven aan 'Invest in the future', haar ambitie om een van de meest duurzame vastgoedondernemingen te worden. Rabo Vastgoedgroep richt zich vanuit deze ambitie onder meer op de ontwikkeling, de financiering en het investmentmanagement van duurzaam vastgoed. Zo is Bouwfonds Ontwikkeling onder meer actief op het gebied van duurzame energie en de toepassing van duurzame materialen (Zonnewoningen Columbuskwartier, Almere). Ook worden woonwensen gerealiseerd voor senioren via een landelijke samenwerkingsovereenkomst met SIR-55 (consumentenorganisatie voor 55-plussers).

Uit onderzoek bleek dat woonconsumenten enkel bij financieel voordeel bereid zijn te investeren in energiezuinige nieuwbouw. Daarom is gewerkt aan een oplossing waarbij klanten die een energiezuinige nieuwbouwwoning kopen, bij Rabobank een hogere hypotheek kunnen krijgen. Daarnaast verrijzen onder leiding van Bouwfonds Ontwikkeling op het voormalige universiteitsterrein Kortenoord Wageningen de komende jaren ongeveer duizend woningen en een bedrijventerrein.

MAB Development startte de volgende fase van het duurzame project Oosterdokseiland, dat de grootste kantoorlocatie in de Amsterdamse binnenstad zal worden. Voor het project Rotterdam Parkboulevard, waarmee grootschalige retail wordt ontwikkeld, nam MAB Development deel aan een convenant om 1.100 arbeidsplaatsen te creëren.

Bouwfonds REIM heeft zijn kantorenportefeuille grotendeels op duurzaamheid doorgelicht. Ook is Bouwfonds REIM gestart met de duurzaamheidsmeting van een aantal van zijn woningcomplexen. Verder verduurzaamde Bouwfonds REIM met IEF Capital een monumentaal kantoorpand uit 1939 in Den Haag, waarbij een CO₂-reductie van 35% werd gerealiseerd.

Integriteit en maatschappelijke betrokkenheid bij Rabo Vastgoedgroep

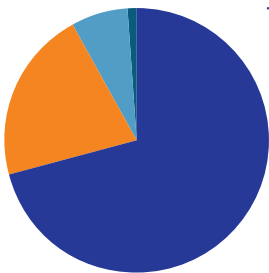
Rabo Vastgoedgroep heeft de in 2009 ingevoerde vernieuwde gedragscode hoog in het vaandel staan, evenals het bespreken van de vraag hoe om te gaan met integriteitsdilemma's.

Net als in voorgaande jaren is Rabo Vastgoedgroep in 2010 sponsor van de Open Monumentendag, een van de grootste culturele evenementen in Nederland.

Bouwfonds Ontwikkeling ondertekende samen met de bouwonderneming BAM een convenant ter ondersteuning van The Borneo Initiative. Dit initiatief bevordert duurzaam bosbeheer in Indonesië door certificering van hout volgens het FSC-keurmerk te stimuleren en te ondersteunen.

Verdeling aantal verkochte woningen in 2010-I per land

● Nederland	71%
● Frankrijk	21%
● Duitsland	7%
● Overig	1%

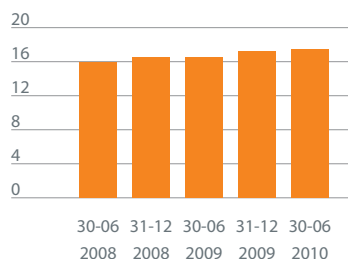
Toename aantal woningtransacties bij Bouwfonds Property Development

Bouwfonds Property Development verkocht in de eerste helft van 2010 24% meer woningen. In totaal werden er 3.280 (2.636) woningen verkocht. De woningmarkt in Nederland bevond zich nog in zwaar weer, terwijl die in Frankrijk en Duitsland zich weer normaliseerde. Het aantal in aanbouw zijnde en nog niet-verkochte woningen nam af ten opzichte van eind 2009, het aantal opgeleverde en niet-verkochte woningen nam juist toe.

Minder commercieel vastgoed in aanbouw bij MAB Development

In het eerste halfjaar van 2010 was er sprake van een lager activiteitsniveau in de markt voor commercieel vastgoed. MAB Development leverde voor 131 (73) miljoen euro commercieel vastgoed op en per 30 juni 2010 was er 561.337 m² commercieel vastgoed in aanbouw. Door de aanhoudend ongunstige omstandigheden in de markt voor commercieel vastgoed werd er minder in aanbouw genomen.

MAB Development en Neinver sloten een overeenkomst voor het gezamenlijk ontwikkelen van factory outlet centers in Frankrijk en Duitsland. Hierbij zorgt MAB Development voor het acquireren en ontwikkelen van de projecten, terwijl Neinver de marketing, verhuur en exploitatie voor zijn rekening neemt.

Beperkte groei kredietportefeuille bij FGH Bank

Als gevolg van de ongunstige marktomstandigheden verstrekte de FGH Bank in beperkte mate nieuwe leningen. Wel lag de productie met 0,9 (0,7) miljard euro op een hoger niveau dan vorig jaar. De omvang van de aflossingen bedroeg 0,7 (0,6) miljard euro. Per saldo steeg de omvang van de kredietportefeuille met 1% tot 17,5 (17,2) miljard euro. De portefeuille bestaat grotendeels uit beleggingsfinancieringen.

Gematigde groei beheerd vermogen bij Bouwfonds REIM

Bouwfonds REIM is het onderdeel van Rabo Vastgoedgroep dat opereert in de vastgoedbeleggingsmarkt. In de eerste helft van 2010 was dit een dunne markt door de beperkte beschikbaarheid van investeringsgeld bij beleggers, met als gevolg dat er geen nieuwe fondsen in de markt zijn geplaatst. Het beheerd vermogen steeg zeer gematigd en kwam uit op 7,2 (7,0) miljard euro.

Resultaatontwikkeling vastgoed

Resultaten (in miljoenen euro's)⁹

	2010-I	2009-I	Mutatie
Rente.....	120	71	69%
Provisies.....	15	12	25%
Overige resultaten.....	121	168	-28%
Totale baten.....	256	251	2%
Personeelskosten.....	92	101	-9%
Andere beheerskosten.....	40	55	-27%
Afschrijvingen.....	16	11	45%
Totale bedrijfslasten.....	148	167	-11%
Brutoresultaat.....	108	84	29%
Waardeveranderingen.....	19	1	
Bedrijfsresultaat vóór belastingen.....	89	83	7%
Belastingen.....	24	16	50%
Winst Rabo Vastgoedgroep.....	65	67	-3%
Belang derden.....	-1	-1	0%
Nettoresultaat Rabo Vastgoedgroep.....	66	68	-3%
Overige.....	13	-29	
Nettowinst vastgoeddivisie.....	79	39	
Waardeveranderingen (in basispunten).....	23	2	
Aantal verkochte woningen.....	3.280	2.636	24%
Overige gegevens (in miljarden euro's)			
	30-jun-10	31-dec-09	
Kredietportefeuille.....	17,5	17,2	1%
Beheerd vermogen.....	7,2	7,0	3%
Aantal medewerkers (in fte).....	1.541	1.549	-1%

⁹ 'Winst Rabo Vastgoedgroep' en 'Nettoresultaat Rabo Vastgoedgroep' komen overeen met de resultaten die Rabo Vastgoedgroep zelf publiceert. 'Nettowinst vastgoeddivisie' is inclusief de amortisatie- en financieringslasten door de overname van onderdelen van Bouwfonds en de harmonisatie van de waarderingsgrondslagen.

Toelichting resultaat vastgoed

Baten nemen met 2% toe

In de eerste helft van 2010 stegen de totale baten van Rabo Vastgoedgroep met 2% tot 256 (251) miljoen euro. Als gevolg van hogere marges op nieuwe leningen en verlengingen en een gunstige ontwikkeling van de rentestructuur kwamen de rentebaten 69% hoger uit op 120 (71) miljoen euro. Mede door een lager resultaat op projecten kwamen de overige resultaten

uit op 121 (168) miljoen euro. Ook droeg vorig jaar de terugkoop van schuldpapier nog bij aan het resultaat. Het lage activiteitsniveau bij Bouwfonds REIM zorgde ervoor dat de gegenereerde provisiebaten beperkt bleven en uitkwamen op 15 (12) miljoen euro.

Bedrijfslasten dalen met 11%

Mede door de in 2009 uitgevoerde reorganisatie daalden de totale bedrijfslasten van Rabo Vastgoedgroep in de eerste helft van 2010 met 11% tot 148 (167) miljoen euro. Als gevolg van het ingezette kostenbesparingsprogramma zijn de personeelskosten gedaald met 9% naar 92 (101) miljoen euro en de andere beheerskosten met 27% naar 40 (55) miljoen euro. De personeelsbezetting kwam uit op 1.541 (1.549) fte.

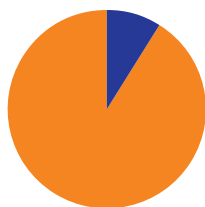
Waardeveranderingen bedragen 23 basispunten

De Nederlandse vastgoedmarkt wordt momenteel gekenmerkt door weinig dynamiek. Dit heeft ook gevolgen voor de kredietportefeuille van FGH Bank in deze sector. De post waardeveranderingen bedraagt over het eerste halfjaar van 2010 19 (1) miljoen euro, wat overeenkomt met 23 basispunten van de gemiddelde kredietverlening.

Verzekeren

www.rabobank.nl
www.interpolis.nl
www.eureko.com

Verdeling assurantieprovisies
in 2010-I

● Leven	9%
● Schade	91%

Assurantieprovisies bij lokale Rabobanken stabiel

Aantal Alles in één Polissen stijgt met 4.000 tot 1.321.000
Aantal ZorgActief Polissen neemt met 8% toe tot 168.000
Aantal Bedrijven Compact Polissen daalt met 3% tot 186.000
Aantal ZekerVanJeZaak Polissen stijgt met 56% tot 24.000
Assurantieprovisies lokale Rabobanken stabiel op 185 miljoen euro

De assurantieprovisies bij de lokale Rabobanken bleven in de eerste helft van 2010 nagenoeg stabiel op 185 (186) miljoen euro. Ook bleven de onderliggende schade- en levenprovisies ongeveer gelijk. Het aantal door de lokale Rabobanken verkochte Alles in één Polissen steeg met 4.000 tot 1.321.000. De eind 2008 geïntroduceerde ZekerVanJeZaak Polis bleef succesvol, het aantal verzekeringen steeg tot 24.000. De aandacht op de zakelijke markt is in de eerste helft van 2010 met name uitgegaan naar transparantie en eenvoud.

Interpolis Glashelder

De lokale Rabobanken verkopen een grote diversiteit aan verzekeringen, zowel voor de particuliere als voor de (groot)zakelijke klant. De lokale Rabobanken vormen in Nederland de grootste verzekeringsintermediair. Interpolis is voor Rabobank de belangrijkste leverancier van verzekeringen. Van de particuliere Rabobankklanten heeft één op de vijf een Interpolis-verzekering. Bij de zakelijke klanten is dat één op de vier. Interpolis is een onderdeel van Eureko. In deze verzekeraar heeft de Rabobank Groep een belang van 39%.

Binnen Rabobank worden momenteel de mogelijkheden onderzocht om voortaan voor de standaard verzekeringsdienstverlening alleen nog producten van Interpolis te verkopen. Door te kiezen voor één leverancier kunnen de processen worden vereenvoudigd, waardoor het aanbod voor de klant transparanter wordt. Ook wordt het steeds beter mogelijk om verzekeringen te verkopen via internet en via dit kanaal ook alle diensten aan te bieden. Een recente pilot met vier lokale Rabobanken toonde aan dat nagenoeg alle klanten konden worden geholpen met een verzekeringspakket van Interpolis.

Meer Alles in één Polissen

In de eerste helft van 2010 steeg het aantal door de lokale Rabobanken afgesloten Alles in één Polissen met 4.000 naar 1.321.000 (1.317.000). Het percentage klanten met drie of meer verzekeringsproducten nam toe tot 56,4% (55,7%). Net als voor reguliere bankzaken maakt de klant voor het afsluiten of wijzigen van schadeverzekeringen steeds meer gebruik van Rabo

Internetbankieren. Op 1 april 2010 is de nieuwe Interpolis overlijdensrisicoverzekering geïntroduceerd. Deze nieuwe verzekering sluit beter aan bij de wensen en de behoeften van de klant, met als gevolg dat de introductie van dit product succesvol is verlopen. Het aantal verzekerden met een ZorgActief Polis steeg met 8% naar 168.000 (155.000), vooral het aantal studenten met een ZorgActief Polis steeg.

Verzekeren in de zakelijke markt

In de zakelijke markt is de aandacht in de eerste helft van 2010 vooral gericht op transparantie en eenvoud voor de klant. De klantbehoefte staat centraal bij het advies en de verkoop van de verzekeringsproducten. Dit betekent in de praktijk dat de klant een begrijpelijk en deskundig advies krijgt over zijn verzekeringspakket en goed wordt geïnformeerd over de kosten en de dekking van de verschillende verzekeringsproducten. Dit biedt hem de mogelijkheid om een goede afweging te maken bij de vraag waartegen hij zich wel en waartegen hij zich niet verzekert.

De ZekerVanJeZaak Polis is een relatief nieuw product voor kleine bedrijven. Dit product dat op elk moment afgesloten, gewijzigd en opgezegd kan worden, biedt een eenvoudige en complete verzekering tegen allerlei bedrijfsrisico's. Het aantal verkochte ZekerVanJeZaak Polissen groeide met 56% naar 24.000 (15.000). Mede als gevolg van het succes van deze verzekering, daalde het aantal door de lokale Rabobanken afgesloten Bedrijven Compact Polissen met 3% tot 186.000 (195.000).

Risicomanagement

www.rabobank.com/investorrelations-nl

Vermogenspositie verder verbeterd en liquiditeitspositie onverminderd sterk

Waardeveranderingen dalen met 28 basispunten tot 27 basispunten

Tier 1-ratio stijgt met 1,1 procentpunt tot 14,9%

Jaarbudget voor langetermijnfunding in de eerste zes maanden gerealiseerd

Risicomanagement is een kerncompetentie van bankieren. De Rabobank Groep voert een prudent risicobeleid, gericht op een gematigd risico-profiel. Als gevolg van het economisch herstel werd er in de eerste helft van 2010 minder gedoteerd aan de voorziening voor kredietverliezen. Dit leidde tot een forse daling van de waardeveranderingen. Overeenkomstig haar risicoprofiel heeft Rabobank een zeer beperkte exposure op Europese overheidsobligaties die door de markt op dit moment als minder kredietwaardig worden gepercipieerd. De vermogenspositie werd verder verstevigd en de liquiditeitspositie bleef onverminderd sterk. Het gehele jaarbudget voor langetermijnfunding werd al in de eerste helft van 2010 gerealiseerd.

Economisch herstel resulteert in daling waardeveranderingen

Na de forse recessie is 2010 het jaar van economisch herstel. Als gevolg van de economische omstandigheden lopen de waardeveranderingen in vergelijking met 2009 duidelijk terug. Op groepsniveau zijn de waardeveranderingen in de eerste helft van 2010 met 49% afgenomen tot 569 (1.119) miljoen euro wat op jaarbasis overeenkomt met 27 (55) basispunten van de gemiddelde kredietportefeuille. Gezien de fase waarin de economie zich bevindt, valt het niveau van de waardeveranderingen over het eerste halfjaar mee. Het risicoprofiel van de kredietportefeuille van de Rabobank Groep verbeterde nauwelijks.

Dit halfjaarverslag bevat niet alleen de opsomming van belangrijke gebeurtenissen die zich in de eerste zes maanden van 2010 hebben voorgedaan en het effect daarvan op de halfjaarrekening, maar ook een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden voor de overige zes maanden van 2010. Meer informatie over dit laatste staat onder andere in dit hoofdstuk en in het hoofdstuk 'Bericht van de voorzitter'.

Kredietrisico

Het kredietrisicomanagement van Rabobank is robuust en is zodanig ingericht dat ook bij minder gunstige economische omstandigheden sprake is van een aanvaardbaar risicoprofiel. Aanvragen voor nieuwe kredieten worden zorgvuldig beoordeeld en alleen geaccepteerd indien voldoende continuïteitsperspectief van de aanvragende partij aanwezig wordt geacht. Reeds verstrekte kredieten worden intensief beheerd en gemonitord.

De Rabobank Groep hanteert in het goedkeuringsproces de Rabobank Risk Rating waarmee de faalkans ofwel PD (probability of default) van een kredietrelatie binnen een termijn van één jaar wordt weergegeven. De met het EAD (exposure at default) gewogen gemiddelde PD van de totale Advanced IRB-kredietportefeuille van de Rabobank Groep is per 30 juni 2010 1,29%

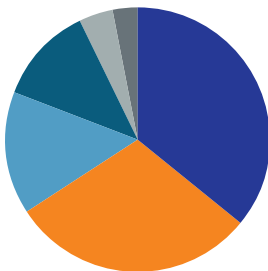
(1,34%). Een kanttekening hierbij is dat de PD alleen weergeeft in hoeverre cliënten naar verwachting al dan niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen, waarbij de rating in principe niet-cyclisch wordt vastgesteld. De PD zegt niets over het mogelijke verlies, omdat de Rabobank Groep veelal heeft gezorgd voor aanvullende dekking. Deze vindt zijn weerslag in het LGD (loss given default), waarin ook de herstructureringsperspectieven zijn meegenomen. Het LGD wordt gedefinieerd als de schatting van het economische verlies als de debiteur in gebreke blijft, uitgedrukt als percentage van het EAD. Per 30 juni 2010 was het LGD-percentage van de totale Advanced IRB-portefeuille van de Rabobank Groep 23,2% (22,6%). Per 30 juni 2010 bedraagt het EAD van de advanced IRB-kredietportefeuille van de Rabobank Groep 537 (501) miljard euro.

Structured credit en monolineverzekeraars

In de handels- en beleggingsboeken heeft de Rabobank Groep een beperkte exposure op meer gestructureerde beleggingen. Per 30 juni 2010 bedroeg deze exposure 7,6 (8,0) miljard euro.

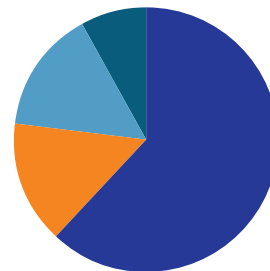
Structured credit exposure
in miljarden euro's medio 2010

■ Niet-subprime RMBS	2,8
■ CDO/CLO en overige corporate exposures	2,3
■ Commercieel vastgoed	1,1
■ Overig ABS	0,9
■ US subprime	0,3
■ ABS CDO	0,2

Ratingverdeling
structured credit exposure
medio 2010

■ AAA	62%
■ AA	15%
■ A	15%
■ Lager dan A	8%

In een aantal gevallen zijn monolineverzekeraars de tegenpartij van credit default swaps die het kredietrisico afdekken van bepaalde beleggingen. De kredietwaardigheid van een aantal monolineverzekeraars staat onder druk wat ook tot uitdrukking is gekomen in het verlagen van de ratings van deze instellingen. Er ontstaat een tegenpartijrisico op deze monolineverzekeraars, omdat de waarde van credit default swaps met deze tegenpartijen toeneemt, hetzij omdat de fair value van de onderliggende beleggingen is gedaald, hetzij omdat andere verzekerde beleggingen tot een betalingsclaim bij deze verzekeraars kunnen leiden. Bij de bepaling van het economisch tegenpartijrisico is rekening gehouden met tijdsaspecten en met de kredietkwaliteit van de beleggingen. Per 30 juni 2010 bedraagt dit totale tegenpartijrisico voor waardeaanpassingen 1.347 (1.321) miljoen euro. De totale voorziening heeft een omvang van 1.167 (1.138) miljoen euro, hierdoor bedraagt het resterende tegenpartijrisico 180 (183) miljoen euro. Aangezien het tegenpartijrisico reeds voor het overgrote deel is voorzien, hebben verdere downgrades slechts een beperkte impact.

Mede als gevolg van het voorzichtige economisch herstel waren slechts beperkt aanvullende voorzieningen nodig met een negatieve resultaatconsequentie van 8 miljoen euro na belastingen.

Risico's op overheden

De Rabobank Groep heeft in haar beleggings- en handelsportefeuilles per 30 juni 2010 een zeer beperkte exposure op overheidsobligaties uitgegeven door onderstaande Europese landen die door de markt op dit moment als minder kredietwaardig worden gepercipieerd.

Land	Exposure (in miljoenen euro's)
Griekenland.....	480
Italië.....	392
Spanje.....	150
Ierland.....	149
Portugal.....	120

Funding en liquiditeitsrisico

Het beleid van de Rabobank Groep is dat langlopende kredietverlening wordt gefinancierd met toevertrouwde middelen van klanten en met langetermijnfunding van de professionele markten. De beheersing van het liquiditeitsrisico is gebaseerd op een drietal pijlers. De eerste pijler stelt strikte limieten aan de maximale uitgaande kasstromen binnen het wholesalebank-bedrijf. Hierdoor wordt een te grote afhankelijkheid van de professionele markt voorkomen. Via de tweede pijler wordt een omvangrijke buffer van liquide activa aangehouden. Als het nodig is, kunnen met deze activa onmiddellijk liquiditeiten worden gegenereerd door belening bij centrale banken, gebruik in repotransacties of directe verkoop in de markt. Vooruitlopend op de verdere aanscherping van de liquiditeitseisen van de toezichthouder werd een liquiditeitsportefeuille met goede kwaliteit overheidspapier opgebouwd. Op basis van richtlijnen van de toezichthouder bedroeg de buffer van liquide activa per juni 2010 ruim 125 miljard euro. De aanwezige liquiditeit overschreed de eis van de toezichthouder gemiddeld met 30%.

De derde pijler is de beperking van het liquiditeitsrisico door een prudent fundingbeleid, gericht op het tegen aanvaardbare kosten voorzien in de financieringsbehoefte van de groepsonderdelen. Hierbij spelen de diversificatie van financieringsbronnen en valuta's, de flexibiliteit van de gebruikte fundinginstrumenten en een actieve investor-relationsfunctie een belangrijke rol. Hierdoor wordt voorkomen dat de Rabobank Groep te veel afhankelijk is van één bepaalde financieringsbron. Reeds in de eerste zes maanden van dit jaar kon het langetermijnfundingbudget voor 2010 gerealiseerd worden. Via de uitgifte van Senior Contingent Notes is 1,25 miljard euro aangetrokken en het uitgeven van Rabo Extra Ledenobligaties bracht 900 miljoen euro op. Het uitstaande bedrag aan Asset Backed Commercial Paper bedroeg 17,2 miljard euro per 30 juni 2010.

Voor het meten en beheersen van het liquiditeitsrisico wordt onder andere gebruikgemaakt van de kernactiva-kernpassivamethode. Het startpunt van deze analyse is de liquiditeitstypische vervalkalender van alle activa en passiva. Vervolgens wordt berekend welke activa, niet-benutte faciliteiten en passiva waarschijnlijk nog op de balans staan of komen te staan na veronderstelde en nauwkeurig gedefinieerde stress-scenario's. Hierbij worden verschillende periodes gehanteerd. De resterende activa en passiva worden gedefinieerd als kernactiva en kernpassiva. De liquiditeitsratio is de verhouding tussen de kernactiva en de kernpassiva. Gegeven de gekozen conservatieve wegingen wordt een ratio onder de 1,2 afdoende geacht. Ook in de eerste helft van dit jaar lag de ratio in de gehanteerde scenario's onder de 1,2.

Samen werken aan een duurzame toekomst

www.rabobank.com/mvo

De Rabobank Groep wil bijdragen aan een duurzame ontwikkeling van de samenleving in economische, sociale en ecologische zin. Dit is onder meer verankerd in de gedragscode en in algemene externe en interne principes voor de dienstverlening. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is een uitgangspunt voor de kernactiviteiten. De Rabobank Groep zet zich in voor de verduurzaming van waardeketens. Ook in de eigen bedrijfsvoering staat duurzaamheid voorop. Vanuit haar maatschappelijke betrokkenheid spant de Rabobank Groep zich in om de sociale cohesie binnen gemeenschappen te bevorderen en om financiële dienstverlening voor iedereen toegankelijk te maken.

Langetermijnperspectief van duurzaamheid en de coöperatie

Duurzaamheid is een van de pijlers in de bedrijfsstrategie van de Rabobank Groep. In het kader van de ontwikkeling van een nieuwe langetermijnvisie van Rabobank wordt onder meer gekeken naar de coöperatieve basis in het licht van haar kernwaarden respect, integriteit, professionaliteit en duurzaamheid. Daarbij wordt duurzaamheid steeds meer beschouwd als integraal onderdeel van de coöperatie en haar bancaire kernactiviteiten.

Praktisch handelen op basis van de Gedragscode Rabobank Groep

Naast wet- en regelgeving en externe codes biedt ook de interne Gedragscode Rabobank Groep medewerkers een kader voor verantwoord handelen. Het belang van deze gedragscode ligt in het bespreken van dilemma's en in het bewust handelen op basis van de code. In de eerste helft van 2010 zijn de gedragscode, ethisch handelen en het omgaan met dilemma's opgenomen in de managementopleidingen voor het senior management. Daarnaast zijn praktische hulpmiddelen ontwikkeld en worden deze aangeboden om medewerkers betere beslissingen te laten nemen.

Ontwikkelingen mensenrechtenbeleid

In juni 2010 werd door het Global Compact Network Nederland het eindverslag van de studie gepubliceerd 'How to do business with respect for human rights. A guidance tool for companies'. In deze studie werd bij tien Nederlandse bedrijven onderzocht hoe zij omgaan met het mensenrechtenraamwerk van de Verenigde Naties. Rabobank participeerde in deze studie waarvan het verslag werd aangeboden op de Leaders' Summit van het Global Compact in New York. Deze studie is voor Rabobank aanleiding om het mensenrechtenbeleid verder te ontwikkelen vanuit het genoemde raamwerk.

Evenwichtig en duurzaam beloningsbeleid

Rabobank hanteert een zorgvuldig, beheerst en duurzaam beloningsbeleid dat past bij onze coöperatieve identiteit en de daarbij behorende focus op de langere termijn. Hieronder verstaat zij dat vooral het variabele deel van de beloning relatief beperkt is. Bovendien is de variabele beloning gebaseerd op een evenwichtige mix van individuele en collectieve resultaatdoelstellingen (met een balans tussen commercie, zorg voor de klant, efficiency en risico) en competentiedoelstellingen (gericht op de langetermijnrelatie tussen de klant en de bank én tussen de bank en de medewerker). Verder ligt in de beoordeling van medewerkers de nadruk op kwaliteiten als klantgerichtheid en samenwerken en wordt nadrukkelijk gekeken

naar de langetermijnstrategie van de bank, zowel op financieel als op maatschappelijk gebied. Rabobank draagt er zorg voor dat het beloningsbeleid voldoet aan de Code Banken en aan de eisen van De Nederlandsche Bank en van de Autoriteit Financiële Markten.

Een nieuwe CAO

In juni 2010 werd een nieuwe CAO afgesloten met een looptijd van 1 februari 2010 tot 1 mei 2011. Deze heeft betrekking op ongeveer 42.000 medewerkers bij lokale Rabobanken, Rabobank Nederland, Rabobank International, Orbay en Obvion. Naast een marktconforme salarisverhoging van 1,25% per 1 augustus 2010, zijn enkele inhoudelijke afspraken gemaakt die tegemoetkomen aan de wens naar meer flexibiliteit en eenvoud in de CAO.

Belangrijkste MVO-thema's

Het voeren van een hoogwaardig MVO-beleid is onderdeel van de strategie van de Rabobank Groep. In 2009 is dit vertaald naar vier thema's:

- streven naar een veilige en duurzame voedselvoorziening;
- vernieuwen van productiemethoden en stimuleren van efficiënt en duurzaam energiegebruik;
- bevorderen van gelijke kansen en economische participatie;
- bevorderen van de lokale samenhang en samenwerking in binnen- en buitenland.

In het eerste halfjaar van 2010 zijn kernprestatie-indicatoren ontwikkeld die aangeven welke kwantitatieve prestaties de verschillende groepsonderdelen leveren op het gebied van de belangrijkste thema's. Deze indicatoren worden momenteel geïmplementeerd ten behoeve van interne- en externe rapportagedoeleinden.

Externe beoordelingen van niet-financiële prestaties

In de eerste helft van 2010 werden diverse externe beoordelingen uitgevoerd van de prestaties van de Rabobank Groep met betrekking tot duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Onder meer voerde Robecodochter Sustainable Asset Management een benchmarkstudie uit ten opzichte van banken in de Dow Jones Sustainability Index. Andere beoordelingen werden uitgevoerd door Sustainalytics, Vigeo, Oekom Research en de Eerlijke Bankwijzer. De beoordelingen wijzen op een consistent toonaangevende positie in de financiële wereld, maar ook op verbeterpunten. Als sterke punten kwamen onder meer naar voren: ethiek, sociale aspecten en personeelszorg, milieuprestaties, verantwoord omgaan met klanten en leveranciers, maatschappelijke betrokkenheid, en de financiering van duurzame energie. Verbeterpunten hebben vooral betrekking op door externe partijen gewenste verdere ontsluiting van informatie, bijvoorbeeld met betrekking tot milieuprestaties, de impact op de natuur en biodiversiteit, en het beloningsbeleid.

Food & Agribusiness Principles: leidraad naar winstgevend duurzaam ondernemen

Bedrijven in agribusinessproductieketens zijn fundamenteel afhankelijk van natuurlijke hulpbronnen. Bij een toenemende wereldbevolking neemt ook de vraag naar voedsel en natuurlijke hulpbronnen en grondstoffen toe. De food- en agrisector wordt geconfronteerd met een stijgende vraag van consumenten naar producten van bedrijven die de ecologische, sociale en ethische consequenties van hun handelen niet veronachtzamen.

De Food & Agribusiness Principles van de Rabobank Groep geven richting bij het ondersteunen van klanten bij hun transformatie naar meer winstgevend duurzaam ondernemen: voldoende en veilige voedselproductie, verantwoord omgaan met natuurlijke hulpbronnen, een verantwoordelijke maatschappij om welzijn te bevorderen, verantwoord omgaan met dieren en bewustwording bij consumenten en burgers. Uitgangspunt is het aangaan van een positieve dialoog met klanten en samenwerking in de waardeketen.

Waardeketenbeleid in kredietverlening

In de eerste helft van 2010 is voor twaalf waardeketens beleid geformuleerd over hoe om te gaan met ecologische, sociale en ethische vraagstukken in die ketens. Dit beleid is onderdeel van het kredietverleningsproces van de Rabobank Groep. Samenvattingen van dit beleid zijn in de vorm van position papers beschikbaar op www.rabobank.com/mvo. In de hoofdstukken over de groepsonderdelen staat meer informatie over dit onderwerp.

Werken aan verduurzaming van waardeketens en eerlijke handel

Rabobank en het Initiatief Eerlijke Handel ondertekenden begin 2010 een Memorandum of Understanding, met het doel samen te werken in het verduurzamen van een aantal sectoren zoals cacao, soja, katoen en viskweek. Daarnaast zijn plannen ontwikkeld om arme boeren in ontwikkelingslanden te organiseren, opdat zij hun producten duurzamer kunnen produceren en gemakkelijker aan grote afnemers kunnen leveren. In bijvoorbeeld het katoenprogramma heeft dat geleid tot het financieren van katoenteelt door kleinere boeren gebaseerd op de criteria van het Better Cotton Initiatieve, waarbij grote internationale bedrijven als afnemer betrokken zijn. Vooral de kennis en ervaring van Rabobank Foundation en Rabobank International Advisory Services, die beide al decennialang actief zijn bij het ondersteunen van organisaties van kleine boeren, kunnen hier goed worden ingezet.

In dialoog met maatschappelijke organisaties

Begin 2010 benaderde Greenpeace Rabobank over een palmolieproducent in Indonesië die met zijn palmolieactiviteiten de criteria van de RSPO hebben overtreden. Rabobank is bestuurslid van de Round Table on Responsible Palm Oil (RSPO) en de betrokken palmolieproducent is ook lid van de RSPO. Rabobank heeft naar aanleiding van deze kwestie in het RSPO-bestuur aangedrongen op een zorgvuldig onderzoek door de RSPO naar dit soort incidenten. Als bedrijven zich niet aan de richtlijnen van de RSPO houden moet daartegen worden opgetreden.

Amnesty International gaf bij Rabobank uiting aan haar bezorgdheid over de oliewinning van een bedrijf in Nigeria. In een brief werd Rabobank opgeroepen om als belegger haar ongenoegen daarover te uiten richting het bedrijf. Rabobank investeert echter zelf niet rechtstreeks in het betrokken bedrijf. Robeco heeft na overleg met Amnesty International toegezegd in gesprek te gaan met het bedrijf.

Efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen bevorderen in financiële dienstverlening

In het eerste halfjaar van 2010 werd verder gewerkt aan een kwantitatieve methode om de resource-efficiency van klanten te kunnen laten meewegen in krediet- en investeringsbeslissingen. Dit vanuit de verwachting dat voor bedrijven de kosten en risico's verbonden aan het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, zoals energie, een toenemende impact op hun bedrijfsvoering zullen hebben. In 2010 worden concrete instrumenten ontwikkeld op basis van deze methode. Meer over het betrekken van energiezuinigheid en -efficiëntie is te lezen in de hoofdstukken over de groepsonderdelen.

Financiering van duurzame elektriciteit

In de eerste helft van 2010 publiceerde de Eerlijke Bankwijzer een onderzoek onder tien Nederlandse banken naar de financiering van duurzame elektriciteit. Uit dat onderzoek bleek dat Rabobank van de onderzochte banken de grootste financier is van duurzaam opgewekte elektriciteit. 83% van haar financiering aan de elektriciteitssector betreft duurzame projecten.

Het stimuleren van efficiënt en duurzaam energiegebruik wordt ook gestimuleerd in producten en diensten. Meer informatie hierover is te lezen in de hoofdstukken over de groepsonderdelen.

Investeren in nieuwe productiemethoden en schone technologie

In december 2009 lanceerde Rabobank in samenwerking met de Universiteit Wageningen, de TU Delft en het WNF het Dutch Greentech Fund (DGF). Het DGF investeert 2,5 miljoen euro in Nederlandse starters die gericht zijn op (schone) technologieën en processen die waardeketens verduurzamen. In de eerste helft van 2010 ontving het DGF 100 kapitaalaanvragen, waarvan de helft aangebracht werd via lokale Rabobanken.

Terugdringen van milieu-impact in eigen bedrijfsvoering

Ook in de eigen bedrijfsvoering streeft Rabobank naar verduurzaming en bevordert zij efficiënt en duurzaam energiegebruik. In het kader van haar CO₂-reductiedoelstelling zijn in het eerste halfjaar van 2010 diverse maatregelen genomen, vooral op het gebied van mobiliteit, energiebesparing en inkoop.

Een voorbeeld hiervan is de vernieuwde autoleaseregeling. Dit is een aanscherping van de bestaande regeling om uitsluitend te kiezen voor energiezuinige leaseauto's. Nieuw is dat nieuwe leaseauto's nu moeten voldoen aan een absolute CO₂-norm. Medewerkers die in aanmerking komen voor een leaseauto kunnen nu kiezen uit auto's waarvan de CO₂-uitstoot niet hoger is dan een vooraf bepaalde maximale uitstootnorm per functiegroep. Dit levert naar verwachting een CO₂-reductie op van 6% per jaar voor nieuwe leaseauto's. Daarnaast zal de absolute CO₂-norm jaarlijks meedalen met de technologische vooruitgang.

Een andere maatregel is het energiereductieprogramma waaraan Rabobank Nederland en nagenoeg alle lokale Rabobanken deelnemen. Binnen dit programma werden 23 energieprestatieadviezen uitgebracht ter verbetering van de energiezuinigheid van panden. Voor 2010 zijn voor lokale Rabobanken en Rabobank Nederland in totaal meer dan 90 prestatieadviezen gepland. Ook binnen andere entiteiten van de Rabobank Groep worden concrete energiebesparingsdoelen nagestreefd of voorbereid.

Verder ging de Rabobank over op een nieuwe papiersoort, waarbij de energie- en milieu-impact in belangrijke mate zijn meegewogen. De ecologische impact van dit papier is ongeveer vijf keer lager dan van het oude papier.

Het assortiment in de bedrijfsrestaurants van Rabobank Nederland is voor driekwart biologisch.

Voor enkele inkoopcategorieën zijn inmiddels duurzaamheidscriteria ontwikkeld. Het streven is om dit jaar voor alle relevante categorieën duurzaamheidscriteria in te voeren.

Halfjaarcijfers

Verkorte geconsolideerde balans

In miljoenen euro's	30-jun-2010	31-dec-2009	30-jun-2009
Activa			
Geldmiddelen en kasequivalenten	9.356	16.565	15.089
Vorderingen op andere banken	34.095	35.641	35.655
Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa	12.782	12.761	10.632
Overige financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen ...in de winst-en-verliesrekening	10.037	9.122	8.024
Derivaten	63.578	39.091	45.043
Kredieten aan cliënten	454.773	433.870	435.811
Voor verkoop beschikbare financiële activa	60.652	33.349	35.556
Tot einde looptijd aangehouden financiële activa	241	418	501
Investerings in geassocieerde deelnemingen	3.898	4.056	3.945
Immateriële vaste activa	3.936	3.736	3.741
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	6.156	6.124	5.987
Vastgoedbeleggingen	1.291	1.363	1.039
Acute belastingvorderingen	352	240	215
Uitgestelde belastingvorderingen	1.220	1.174	1.448
Personeelsbeloningen	1.765	1.467	783
Overige activa	11.715	8.721	11.892
Totaal activa	675.847	607.698	615.361

In miljoenen euro's

	30-jun-2010	31-dec-2009	30-jun-2009
Verplichtingen			
Schulden aan andere banken	27.623	22.429	25.696
Toevertrouwde middelen	297.765	286.338	284.908
Uitgegeven schuldpapieren	192.417	171.752	169.060
Derivaten en overige handelsverplichtingen	72.441	48.765	55.454
Overige schulden	9.999	8.083	11.039
Overige financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen			
....in de winst-en-verliesrekening	30.144	27.319	27.672
Voorzieningen	1.080	1.095	919
Acute belastingverplichtingen	494	468	271
Uitgestelde belastingverplichtingen	612	489	506
Personeelsbeloningen	461	500	566
Achtergestelde schulden	2.350	2.362	2.417
Totaal verplichtingen	635.386	569.600	578.508
Totaal eigen vermogen	40.461	38.098	36.853
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	675.847	607.698	615.361

Verkorte geconsolideerde winst-en-verliesrekening

In miljoenen euro's	1e halfjaar 2010	1e halfjaar 2009
Rente.....	4.332	3.885
Provisies.....	1.413	1.216
Overige resultaten.....	723	1.321
Totaal baten.....	6.468	6.422
Personeelskosten.....	2.362	2.266
Andere beheerskosten.....	1.278	1.337
Afschrijvingen.....	266	257
Bedrijfslasten.....	3.906	3.860
Waardeveranderingen.....	569	1.119
Bedrijfsresultaat vóór belastingen.....	1.993	1.443
Belastingen.....	332	127
Nettowinst.....	1.661	1.316
Waarvan toekomend aan Rabobank Nederland en lokale Rabobanken.....	1.198	938
Waarvan toekomend aan houders Rabobank Ledencertificaten.....	151	160
Waarvan toekomend aan Capital Securities.....	240	96
Waarvan toekomend aan Trust Preferred Securities III tot en met VI.....	36	45
Waarvan toekomend aan overige belangen van derden.....	36	77
Nettowinst over de periode.....	1.661	1.316

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

In miljoenen euro's	1e halfjaar 2010	1e halfjaar 2009
Nettowinst over de periode	1.661	1.316
Voortvloeiend in de periode (na belastingen):		
Omrekeningsreserves vreemde valuta		
Valutaomrekeningsverschillen	461	23
Herwaarderingsreserve – Voor verkoop beschikbare financiële activa		
Wijzigingen geassocieerde deelnemingen	147	-13
Wijzigingen in reële waarde	64	-35
Amortisatie als gevolg van gereclassificeerde activa	70	96
Naar nettowinst overgebrachte resultaten	214	421
Herwaarderingsreserve – Deelnemingen		
Wijzigingen in reële waarde	-14	-16
Herwaarderingsreserve – Kasstroomafdekkingen		
Wijzigingen in reële waarde	-4	-14
Belangen van derden		
Valutaomrekeningsverschillen	346	-29
Mutatie AFS-herwaarderingsreserve	-6	3
Totale baten en lasten over het boekjaar direct opgenomen in het eigen vermogen	1.278	436
Totaal baten en lasten	2.939	1.752
Waarvan toekomend aan Rabobank Nederland en lokale Rabobanken	2.136	1.400
Waarvan toekomend aan houders Rabobank Ledencertificaten	151	160
Waarvan toekomend aan Capital Securities	240	96
Waarvan toekomend aan Trust Preferred Securities III tot en met VI	36	45
Waarvan toekomend aan overige belangen van derden	376	51
Totaal baten en lasten	2.939	1.752

Geconsolideerd vermogensoverzicht

In miljoenen euro's	Eigen vermogen Rabobank Nederland en lokale Rabobanken	Rabobank Leden- certificaten	Capital Securities en TPS	Overige belangen derden	Totaal
Stand per 1 januari 2009	20.074	6.236	3.510	3.639	33.459
Totaal baten en lasten	1.400	160	141	51	1.752
Toekomend aan Rabobank Ledencertificaten, Trust Preferred Securities III tot en met VI en Capital Securities	-	-160	-141	-	-301
Uitgifte van Capital Securities	-	-	2.647	-	2.647
Inkoop Trust Preferred Securities III	-	-	-527	-	-527
Overige	-185	39	48	-79	-177
Stand per 30 juni 2009	21.289	6.275	5.678	3.611	36.853
Stand per 1 januari 2010	22.178	6.315	6.182	3.423	38.098
Totaal baten en lasten	2.136	151	276	376	2.939
Toekomend aan Rabobank Ledencertificaten, Trust Preferred Securities III tot en met VI en Capital Securities	-	-151	-276	-	-427
Overige	-283	43	155	-64	-149
Stand per 30 juni 2010	24.031	6.358	6.337	3.735	40.461

Verkort geconsolideerd kasstroomoverzicht

In miljoenen euro's	Per 30 juni 2010	Per 30 juni 2009
Bedrijfsresultaat vóór belastinglasten	1.993	1.443
Niet-geldelijke posten opgenomen in het bedrijfsresultaat vóór belasting	574	604
Nettomutatie in operationele bedrijfsmiddelen	-37.252	15.845
Nettomutatie in verplichtingen uit hoofde van operationele activiteiten	56.426	-16.352
Overige	-2.745	3.628
Nettokasstroom uit operationele activiteiten	18.996	5.168
Nettokasstroom uit investeringsactiviteiten	-27.850	-3
Nettokasstroom uit financieringsactiviteiten	1.645	2.819
Nettomutatie in geldmiddelen en kasequivalenten	-7.209	7.984
Geldmiddelen en kasequivalenten per 1 januari	16.565	7.105
Geldmiddelen en kasequivalenten per 30 juni	9.356	15.089

Toelichting op de halfjaarcijfers

Algemeen

De geconsolideerde halfjaarcijfers van de Rabobank Groep zijn opgesteld volgens International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie en worden gepresenteerd conform IAS 34 Interim Financial Reporting. Alle bedragen luiden in miljoenen euro's tenzij anders staat vermeld.

De Rabobank Groep maakt bij het publiceren van de halfjaarcijfers gebruik van de mogelijkheid tot verkorten van de geconsolideerde balans, de geconsolideerde winst-en-verliesrekening en het geconsolideerde kasstroomoverzicht.

Tot en met 2009 werd de amortisatie van de actuariële winsten/verliezen uit hoofde van de toegezegde pensioenregeling, rekening houdend met het bepaalde in IAS 19.58, verantwoord onder de personeelskosten. Vanaf 2010 wordt de amortisatie verantwoord onder de overige resultaten. De reden voor deze presentatiewijziging is dat een beter beeld gegeven wordt van de personeelskosten indien deze niet afhankelijk zijn van ontwikkelingen op de financiële markten. Over het eerste halfjaar 2009 bedroeg de amortisatiebate 165 (eerste halfjaar 2010: nihil). Voor zover voortschrijdende inzichten noopten tot herrubricering, zijn de vergelijkende cijfers aangepast.

Gebruik van schattingen

Het opstellen van de geconsolideerde halfjaarcijfers vereist dat het management schattingen doet en aannames hanteert die van invloed zijn op de gerapporteerde bedragen van activa en verplichtingen, op de rapportering van voorwaardelijke activa en verplichtingen op de datum van de geconsolideerde halfjaarcijfers en op de gerapporteerde bedragen van baten en lasten gedurende de verslagperiode. Het betreft met name het vaststellen van de voorziening op debiteuren, het bepalen van reële waarden van activa en passiva en het vaststellen van bijzondere waardeverminderingen. Hierbij worden de situaties beoordeeld, gebaseerd op beschikbare financiële gegevens en informatie. Hoewel deze schattingen worden gedaan op basis van de meest zorgvuldige beoordeling door het management van actuele gebeurtenissen en acties, kunnen de daadwerkelijke resultaten afwijken van deze schattingen.

Uitgiftes in eerste helft 2010

Rabobank Nederland heeft in de eerste helft van 2010 voor 1.250 aan Senior Contingent Notes uitgegeven. De vergoeding bedraagt 6,875% per jaar en wordt vanaf uitgiftedatum (19 maart 2010) elk jaar op 19 maart betaald, voor het eerst op 19 maart 2011. Deze obligaties worden na tien jaar afgelost, tenzij de equity capital-ratio¹⁰ van de Rabobank zich op twee meetmomenten onder de 7% bevindt. In dat geval heeft Rabobank het recht 75% van de nominale waarde af te schrijven en krijgt de belegger 25% van de nominale waarde direct uitgekeerd. De Senior Contingent Notes zijn uitgegeven om, indien nodig, het eigen vermogen te versterken en worden verantwoord onder de uitgegeven schuldpapieren.

Daarnaast heeft Rabobank Nederland in de eerste helft van 2010 voor 900 aan Rabo Extra Ledenobligaties uitgegeven. Dit betreft obligaties met een nominale waarde van 100 euro. De vergoeding bedraagt 3,5% per jaar en de looptijd is 47 maanden (tot 30 december 2013). Gedurende de looptijd heeft de Rabobank op vier jaarlijkse omwisseldatum het recht om een kwart van de oorspronkelijke nominale waarde om te wisselen in één RabobankLeden-certificaat. De Rabobank heeft dit recht alleen indien de handelskoers van de Rabobank Leden-certificaten 24 euro of hoger is. Indien Rabobank op de betreffende omwisseldatum geen gebruik maakt of mag maken van dit recht, dan wordt per Rabo Extra Ledenobligatie

¹⁰ De equity capital-ratio kwam uit op 13,5% (12,5%). Deze ratio wordt berekend door de som van ingehouden winsten en Rabobank Leden-certificaten te relateren aan de risicogewogen activa.

25 euro van de nominale waarde contant uitgekeerd. De Rabo Extra Ledenobligaties worden verantwoord onder de uitgegeven schuldpapieren.

Nieuwe kapitaalsinvestering

In de eerste helft van 2010 is een kapitaalsinvestering gedaan in de Napa Community Bank in de Verenigde Staten. De totale investering bedraagt circa 19.

Gewijzigde en nieuwe standaarden IFRS

In 2010 heeft de Rabobank de interpretaties IFRIC 12, IFRIC 15, IFRIC 16, IFRIC 17 en IFRIC 18 en de gewijzigde standaarden IFRS 1, IFRS 2, IFRS 3, IAS 27 en IAS 39 toegepast. Daarnaast zijn de verbeteringen aan de IFRS-standaarden toegepast.

IFRIC 12 'Dienstverlening uit hoofde van concessieovereenkomsten' is van toepassing op verslagperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. Deze interpretatie behandelt de waardering en verwerking door concessiehouders van concessiecontracten bij publiek-private samenwerking. Rabobank is geen concessiehouder en derhalve is de interpretatie niet van toepassing.

IFRIC 15 'Contracten voor de bouw van vastgoed' is van toepassing op verslagperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. IFRIC 15 geeft duidelijkheid over de classificatie van een contract voor de bouw van onroerend goed, waarbij het vooral gaat om het moment van opbrengstverantwoording. Deze interpretatie heeft geen materiële invloed op het resultaat of het vermogen.

IFRIC 16 'Afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit' is van toepassing op verslagperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. Interpretatie van de verwerking van het afdekken van valutakoersrisico's van netto-investeringen in buitenlandse activiteiten. Deze interpretatie heeft geen invloed op het resultaat of het vermogen.

IFRIC 17 'Uitkeringen van activa in natura aan eigenaars' is van toepassing op verslagperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. Ondernemingen kunnen activa in natura uitkeren als dividend. Aan de aandeelhouders kan ook de keuze worden geboden tussen dividenduitkering in natura of in geld. IFRIC 17 gaat in op de administratieve verwerking van dergelijke dividenden. Deze interpretatie is niet van toepassing voor de Rabobank.

IFRIC 18 'Overdracht van activa van klanten' is van toepassing op verslagperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. IFRIC 18 verduidelijkt de IFRS-regelgeving voor de verwerking van contracten waarbij de cliënt vaste activa (of betalingen daarvoor) aan de onderneming levert, waarbij deze activa worden ingezet voor aansluiting van de cliënt op een netwerk van de onderneming of waarbij de cliënt permanente toegang verwerft tot levering van goederen of diensten, zoals elektriciteit, gas of water. Deze interpretatie is niet van toepassing voor de Rabobank.

De aanpassing van IFRS 1 'Eerste toepassing van IFRS' is van toepassing op verslagperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. De aanpassing van IFRS 1 is niet van toepassing voor de Rabobank.

De aanpassing van IFRS 2 'Op aandelen gebaseerde betalingen' is van toepassing op verslagperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. De aanpassing van IFRS 2 is niet van toepassing voor de Rabobank.

De aanpassing van IFRS 3 'Bedrijfscombinaties' is van toepassing op verslagperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. De wijzigingen in IFRS 3 betreffen de boekhoudkundige verwerking van overnames. Deze wijziging heeft geen invloed op het resultaat, het vermogen of de presentatie in het eerste halfjaar 2010.

De aanpassing van IAS 27 'De geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening' is van toepassing op verslagperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. De voorgestelde wijzigingen in IAS 27 leiden ertoe dat veranderingen in de kapitaalbelangen in een dochteronderneming nadat de overheersende zeggenschap in deze dochter is verkregen en waarbij de veranderingen niet resulteren in een verlies aan zeggenschap verantwoord worden als transacties met aandeelhouders, inclusief de minderheidsbelangen van derden. Dit betekent dat er geen winst of verlies op deze transacties kan worden gerealiseerd. Deze wijziging heeft geen invloed op het resultaat, het vermogen of de presentatie.

De aanpassing van IAS 39 'Financiële instrumenten: opname en waardering' is van toepassing op verslagperioden die op of na 1 januari 2010 aanvangen. De aanpassing heeft betrekking op gehedgede items. Deze wijziging heeft geen invloed op het resultaat, vermogen of presentatie.

De belangrijkste nieuwe standaard uitgegeven door de IASB voor de Rabobank die nog niet effectief is, is IFRS 9 Financiële instrumenten. De impact van IFRS 9 wordt nog nader onderzocht.

Grondslagen voor financiële verslaggeving

Met inachtneming van de gewijzigde en nieuwe IFRS-standaarden zijn hieronder de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving vermeld die bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening 2009 en deze halfjaarcijfers zijn toegepast.

Groepsjaarrekening

Dochterondernemingen

Dochterondernemingen, dat wil zeggen die ondernemingen en overige entiteiten (inclusief voor een bijzonder doel opgerichte entiteiten - special purpose entities - waarbij de Rabobank, direct of indirect, zeggenschap heeft over het financiële en operationele beleid) zijn geconsolideerd. De activa, verplichtingen en resultaten van deze ondernemingen zijn volledig geconsolideerd.

Dochterondernemingen worden geconsolideerd per de datum waarop de effectieve zeggenschap overgaat op de Rabobank en worden niet langer geconsolideerd per de datum waarop deze zeggenschap eindigt. Alle onderlinge transacties, saldi en ongerealiseerde winsten en verliezen op transacties tussen bedrijfsonderdelen van de Rabobank Groep zijn bij de consolidatie geëlimineerd.

Interne aansprakelijkstelling (kruislingse garantieregeling)

Er bestaat tussen een aantal rechtspersonen die behoren tot de Rabobank Groep een interne verhouding van aansprakelijkstelling als bedoeld in de Wet Financieel Toezicht (Wft). De regeling houdt in dat in geval van een tekort aan middelen van een deelnemende instelling om haar verplichtingen tegenover haar crediteuren na te komen, de overige deelnemers de middelen van die instelling moeten aanvullen om deze instelling in staat te stellen haar verplichtingen jegens haar crediteuren na te komen.

De deelnemers zijn:

- De lokale Rabobanken, leden van de Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A.
- Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (Rabobank Nederland) te Amsterdam
- Rabohypotheekbank N.V. te Amsterdam
- Raiffeisenhypotheekbank N.V. te Amsterdam
- Schretlen & Co N.V. te Amsterdam
- De Lage Landen International B.V. te Eindhoven
- De Lage Landen Financiering B.V. te Eindhoven
- De Lage Landen Trade Finance B.V. te Eindhoven
- De Lage Landen Financial Services B.V. te Eindhoven

Joint ventures

Het belang van de Rabobank in entiteiten waarover de zeggenschap wordt gedeeld, wordt proportioneel geconsolideerd. Bij deze methode neemt de Rabobank in de relevante onderdelen van de jaarrekening ook haar aandeel op in de baten en lasten, activa en verplichtingen en kasstromen van de afzonderlijke joint ventures.

Investerings in geassocieerde deelnemingen

Investerings in geassocieerde deelnemingen worden verantwoord op basis van de equity-methode. Hierbij wordt het aandeel van de Rabobank in de winsten of verliezen, met inachtneming van de Rabobank grondslagen, na de verwerving, van deelnemingen verantwoord in de winst-en-verliesrekening, en haar aandeel in de mutaties in reserves na de verwerving wordt verantwoord in reserves. De cumulatieve mutaties na de verwerving worden aangepast in de kostprijs van de investering.

Geassocieerde deelnemingen zijn entiteiten waarop de Rabobank invloed van betekenis heeft en waarin ze normaliter tussen de 20% en 50% van de stemrechten houdt, maar waarover ze geen zeggenschap heeft. Ongerealiseerde winsten op transacties tussen de Rabobank en haar deelnemingen worden geëlimineerd overeenkomstig de omvang van het belang van de Rabobank in de geassocieerde deelnemingen; ongerealiseerde verliezen worden eveneens

geëlimineerd tenzij de transactie aanwijzingen oplevert voor een bijzondere waardevermindering van het overgedragen actief.

De investering van de Rabobank in geassocieerde deelnemingen omvat mede goodwill bij de verwerving. Indien het aandeel van de Rabobank in de verliezen van een deelneming gelijk is aan of groter dan haar belang in de deelneming, verantwoordt de Rabobank geen verdere verliezen tenzij de Rabobank verplichtingen is aangegaan of betalingen heeft gedaan ten behoeve van de deelnemingen.

Afgeleide financiële instrumenten en hedging

Algemeen

Afgeleide financiële instrumenten (derivaten) omvatten over het algemeen vreemdevalutacontracten, valuta- en rentefutures, forward rate agreements, valuta- en renteswaps en valuta- en renteopties (zowel geschreven als verworven). Afgeleide financiële instrumenten kunnen hetzij aan een beurs verhandeld worden of over the counter (OTC) tussen de Rabobank en een cliënt worden verhandeld. Alle derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde wordt bepaald aan de hand van genoteerde marktprijzen, door handelaren aangeboden prijzen, modellering van contant gemaakte kasstromen en optiewaarderingsmodellen op basis van de actuele marktprijzen en contractuele prijzen voor de onderliggende instrumenten, alsmede de tijds waarde van geld, rendementscurves en de volatiliteit van de onderliggende activa of verplichtingen. Alle derivaten worden opgenomen als activa wanneer hun reële waarde positief is en als verplichtingen wanneer hun reële waarde negatief is.

Derivaten die zijn besloten in overige financiële instrumenten worden als afzonderlijke derivaten behandeld indien de risico's en kenmerken ervan niet nauw samenhangen met die van het basiscontract en het basiscontract niet tegen reële waarde is opgenomen waarbij ongerealiseerde winsten en verliezen in de resultaten worden opgenomen.

Niet als afdekking gebruikte instrumenten

Wanneer de Rabobank derivaten voor handelsdoeleinden aangaat, worden gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen verantwoord in 'Baten uit handelsactiviteiten'.

Afdekkingsinstrumenten

De Rabobank maakt tevens gebruik van afgeleide financiële instrumenten als onderdeel van haar balansbeheer teneinde renterisico's, kredietrisico's en valutarisico's te beheersen. De Rabobank maakt gebruik van de mogelijkheden die de EU heeft geboden door de carve-out in IAS 39. Door de carve-out kan op bepaalde posities wel fair value portfolio hedgeaccounting worden toegepast. Bij de effectiviteitsmeting wordt gebruikgemaakt van buckets.

Op de datum dat zij een afgeleid contract aangaat kan de Rabobank bepaalde derivaten aanwijzen als (1) een afdekking van de reële waarde van een op de balans opgenomen actief of verplichting (reëlewaardeafdekking); (2) een afdekking van een toekomstige kasstroom toe te rekenen aan een op de balans opgenomen actief of verplichting, een verwachte transactie of vaste verplichting (kasstroomafdekking); of (3) een afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit (netto-investeringsafdekking). Hedgeaccounting kan, voor op deze wijze aangewezen derivaten, worden gebruikt indien aan bepaalde criteria is voldaan.

De criteria waaraan een afgeleid financieel instrument moet voldoen voor verantwoording als afdekkingsinstrument omvatten mede:

- formele documentatie van het afdekkingsinstrument, de afgedekte positie, de doelstelling van de afdekking, de strategie en de afdekkingsrelatie wordt opgesteld voordat hedgeaccounting wordt toegepast;
- de afdekking is naar verwachting zeer effectief (binnen een bandbreedte van 80% tot 125%) in het bereik van compensatie van aan het afgedekte risico toe te rekenen veranderingen in reële waarde of kasstromen van de afgedekte positie gedurende de hele verslagperiode; en
- de afdekking is vanaf het begin en continu zeer effectief.

Wijzigingen in de reële waarde van derivaten die worden aangemerkt als reëlewaardehedge en die zeer effectief blijken in relatie tot het afgedekte risico, worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening, samen met de overeenkomstige wijziging in reële waarde van de afgedekte activa of verplichtingen die worden toegerekend aan die specifieke afgedekte risico's.

Wanneer de afdekking niet langer voldoet aan de criteria voor hedgeaccounting (reëlewaarde-hedgemodel), wordt de aanpassing van de boekwaarde van een afgedekt rentedragend financieel instrument geamortiseerd ten gunste of ten laste van de winst-en-verliesrekening over de periode tot het einde van de gehedgde periode. De aanpassing van de boekwaarde van een afgedekt eigenvermogensinstrument wordt verantwoord onder het eigen vermogen tot de afstoting van het eigenvermogensinstrument (netto-investeringsafdekking).

Wijzigingen in de reële waarde van derivaten die worden aangemerkt en kwalificeren als kasstroomafdekkingen en die zeer effectief blijken in relatie tot het afgedekte risico, worden verantwoord in de afdekkingsreserve in het eigen vermogen, het niet-effectieve deel van wijzigingen in de reële waarde van de derivaten wordt verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

Als de verwachte transactie of de vaste verplichting resulteert in de verantwoording van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting, worden winsten en verliezen die voorheen uitgesteld waren in het eigen vermogen overgedragen uit het eigen vermogen en opgenomen in de initiële waardering van de kostprijs van het actief of de verplichting. Voor het overige worden in het eigen vermogen uitgestelde bedragen overgebracht naar de winst-en-verliesrekening en gerubriceerd als baten of lasten in de periodes waarin de afgedekte vaste verplichting of de verwachte transactie van invloed is op de winst-en-verliesrekening.

Bepaalde afgeleide transacties, die weliswaar als economische afdekkingen fungeren in het kader van de risicobeheersposities van de Rabobank, kwalificeren zich niet voor hedge-accounting volgens de specifieke regels in IFRS en worden derhalve behandeld als voor handelsdoeleinden aangehouden derivaten.

Handelsverplichtingen en overige verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening

Handelsverplichtingen

Handelsverplichtingen bestaan voornamelijk uit alle negatieve reële waarden van derivaten en leveringsverplichtingen uit shortverkopen van effecten. Effecten worden short verkocht om winst te genereren uit hoofde van kortetermijnprijschommelingen. De effecten benodigd voor de afwikkeling van shortverkopen worden verkregen door effectenuitleningsovereenkomsten of effectenterugkoopovereenkomsten. Short verkochte effecten worden opgenomen tegen reële waarde per balansdatum.

Overige verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening

Overige verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening omvatten bepaalde financiële verplichtingen die de Rabobank niet voornemens is te verhandelen, maar die zij bij de initiële opname tegen reële waarde heeft verantwoord. Wijzigingen in de reële waarde van deze financiële verplichtingen worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening in de periode waarin zij zich voordoen.

Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa

Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa zijn financiële activa die zijn verworven om winst te genereren uit kortetermijnfluctuaties in prijzen of marges van handelaren, of financiële activa die onderdeel zijn van een portefeuille die een patroon van kortetermijn-winstneming kent.

Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa worden gewaardeerd tegen reële waarde op basis van genoteerde biedprijzen. Alle gerelateerde gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen worden opgenomen onder 'Resultaat uit handelsactiviteiten'. Rente verdient op voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa wordt verantwoord als rentebaten.

Dividenden ontvangen op voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa worden verantwoord onder 'Resultaat uit handelsactiviteiten'.

Alle aankopen en verkopen van voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa die levering vereisen binnen een door regelgeving of marktconventie voorgeschreven tijdslimiet, worden verantwoord op de transactiedatum. Overige handelstransacties worden verantwoord als derivaten totdat zij worden afgewikkeld.

Niet voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa en verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening

De Rabobank heeft ervoor geopteerd om als financiële activa en verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening financiële instrumenten aan te wijzen die niet worden verworven of aangegaan om winst te genereren uit kortetermijnfluctuaties in prijzen of marges van handelaren. Deze financiële instrumenten, waaronder venture capital, worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Financiële activa en verplichtingen zijn door het management in deze categorie geclassificeerd bij eerste verwerking indien wordt voldaan aan (een van de) volgende criteria:

- deze aanwijzing elimineert of vermindert significant een inconsistente behandeling die anders zou zijn ontstaan bij het waarderen van de activa of verplichtingen of bij het erkennen van winsten of verliezen op verschillende waarderingsgrondslagen; of
- de activa en verplichtingen zijn onderdelen van een groep van financiële activa en/of financiële verplichtingen die gemanaged en beoordeeld worden op basis van de reële waarde in overeenstemming met een gedocumenteerde risicomanagementstrategie of investeringsstrategie;
- het financieel instrument bevat een 'embedded' derivaat, tenzij het 'embedded' derivaat geen significante impact heeft op de kasstromen of indien het evident is dat, met een beperkte of geen analyse, het niet apart hoeft te worden opgenomen.

Rente verdient of te betalen op deze activa en verplichtingen wordt verantwoord als rentebaten of -lasten. Alle overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen bij herwaardering van deze financiële instrumenten tegen reële waarde worden opgenomen onder 'Resultaat uit overige financiële activa en verplichtingen'.

Day 1 profit

Als er op het moment van het aangaan van een financieel instrument tegen reële waarde gebruikgemaakt wordt van waarderingstechnieken dan kan er een verschil ontstaan tussen de transactieprijs en de reële waarde. Een eventueel verschil hiertussen wordt de Day 1 profit genoemd. De Rabobank verantwoordt deze winst onmiddellijk onder 'Resultaat uit handelsactiviteiten', indien de waarderingstechniek gebaseerd is op waarneembare inputs (van actieve markten). Als gebruikgemaakt is van niet-waarneembare inputs dan wordt de Day 1 profit geamortiseerd over de looptijd van de transactie en verantwoord onder de 'Overige schulden'. De winst wordt alsnog genomen als het betreffende financiële instrument verkocht is of de gegevensinvoer alsnog waarneembaar is geworden.

Voor verkoop beschikbare financiële activa

Het management bepaalt de geëigende rubricering van financiële activa op de datum van verwerving.

Financiële activa die zijn bedoeld om voor onbepaalde tijd te worden aangehouden en die kunnen worden verkocht om te voorzien in liquiditeitsbehoeften of als reactie op wijzigingen in het rentetarief, wisselkoersen of aandelenkoersen, worden gerubriceerd als voor verkoop beschikbaar.

Voor verkoop beschikbare financiële activa worden bij eerste waardering verantwoord tegen kostprijs en direct geherwaardeerd tegen reële waarde op basis van genoteerde biedprijzen of bedragen afgeleid uit kasstroommodellen. De reële waarde voor niet-genoteerde eigenvermogensinstrumenten wordt geschat op basis van geëigende koers-winstverhoudingen, aangepast om de specifieke omstandigheden van de emittent te weerspiegelen. Ongerealiseerde winsten en verliezen voortvloeiend uit wijzigingen in de reële waarde van als voor verkoop beschikbaar gerubriceerde financiële activa worden verantwoord in het eigen vermogen, tenzij het geamortiseerde rente betreft. Als de financiële activa worden afgestoten of als er een bijzondere waardevermindering plaatsvindt, worden de aanpassingen van de reële waarde opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Het management beoordeelt op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen bestaan dat voor verkoop beschikbare activa een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan. Een investering wordt geacht een bijzondere waardevermindering te hebben ondergaan indien de kostprijs de realiseerbare waarde duurzaam overtreft, dat wil zeggen dat de reële waarde langdurig of significant lager is dan de kostprijs. Voor de investeringen in de vorm van niet-genoteerde eigenvermogensinstrumenten wordt de realiseerbare waarde bepaald door

toepassing van erkende waarderingstechnieken. Voor genoteerde financiële activa wordt de realiseerbare waarde bepaald aan de hand van de marktprijs. Deze genoteerde activa worden geacht een bijzondere waardevermindering te hebben ondergaan indien er objectieve aanwijzingen zijn dat de daling van de marktprijs zodanig is dat het niet redelijk is om te veronderstellen dat de waarde in de voorzienbare toekomst zal herstellen tot het niveau van de boekwaarde. Indien in een periode daarna de bijzondere waardevermindering van voor verkoop beschikbare activa afneemt en de afname objectief kan worden toegeschreven aan een gebeurtenis die zich na de afwaardering heeft afgespeeld, wordt de bijzondere waardevermindering teruggedraaid via de winst-en-verliesrekening. Dit geldt niet voor beleggingen in eigenvermogensinstrumenten, waarbij een waardevermeerdering na een duurzame waardevermindering als een herwaardering wordt behandeld.

Alle aankopen en verkopen volgens standaardmarktconventies van voor verkoop beschikbare financiële activa worden verantwoord op de transactiedatum. Alle overige aankopen en verkopen worden verantwoord op de datum van afwikkeling.

Tot einde looptijd aangehouden financiële activa

Financiële activa waarvan het einde van de looptijd en de kasstromen vaststaan worden - indien het management zowel het voornemen als het vermogen heeft deze tot het einde van de looptijd aan te houden - gerubriceerd als tot einde looptijd aangehouden financiële activa. Het management bepaalt op de transactiedatum de geëigende rubricering van zijn investeringen.

Tot einde looptijd aangehouden financiële activa worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectiefrendementmethode, na aftrek van eventuele voorzieningen voor bijzondere waardevermindering.

Rente verdiend op tot einde looptijd aangehouden financiële activa wordt verantwoord als rentebaten. Alle aankopen en verkopen volgens standaardmarktconventies van tot einde looptijd aangehouden financiële activa worden verantwoord op de datum van afwikkeling. Alle overige aankopen en verkopen worden verantwoord als afgeleide termijntransacties tot de datum van afwikkeling.

Terugkoopovereenkomsten en omgekeerde terugkoopovereenkomsten

Financiële activa die zijn verkocht onder voorbehoud van een gerelateerde terugkoopovereenkomst ('terugkoopovereenkomsten') worden in de jaarrekening opgenomen als 'Voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa' en 'Voor verkoop beschikbare financiële activa'. De verplichting ten aanzien van de tegenpartij is opgenomen in 'Schulden aan andere banken' en 'Toevertrouwde middelen' al naar gelang van toepassing.

Financiële activa verworven in het kader van terugkoopovereenkomsten ('omgekeerde terugkoopovereenkomsten') worden opgenomen als 'Vorderingen op andere banken' of 'Kredieten aan cliënten', al naar gelang van toepassing. Het verschil tussen verkoopprijs en terugkoopprijs wordt verantwoord als rentebaten of rentelasten over de duur van de overeenkomsten op basis van de effectiefrendementmethode.

Securitisatie en overige regelingen voor verwijdering van de balans

De Rabobank securitiseert, verkoopt en onderhoudt verschillende financiële activa, waarbij sprake kan zijn van een verkoop van deze activa aan special purpose entities ('SPE's') die op hun beurt effecten uitgeven aan beleggers. De Rabobank kan een belang houden in de vertitelde en verkochte financiële activa in de vorm van achtergestelde interest-only strips, achtergestelde effecten, spread accounts, servicingrechten, garanties, put- en callopties en overige regelingen.

Een financieel actief (of een deel van een financieel actief) wordt van de balans verwijderd als:

- de rechten op de kasstromen uit het actief aflopen;
- de rechten op de kasstromen uit het actief en nagenoeg alle risico's en voordelen van het eigendom van het actief worden overgedragen;
- een verplichting om de kasstromen uit het actief over te dragen verondersteld wordt en nagenoeg alle risico's en voordelen worden overgedragen;
- niet alle economische risico's en voordelen worden overgedragen of behouden maar de zeggenschap over het actief wordt overgedragen.

Indien de Rabobank de zeggenschap over het actief behoudt maar niet nagenoeg alle risico's en voordelen, wordt het actief verantwoord overeenkomstig de mate van de aanhoudende betrokkenheid van de Rabobank. Een gerelateerde verplichting wordt eveneens verantwoord overeenkomstig de mate van aanhoudende betrokkenheid. De verantwoording van de wijziging in de waarde van de verplichting geschiedt in overeenstemming met de verantwoording van wijzigingen in de waarde van het actief.

Wanneer een transactie niet aan de bovenstaande voorwaarden voldoet voor verwijdering van de balans, wordt zij verantwoord als een lening met zekerheidsstelling.

Voor zover een overdracht van een financieel actief zich niet kwalificeert voor verwijdering van de balans, worden de contractuele rechten van de Rabobank in verband met de overdracht niet afzonderlijk verantwoord als derivaten indien verantwoording van zowel het afgeleide als het overgedragen actief, danwel de verplichting voortvloeiend uit de overdracht zou resulteren in dubbele verantwoording van dezelfde rechten of verplichtingen.

Winsten of verliezen op securitisatie of verkooptransacties hangen voor een deel af van de vorige boekwaarde van de financiële activa die bij de overdracht zijn betrokken. De boekwaarde van deze activa wordt toegerekend aan de verkochte en de aangehouden belangen op basis van de relatieve reële waarde van deze belangen op de datum van verkoop. Winsten of verliezen worden verantwoord op het tijdstip van de overdracht en worden verantwoord in het resultaat.

De bepaling van de reële waarde van de verkochte en de aangehouden belangen geschiedt op basis van genoteerde marktprijzen of door bepaling van de contante waarde van verwachte kasstromen op basis van prijsmodellen die rekening houden met verschillende aannames, zoals kredietverliezen, rekenrente, rendementscurves, betalingssnelheid en overige factoren.

De Rabobank bepaalt of de SPE in de geconsolideerde jaarrekening moet worden opgenomen.

De Rabobank voert daartoe een beoordeling uit van de SPE door een reeks van factoren te overwegen, waaronder de activiteiten, besluitvormingsbevoegdheden en de toerekening van voordelen en risico's van de activiteiten van de SPE.

Geldmiddelen en kasequivalenten

Kasequivalenten zijn zeer liquide investeringen voor de korte termijn die worden aangehouden om te kunnen voldoen aan kortetermijnverplichtingen in geldmiddelen en niet zozeer voor investeringen of andere doeleinden, met een resterende looptijd van minder dan negentig dagen vanaf de aankoopdatum, die eenvoudig converteerbaar zijn in vaststaande geldbedragen en die onderhevig zijn aan een verwaarloosbaar risico van waardeveranderingen.

Saldering van financiële activa en verplichtingen

Financiële activa en financiële verplichtingen worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt in de balans opgenomen indien er een juridisch afdwingbaar recht is om de verantwoorde bedragen te salderen en indien het voornemen bestaat om de verwachte toekomstige kasstromen op nettobasis te verrekenen, of tegelijkertijd het actief te realiseren en de verplichting af te wikkelen. Het betreft hier met name saldering van rekening-courant. De saldering van belastingen wordt behandeld in paragraaf 'Belastingen'.

Vreemde valuta

Buitenlandse entiteiten

Posten opgenomen in de jaarrekening van elke entiteit in de Rabobank Groep worden gewaardeerd op basis van de valuta die het best de economische realiteit van de onderliggende gebeurtenissen en omstandigheden weergeeft die relevant zijn voor die entiteit ('de functionele valuta').

De geconsolideerde jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de moedermaatschappij.

Winst-en-verliesrekeningen en kasstromen van buitenlandse entiteiten worden omgerekend in de presentatievaluta van de Rabobank tegen de koers op transactiedata die te benaderen is door middel van gemiddelde koersen, en hun balans wordt omgerekend tegen de wisselkoersen op 30 juni. Valutakoersverschillen voortvloeiend uit de omrekening van de netto-investering in buitenlandse entiteiten en van leningen en overige valuta-instrumenten aangemerkt als hedges van dergelijke investeringen, worden verwerkt in het eigen vermogen.

Wanneer een buitenlandse entiteit is verkocht, worden dergelijke valutakoersverschillen verantwoord in de winst-en-verliesrekening als deel van de winst of verlies op verkoop.

Goodwill en reëlewaardeaanpassingen voortvloeiend uit de overname van een buitenlandse entiteit worden verantwoord als activa en verplichtingen van de buitenlandse entiteit en omgerekend tegen de slotkoers.

Transacties in vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend in de waarderingsvaluta op basis van de wisselkoersen op de transactiedatum. Omrekeningsverschillen die ontstaan bij afwikkeling van dergelijke transacties en bij omrekening van monetaire activa en verplichtingen luidend in buitenlandse valuta, worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening, behalve wanneer zij worden verantwoord in het eigen vermogen, als kwalificerende netto-investeringsafdekkingen.

Omrekeningsverschillen op schuldpapieren en overige monetaire financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde worden opgenomen onder valutakoerswinsten en verliezen. Omrekeningsverschillen op niet-monetaire posten, zoals voor handelsdoeleinden aangehouden eigenvermogensinstrumenten, worden verantwoord als deel van reëlewaardewinsten of -verliezen. Omrekeningsverschillen op voor verkoop beschikbare niet-monetaire posten worden opgenomen onder de herwaarderingsreserve in het eigen vermogen.

Rente

Rentebaten en -lasten worden op basis van het toerekeningsbeginsel verantwoord in de winst-en-verliesrekening voor alle rentedragende instrumenten waarbij de effectiefrendement-methode wordt gehanteerd. Rentebaten omvatten mede coupons met betrekking tot vast-rentende financiële activa en voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa en geaccumuleerd agio en disagio op schatkistpapier en overige contant gemaakte instrumenten. Indien leningen onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, worden zij afgewaardeerd tot hun realiseerbare bedragen en rentebaten worden vervolgens verantwoord op basis van het rentetarief dat is gehanteerd om de toekomstige kasstromen contant te maken teneinde het realiseerbare bedrag te bepalen.

Provisies

Inkomsten uit hoofde van vermogensbeheeractiviteiten bestaan voornamelijk uit unit trust, fondsenbeheer en administratie. Baten uit vermogensbeheer en assurantiebemiddeling worden verantwoord als verdiend wanneer de dienst is geleverd.

Provisies worden over het algemeen verantwoord op basis van het toerekeningsbeginsel. Provisies voortvloeiend uit het onderhandelen of deelnemen aan het onderhandelen van een transactie voor een derde, bijvoorbeeld de overname van leningen, aandelen of overige effecten of de aankoop of verkoop van ondernemingen, worden verantwoord bij afronding van de onderliggende transacties.

Kredieten aan cliënten en vorderingen op andere banken

Kredieten aan cliënten en vorderingen op andere banken zijn niet-afgeleide financiële activa met vaste of bepaalde betalingen, die niet op een actieve markt zijn genoteerd, met uitzondering van dergelijke activa die door de Rabobank geclassificeerd zijn als aangehouden voor handelsdoeleinden of bij eerste opname in de balans aangemerkt zijn als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening of als beschikbaar voor verkoop. Deze leningen en vorderingen worden gewaardeerd op basis van de geamortiseerde kostprijs inclusief transactiekosten.

De leningen worden onderworpen aan een individuele dan wel een collectieve impairment-analyse. Een waarderingscorrectie, voorziening voor kredietverliezen, wordt gemaakt als er objectieve aanwijzingen zijn dat de Rabobank niet alle ingevolge de oorspronkelijke contractuele bepalingen verschuldigde bedragen zal kunnen innen. Het bedrag van de voorziening is het verschil tussen de boekwaarde en het realiseerbare bedrag, zijnde de contante waarde van verwachte kasstromen, inclusief bedragen realiseerbaar uit garanties en waarborgen, contant gemaakt tegen het oorspronkelijke effectieve rentetarief van leningen.

De voorziening voor kredietverliezen omvat verliezen wanneer er objectieve aanwijzingen zijn dat er op de balansdatum sprake is van verliezen in onderdelen van de leningenportefeuille.

Objectieve aanwijzingen voor een mogelijke waardevermindering kunnen zijn:

- significante financiële problemen bij de kredietnemer;
- in gebreke blijven of nalatigheid van kredietnemers bij de betaling van interest en/of aflossing;
- heronderhandeling van een lening;
- kans op faillissement of financiële reorganisatie bij de kredietnemer;
- veranderende betalingsstatus van kredietnemers;
- veranderingen in economische omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot het in gebreke blijven van de kredietnemer.

Bij elk afzonderlijk onderdeel worden de verliezen geschat op basis van de kredietwaardigheidsbeoordeling van de leners en de waarde van de zekerheden die zijn ondergezet ten behoeve van de bank, waarbij rekening wordt gehouden met de actuele economische omstandigheden waarin de leners hun activiteiten ontplooiën. De boekwaarde van de leningen wordt verminderd door gebruik te maken van een voorzieningenrekening, en het bedrag van het verlies wordt verantwoord in de winst-en-verliesrekening. Blijkt een lening oninbaar, dan wordt zij afgeschreven van de gerelateerde voorziening voor verliezen op leningen; alsnog geïnde bedragen worden ten gunste gebracht van de post 'Waardeveranderingen' in de winst-en-verliesrekening.

Op basis van haar rol als relatiebankier zal de Rabobank door adequaat kredietbeheer, periodiek overleg met haar cliënten en het tijdig nemen van maatregelen mogelijke wanbetaling door de cliënt trachten te voorkomen. Indien ondanks die inspanningen een cliënt toch in default raakt, probeert de Rabobank, zolang zij continuïteitsperspectieven ziet, de lening te herstructureren in plaats van het onderpand uit te winnen. Dit kan ertoe leiden dat de betalingsafspraken worden verlengd, nieuwe voorwaarden voor de lening worden afgesproken of aanvullende dekking wordt verkregen. Zodra het continuïteitsperspectief is hersteld, wordt de lening niet langer als impaired (onvolwaardig) beschouwd. Het management beoordeelt continu deze heronderhandelde leningen om er zeker van te zijn dat aan alle criteria is voldaan en dat de toekomstige kasstromen naar verwachting gaan plaatsvinden.

Het management beoordeelt op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen bestaan dat geherclassificeerde leningen die voorheen als voor verkoop beschikbare activa waren opgenomen, een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan. In het geval van een bijzondere waardevermindering wordt de herwaarderingsreserve verantwoord in het 'Resultaat uit overige financiële activa en verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening'. De lening wordt vervolgens geherwaardeerd naar de contante waarde van de toekomstige kasstromen tegen de effectieve rentevoet bij het aangaan van het contract en ook verantwoord in het 'Resultaat uit overige financiële activa en verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening'.

Immateriële vaste activa

Goodwill

Goodwill vertegenwoordigt het bedrag waarmee de kostprijs van een overname de reële waarde te boven gaat van het aandeel van de Rabobank in de nettoactiva en de voorwaardelijke verplichtingen van de verworven dochteronderneming of deelneming op de overnamedatum. Bij de aankoop van belangen van derden wordt zowel het positieve als het negatieve verschil tussen de kostprijs en de boekwaarde verwerkt in het eigen vermogen.

Jaarlijks, of vaker als er aanwijzingen zijn, wordt er een impairmenttest uitgevoerd om vast te stellen of een bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden.

Ontwikkelingskosten van software

Kosten in verband met de ontwikkeling of instandhouding van software worden verantwoord als een last wanneer zij worden gemaakt. Kosten die direct worden gemaakt in verband met identificeerbare en unieke softwareproducten waarover de Rabobank de zeggenschap heeft en die waarschijnlijk gedurende een periode langer dan een jaar economische voordelen zullen opleveren die de kosten te boven gaan, worden verantwoord als immateriële activa. Directe kosten omvatten mede personeelskosten van het softwareontwikkelingsteam, financieringskosten en een geëigend deel van de relevante overhead.

Uitgaven die de prestaties van software verbeteren ten opzichte van hun oorspronkelijke specificaties worden aan de oorspronkelijke kostprijs van de software toegevoegd. Software-ontwikkelingskosten worden verantwoord als activa en lineair afgeschreven over hun gebruiksduur van maximaal vijf jaar.

Verzekeringscontracten verworven in een bedrijfscombinatie of bij portefeuilleoverdracht en overige immateriële vaste activa

De reële waarde (netto contante waarde van de verwachte kasstromen) van de contractuele verzekeringsrechten en verzekeringsverplichtingen wordt geactiveerd onder immateriële activa en afgeschreven over de looptijd van het contract, die in het algemeen ligt tussen twee en vijf jaar. De overige immateriële vaste activa worden afgeschreven overeenkomstig de looptijd van de activa.

De activa worden jaarlijks beoordeeld op bijzondere waardevermindering, op basis van verwachte toekomstige cashflows. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt opgenomen als verwachte toekomstige winsten de waarde van het actief niet ondersteunen.

Bijzondere waardevermindering van goodwill

Goodwill wordt jaarlijks aan het eind van het jaar getoetst op bijzondere waardevermindering door vergelijking van de opbrengstwaarde van kasstroomgenererende eenheden met hun boekwaarde.

De hoogste van enerzijds de waarde in gebruik en anderzijds de reële waarde verminderd met verkoopkosten bepaalt de opbrengstwaarde. Het type van de overgenomen onderneming is bepalend voor de definiëring van kasstroomgenererende eenheden.

De realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid wordt bepaald door berekening van de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen van die kasstroomgenererende eenheid met de rentevoet voor vennootschapsbelasting. De belangrijkste aannames die zijn gebruikt in het kasstroommodel zijn afhankelijk van de inputgegevens die verschillende financiële en economische variabelen weerspiegelen, zoals de risicovrije rente in een land en een premie die het inherente risico van de betreffende entiteit weergeeft. Deze variabelen worden bepaald op basis van een beoordeling door het management.

Bijzondere waardevermindering van immateriële vaste activa

Telkens op de balansdatum beoordeelt de Rabobank of er aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van de overige immateriële activa. Is er sprake van dergelijke aanwijzingen, dan wordt een analyse uitgevoerd om te beoordelen of de boekwaarde van de overige immateriële activa volledig realiseerbaar is. Afwaardering vindt plaats wanneer de boekwaarde hoger is dan het realiseerbare bedrag. Voor de goodwill en de software in ontwikkeling wordt jaarlijks per balansdatum, of vaker indien er een aanwijzing is, een impairmenttest uitgevoerd om vast te stellen of een bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden.

Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen

Apparatuur (voor eigen gebruik) wordt verantwoord tegen historische kosten na aftrek van geaccumuleerde afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.

Vaste activa, terreinen en gebouwen (voor eigen gebruik) bestaan hoofdzakelijk uit kantoren en worden eveneens verantwoord tegen kostprijs, na aftrek van geaccumuleerde afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.

Afschrijvingen worden als volgt lineair berekend ter afwaardering van de kostprijs van dergelijke activa tot hun restwaarde over hun geschatte gebruiksduur.

- Terreinen	niet afgeschreven
- Gebouwen	25 - 40 jaar
- Apparatuur, waaronder	
- Computerapparatuur	1 - 5 jaar
- Overige apparatuur en motorvoertuigen	3 - 8 jaar

De Rabobank beoordeelt jaarlijks of er aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van onroerende zaken en bedrijfsmiddelen. Wanneer de boekwaarde van een actief groter is dan het geschatte realiseerbare bedrag, wordt deze onmiddellijk afgewaardeerd naar

het realiseerbare bedrag. Winsten en verliezen op afstoting van onroerende zaken en bedrijfsmiddelen worden bepaald ten opzichte van hun boekwaarde en worden verwerkt bij de bepaling van het bedrijfsresultaat. Herstelwerkzaamheden en instandhouding worden ten laste gebracht van de winst-en-verliesrekening wanneer de uitgave ervoor is gedaan. Uitgaven die de voordelen van terreinen en gebouwen verlengen of vergroten ten opzichte van hun oorspronkelijke gebruik worden geactiveerd en vervolgens afgeschreven.

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen, voornamelijk bestaand uit kantoorgebouwen, worden aangehouden voor de langetermijnuurbaten en worden niet gebruikt door de Rabobank of haar dochterondernemingen. Vastgoedbeleggingen worden verantwoord als langetermijnbelegging en opgenomen tegen kostprijs na aftrek van geaccumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De vastgoedbeleggingen worden afgeschreven overeenkomstig de looptijd van de onderliggende leasecontracten.

Onderhanden werk

Het onderhanden werk is verantwoord onder de balanspost 'Overige activa'. Onderhanden werk betreft commercieel vastgoedprojecten, alsmede verkochte en onverkochte woningbouwprojecten in aanbouw of voorbereiding, en wordt gewaardeerd tegen gemaakte kosten vermeerderd met toegerekende rente en verminderd met eventueel noodzakelijke voorzieningen. Aan kopers en opdrachtgevers gefactureerde termijnen worden in mindering gebracht op onderhanden werk. Indien voor een project het saldo negatief is (de gefactureerde termijnen bedragen meer dan de geactiveerde kosten), wordt het saldo op dat project overgeboekt naar 'Overige schulden'.

Winsten en verliezen worden genomen op basis van de voortgang van het project ('percentage of completion'-methode) omdat er sprake is van een 'continuous transfer' van eigendom. De Rabobank draagt de zeggenschap en de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom van het onderhanden werk in zijn actuele staat over aan de koper naarmate de bouw vordert.

Leasing

Rabobank is de lessee

Leaseovereenkomsten van onroerende zaken en bedrijfsmiddelen waarbij nagenoeg alle risico's en voordelen van het eigendom worden overgedragen aan de Rabobank worden gerubriceerd als financiële leaseovereenkomsten. Financiële leaseovereenkomsten worden geactiveerd bij aanvang van de leaseovereenkomst tegen de reële waarde van de geleasede vaste activa of tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen indien de contante waarde lager is. Elke leasebetaling wordt zodanig toegerekend tussen de verplichting en de financieringskosten dat dit resulteert in een constante rente over het resterende saldo van de verplichting. De corresponderende huurverplichtingen worden, na aftrek van financieringskosten, opgenomen onder 'Overige schulden'. De rentecomponent van de financieringskosten wordt ten laste gebracht van de winst-en-verliesrekening over de leaseperiode. Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen verworven in het kader van financiële leaseovereenkomsten worden afgeschreven over de gebruiksduur van het actief of, indien korter, de leasetermijn.

Leaseovereenkomsten waarbij een aanzienlijk deel van de risico's en voordelen van de eigendom wordt behouden door de lessor, worden gerubriceerd als operationele leaseovereenkomsten. Betalingen uit hoofde van operationele leaseovereenkomsten worden (na aftrek van eventuele kortingen door de lessor) lineair ten laste gebracht van de winst-en-verliesrekening over de leaseperiode.

Rabobank is de lessor

Financiële leaseovereenkomsten

Indien activa worden geleased in het kader van een financiële leaseovereenkomst, wordt de contante waarde van de leasebetalingen verantwoord als een vordering onder 'Vorderingen op andere banken' of 'Kredieten aan cliënten'. Het verschil tussen de brutovordering en de contante waarde van de vordering wordt verantwoord als onverdiende financieringsbaten. Lease-inkomsten worden verantwoord als rentebaten over de leaseperiode op basis van de netto-investeringsmethode, die een constante periodieke rente weergeeft.

Operationele leaseovereenkomsten

Activa geleasd in het kader van operationele leaseovereenkomsten worden in de balans opgenomen onder 'Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen'. Zij worden afgeschreven over hun verwachte gebruiksduur in overeenstemming met die voor vergelijkbare onroerende zaken en bedrijfsmiddelen. Huurinkomsten worden (na aftrek van aan lessees verstrekte kortingen en afschrijvingen) verantwoord in 'Overige baten' op lineaire basis over de leaseperiode.

Voorzieningen

Voorzieningen worden verantwoord als de Rabobank een actuele juridische of feitelijke verplichting heeft uit hoofde van gebeurtenissen in het verleden, als het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen nodig is om die verplichting af te wikkelen, en als een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het bedrag. Indien de Rabobank vergoeding verwacht van een voorziening, bijvoorbeeld in het kader van een verzekeringscontract, wordt de vergoeding verantwoord als een afzonderlijk actief maar alleen als de vergoeding nagenoeg zeker is. De voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen.

Herstructurering

Herstructureringsvoorzieningen bestaan uit boetes voor beëindiging van leaseovereenkomsten, betalingen uit hoofde van afvloeiingsregelingen en overige direct aan de herstructureringsprogramma's toe te rekenen kosten. Deze kosten worden verantwoord in de periode waarin voor de Rabobank een juridische of feitelijke betalingsverplichting ontstaat en voor afvloeiing een gedetailleerd plan is opgesteld. Voor kosten in verband met de lopende bedrijfsactiviteiten van de Rabobank worden vooraf geen voorzieningen getroffen.

Fiscale en juridische zaken

De voorziening voor fiscale en juridische zaken is gebaseerd op de best mogelijke schattingen zoals beschikbaar op jaareinde waarbij rekening wordt gehouden met de adviezen van juridische en fiscale adviseurs. Het tijdstip van de uitgaande kasstromen die samenhangen met deze voorzieningen is onzeker omdat de uitkomst van de geschillen en de tijd die daarmee gemoeid is onvoorspelbaar zijn.

Overige voorzieningen

Onder overige voorzieningen zijn voorzieningen begrepen ten behoeve van verlieslatende overeenkomsten, kredietverplichtingen, OpMaat hypotheek en uit hoofde van het deposito-garantiestelsel.

Personeelsbeloningen

De Rabobank heeft verschillende pensioenregelingen op basis van de lokale omstandigheden en praktijken in de landen waar zij activiteiten ontplooit. De regelingen worden over het algemeen gefinancierd door betalingen aan verzekeringsmaatschappijen of trustee-administered funds zoals bepaald door periodieke actuariële berekeningen. Een toegezegde pensioenregeling is een pensioenregeling die een bedrag aan te betalen pensioenuitkeringen toezegt, gewoonlijk in relatie tot een of meer factoren als leeftijd, dienstjaren of beloning. Een toegezegde bijdrageregeling is een pensioenregeling in het kader waarvan de Rabobank vaste bijdragen betaalt aan een afzonderlijke entiteit (een fonds) en geen juridische of feitelijke verplichting heeft als het fonds onvoldoende activa heeft om alle uitkeringen aan personeel te betalen in verband met diensttijd van personeel in de actuele en voorgaande periodes.

Pensioenverplichtingen

De verplichting uit hoofde van toegezegde pensioenregelingen is de contante waarde van de toegezegde pensioenverplichting op de balansdatum na aftrek van de reële waarde van fondsbeleggingen, tezamen met aanpassingen voor niet in aanmerking genomen actuariële winsten/verliezen en kosten voor verstreken diensttijd. De toegezegde pensioenverplichting wordt jaarlijks berekend door onafhankelijke actuarissen op basis van de 'projected unit credit'-methode. De contante waarde van de toegezegde pensioenverplichting wordt bepaald door de geschatte toekomstige uitstroom van geldmiddelen op basis van rentetarieven van hoogwaardige bedrijfsobligaties met looptijden die de looptijden van de gerelateerde ver-

plichting benaderen. De meeste pensioenregelingen zijn middelloonregelingen en de kosten van dergelijke regelingen, dat wil zeggen de nettopensioenlasten voor de periode na aftrek van werknemersbijdragen, worden opgenomen in 'Personeelskosten'. Actuariële winsten en verliezen voortvloeiend uit aanpassingen aan de feitelijke ontwikkelingen of actuariële aannames worden verwerkt in de corridor. Voor zover eventuele niet-opgenomen cumulatieve actuariële winsten of verliezen meer bedragen dan 10% van de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van de toegezegde pensioenregeling, dan wel van de reële waarde van de fondsbeleggingen indien deze hoger is, wordt dat gedeelte in de winst-en-verliesrekening opgenomen over een periode van twee jaren.

Toegezegde bijdrageregelingen

Voor toegezegde bijdrageregelingen betaalt de Rabobank bijdragen aan openbaar of privaat beheerde pensioenverzekeringsplannen op een verplichte, contractuele of vrijwillige basis. Zodra de bijdragen zijn voldaan, heeft de Rabobank geen verdere betalingsverplichtingen. De reguliere bijdragen zijn netto periodieke kosten over het jaar waarin zij betaalbaar worden en zij worden als zodanig opgenomen onder 'Personeelskosten'.

Overige verplichtingen na uitdiensttreding

Sommige onderdelen van de Rabobank bieden hun werknemers overige tegemoetkomingen na uitdiensttreding aan. Voor het recht op deze uitkeringen is gewoonlijk vereist dat de werknemer tot de pensioenleeftijd in dienst blijft en een minimumaantal dienstjaren heeft. De verwachte kosten van deze uitkeringen worden over de diensttijd opgebouwd, op basis van een systematiek die vergelijkbaar is met toegezegde pensioenregelingen. Deze verplichtingen worden ieder jaar gewaardeerd door onafhankelijke actuarissen.

Belasting

Acute belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd als er een wettelijk recht op saldering bestaat en als er de intentie is voor simultane afwerking of verrekening. Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd als er een wettelijk recht op saldering bestaat en als zij betrekking hebben op dezelfde belastingautoriteit en voortkomen uit dezelfde fiscale groep.

Volledige voorzieningen worden getroffen voor uitgestelde belasting, op basis van de liabilitymethode, op tijdelijke verschillen tussen de fiscale waarde van activa en verplichtingen en hun boekwaardes in de jaarrekening.

De belangrijkste tijdelijke verschillen komen voort uit afschrijvingen van onroerende zaken en bedrijfsmiddelen, herwaardering van bepaalde financiële activa en verplichtingen inclusief afgeleide contracten, voorzieningen voor pensioenen en overige uitkeringen na uitdiensttreding, voorzieningen voor kredietverliezen en overige bijzondere waardeverminderingen en belastingverliezen en - in verband met overnames - het verschil tussen de reële waarden van de overgenomen nettoactiva en hun fiscale waarde. De per de balansdatum vigerende of nagenoeg vigerende belastingtarieven worden gehanteerd om de uitgestelde belastingen te bepalen.

Bij de verantwoording van latente belastingvorderingen wordt rekening gehouden met de mate waarin het waarschijnlijk is dat in de toekomst een belastbare winst beschikbaar is voor aanwending van de tijdelijke verschillen.

Voorzieningen worden getroffen voor tijdelijke verschillen voortvloeiend uit investeringen in dochterondernemingen, deelnemingen en joint ventures, behalve wanneer de timing van de omkering van het tijdelijke verschil gestuurd kan worden en als het waarschijnlijk is dat het verschil niet in de overzienbare toekomst wordt omgekeerd.

Belastingen op de winst worden op basis van de toepasselijke belastingwetgeving in iedere jurisdictie verantwoord als een last in de periode waarin de winst ontstaat. De belastingeffecten van verrekenbare compensabele verliezen worden verantwoord als een actief als het waarschijnlijk is dat toekomstige belastbare winsten beschikbaar zullen zijn voor aanwending van deze verliezen.

Voor herwaarderingen van voor verkoop beschikbare financiële activa en kasstroomafdekkingen die direct ten laste of ten gunste worden gebracht van het eigen vermogen, worden uitgestelde belastingvorderingen, danwel uitgestelde belastingverplichtingen opgenomen. Bij realisatie wordt dit vervolgens, samen met de uitgestelde winst of het verlies, verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

Schulden aan andere banken, toevertrouwde middelen en uitgegeven schuldpapieren

Deze opgenomen gelden worden bij eerste opname verantwoord tegen 'kostprijs', dat wil zeggen hun uitgiftebaten na aftrek van direct toerekenbare en incidentele transactiekosten. Vervolgens worden leningen opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs, en eventuele verschillen tussen nettobaten en de aflossingswaarde worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening over de periode van de leningen op basis van de effectiefrendementmethode.

Indien de Rabobank eigen schuldinstrumenten aankoopt, worden deze uit de balans verwijderd en wordt het verschil tussen de boekwaarde van een verplichting en de betaalde vergoeding verantwoord onder de baten of lasten.

Rabobank Ledencertificaten

Dit betreft de in 2000, 2001, 2002 en 2005 uitgegeven certificaten van aandelen in het kapitaal van respectievelijk Rabobank Ledencertificaten N.V., Rabobank Ledencertificaten II N.V. en Rabobank Ledencertificaten III N.V. Op 30 december 2008 is de juridische fusie tussen RLC (als verkrijgende vennootschap), RLC I en RLC II in werking getreden (de 'Fusie'). Ten gevolge van de Fusie heeft RLC (na Fusie geheten: Rabobank Ledencertificaten N.V.) het gehele vermogen van RLC I en RLC II onder algemene titel verkregen en hebben RLC I en RLC II opgehouden te bestaan.

Omdat de opbrengst van de emissie perpetueel en sterk achtergesteld (ook ten opzichte van de Trust Preferred Securities) ter beschikking staat van de Rabobank Groep en omdat betaling van de vergoeding in beginsel niet plaatsvindt indien de Rabobank Groep blijkens de geconsolideerde winst-en-verliesrekening in enig jaar verlies maakt, wordt de opbrengst van de emissie voor zover deze is doorgeleend aan Rabobank Nederland voor het deel van de Ledencertificaten dat in bezit is van leden en personeelsleden verantwoord onder het 'Eigen vermogen'. In verband hiermee worden de vergoedingen verantwoord via de winstbestemming.

Trust Preferred Securities en Capital Securities

Trust Preferred Securities, die een verplichte coupon hebben en aflosbaar zijn per een specifieke datum of tegen de optie van de houder van het waardepapier, worden gerubriceerd als financiële verplichtingen en worden opgenomen onder achtergestelde schulden. De dividenden op deze preferente aandelen worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening als rentelasten op basis van de geamortiseerde kostprijs bepaald volgens de effectiefrendementmethode.

De overige Trust Preferred Securities en Capital Securities worden verantwoord onder het 'Eigen vermogen' omdat er geen formele verplichting bestaat tot (terug)betaling van de hoofdsom en de vergoeding.

Bij de aankoop van belangen van derden wordt zowel het positieve als het negatieve verschil tussen de kostprijs en de boekwaarde verwerkt in het eigen vermogen.

Financiële garanties

Financiële garantiecontracten worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens wordt de garantie gewaardeerd voor het hoogste van twee bedragen, namelijk ofwel het bedrag dat de Rabobank in redelijkheid zou moeten betalen om de verplichting op de balansdatum te voldoen of aan een derde over te dragen, ofwel het bedrag van de initiële waardering minus de afschrijvingen.

Wissels

Wissels bestaan uit toezeggingen door de Rabobank om wissels op cliënten te voldoen. De Rabobank verwacht dat de meeste wissels tegelijkertijd worden voldaan met ontvangst van de vergoeding door cliënten. Wissels worden verantwoord als niet op de balans opgenomen transacties en vermeld als voorwaardelijke verplichtingen en verbintenissen.

Kasstroomoverzicht

Onder geldmiddelen en kasequivalenten wordt verstaan de aanwezige kasmiddelen en de tegoeden bij de centrale banken. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte berekeningsmethode en geeft inzicht in de herkomst van de liquide middelen die gedurende het jaar beschikbaar zijn gekomen en de wijze waarop de liquide middelen gedurende het jaar zijn aangewend.

De kasstromen worden gesplitst naar bedrijfs-, investerings- en financieringsactiviteiten. Mutaties in kredieten, vorderingen en interbancaire deposito's zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Investeringsactiviteiten omvatten aan- en verkopen en aflossingen inzake financiële beleggingen, alsmede de aan- en verkopen van dochter-ondernemingen en van onroerende zaken en bedrijfsmiddelen. De ontvangsten, uitgften en betalingen op Rabobank Ledencertificaten, Trust Preferred Securities, Capital Securities, Senior Contingent Notes, Rabo Extra Ledenobligaties en achtergestelde schulden worden als financieringsactiviteit aangemerkt. Mutaties uit hoofde van valutaomrekeningsverschillen worden, evenals de consolidatie-effecten bij de verwerving van deelnemingen geëlimineerd.

Ontwikkelingen balans en winst-en-verliesrekening

Derivaten

Met name door de ontwikkelingen in de stand van de rente en de wisselkoers van valuta zijn de derivaten zowel actief als passief gelijkmatig toegenomen. De derivaten aan de actiefzijde van de balans bedragen 63.578 (ultimo 2009: 39.091) en de derivaten en overige handelsverplichtingen aan de passiefzijde bedragen 72.441 (ultimo 2009: 48.765).

Kredieten aan cliënten

De stijging wordt met name veroorzaakt door groei van de kredietverlening bij lokale Rabobanken en door de waardedaling van de euro.

Voor verkoop beschikbare financiële activa

De toename wordt veroorzaakt door het aanschaffen van staatsobligaties in anticipatie op de strengere liquiditeitseisen. Deze post veroorzaakt met name de grote kasuitstroom in de investeringsactiviteiten in het verkorte geconsolideerde kasstroomoverzicht.

Toevertrouwde middelen

Particulieren en bedrijven vertrouwden meer geld toe aan de Rabobank wat resulteerde in een stijging van de toevertrouwde middelen op groepsniveau.

Uitgegeven schuldpapieren

In de eerste helft van 2010 zijn er diverse uitgiftes geweest waaronder de Senior Contingent Notes en de Rabo Extra Ledenobligaties.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van Rabobank Nederland en lokale Rabobanken is als volgt samengesteld:

In miljoenen euro's	30 juni 2010	30 juni 2009
Omrekeningsreserves vreemde valuta.....	42	-441
Herwaarderingsreserve – voor verkoop beschikbare beleggingen		
....in financiële activa.....	127	-429
Herwaarderingsreserve – deelnemingen.....	120	148
Afdekkingsreserve – kasstroomafdekkingen.....	-41	-45
Ingehouden winsten.....	23.783	22.056
Totaal reserves en ingehouden winsten per halfjaareinde.....	24.031	21.289

Overige resultaten

De overige resultaten zijn voornamelijk gedaald doordat er in het eerste halfjaar van 2009 voor 0,3 miljard aan baten is verantwoord als gevolg van de terugkoop van uitgegeven schuldpapier en achtergestelde schulden en voor 165 aan baten is verantwoord als gevolg van de amortisatie van actuariële resultaten. In 2010 zijn die baten nihil.

In de overige resultaten is in de eerste helft van 2010 een bate verantwoord van 152 als gevolg van de afbouw van het belang in de Indiase Yes bank.

Waardeveranderingen

Vanwege het wereldwijde bescheiden herstel van de economische groei daalde de post waardeveranderingen op groepsniveau bij nagenoeg alle segmenten.

Waarderingsmethoden reële waarde van financiële activa en verplichtingen

De volgende tabel geeft een samenvatting van waarderingsmethodes die worden gebruikt ter bepaling van de reële waarde van financiële activa en verplichtingen. De volgende indeling wordt gemaakt.

- Categorie 1: genoteerde prijzen op actieve markten voor identieke activa of verplichtingen.
- Categorie 2: andere inputs dan de in categorie 1 ondergebrachte genoteerde prijzen die voor het actief of de verplichting waarneembaar zijn, hetzij direct (d.w.z. als prijzen) hetzij indirect (d.w.z. afgeleid van prijzen).
- Categorie 3: inputs voor het actief of de verplichting die niet gebaseerd zijn op waarneembare marktgegevens.

In miljoenen euro's	Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3	Totaal
Per 30 juni 2010				
Totaal activa tegen reële waarde	64.296	79.574	3.179	147.049
Totaal verplichtingen tegen reële waarde	3.108	98.775	702	102.585
Totaal	67.404	178.349	3.881	249.634
In procenten	27,0	71,4	1,6	100
Per 31 december 2009				
Totaal activa tegen reële waarde	49.171	43.577	1.575	94.323
Totaal verplichtingen tegen reële waarde	4.299	71.643	142	76.084
Totaal	53.470	115.220	1.717	170.407
In procenten	31,4	67,6	1,0	100

De sterke stijging van categorie 1 wordt met name veroorzaakt door de investeringen in liquide staatsobligaties. De stijging van categorie 2 wordt voornamelijk veroorzaakt door de toename van de derivaten.

Bedrijfssegmenten

De door de Rabobank te rapporteren segmenten zijn gedefinieerd op basis van de 'managementbenadering', dat wil zeggen de segmenten die door het management worden beoordeeld ten behoeve van het strategische management van de Rabobank en om bedrijfsbeslissingen te nemen en verschillende risks en returns kennen.

De Rabobank kent vijf bedrijfssegmenten: Binnenlands retailbankbedrijf, Wholesalebankbedrijf en internationaal retailbankbedrijf, Vermogensbeheer en beleggen, Leasing en Vastgoed.

Het segment Binnenlands retailbankbedrijf bestaat voornamelijk uit de activiteiten van de lokale Rabobanken en Obvion. Het segment Wholesalebankbedrijf en het internationaal retailbankbedrijf - Rabobank International - ondersteunt de Rabobank Groep in het bereiken van marktleiderschap als Allfinanz-dienstverlener in Nederland en richt zich internationaal op de food- en agrisector. Rabobank International ontplooit regionaal corporate bankingactiviteiten en beschikt daarnaast over wereldwijd opererende onderdelen als Global Financial Markets, Structured Finance, Leveraged Finance, Renewable Energy & Infrastructure Finance, Direct Banking en Trade & Commodity Finance. De retailbankactiviteiten vinden plaats onder het label Rabobank, met uitzondering van ACCBank en Bank BGZ. Ook participeert zij in private equity. Het segment Vermogensbeheer en beleggen bestaat vooral uit de activiteiten van Robeco, Sarasin en Schretlen & Co. Het segment Leasing- De Lage Landen - is verantwoordelijk voor de leaseactiviteiten en biedt op de Nederlandse thuismarkt een breed pakket lease-, handels-, en consumentenfinancieringsproducten aan. Wereldwijd worden fabrikanten, vendoren en distributeurs bij hun afzet ondersteund met producten op het gebied van activa-financiering. De Lage Landen is in Europa actief met het autoleasebedrijf Athlon Car Lease. Bij het segment Vastgoed - Rabo Vastgoedgroep zijn vastgoedactiviteiten belegd. Haar kernactiviteiten zijn ontwikkeling van woningen en commercieel vastgoed, financieren en vermogensbeheer en zij is hier actief met de merken Bouwfonds Ontwikkeling, MAB Development,

FGH Bank en Bouwfonds REIM. Overige bedrijfsactiviteiten van de Rabobank bestaan uit diverse segmenten, waarvan geen enkel segment afzonderlijk vermeld dient te worden. De resultaten onder 'Overige' betreffen resultaten als gevolg van centrale hedgeaccounting en consolidatie-effecten.

Transacties tussen de bedrijfssegmenten vinden plaats tegen normale commerciële voorwaarden en marktomstandigheden.

In het segment Binnenlands retailbankbedrijf is het dividend dat verstrekt is aan de lokale Rabobanken opgenomen onder de overige resultaten voor een bedrag van 219. Anders dan uit operationele activiteiten zijn er verder geen andere materiële baten of lasten tussen de bedrijfssegmenten. De activa en verplichtingen van een segment bestaan uit bedrijfsmiddelen en verplichtingen, dat wil zeggen een groot deel van de balans maar exclusief posten zoals belasting. De voor de segmenten gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving van de segmenten zijn dezelfde als die welke in de samenvatting van belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving worden beschreven.

11 Onder overige zijn begrepen diverse resultaten die niet aan de afzonderlijke segmenten worden toegerekend zoals resultaten als gevolg van centrale hedge-accounting en consolidatie-effecten.

In miljoenen euro's	Binnenlands retailbank- bedrijf	Wholesale- bankbedrijf en internationaal retailbank- bedrijf	Vermogens- beheer en beleggen	Leasing	Vastgoed	Overige ¹¹	Totaal
Over het halve jaar eindigend op 30 juni 2010							
Rente	2.483	1.401	80	318	123	-73	4.332
Provisies	685	301	424	41	14	-52	1.413
Overige resultaten	86	323	-31	211	116	18	723
Totaal baten	3.254	2.025	473	570	253	-107	6.468
Segmentlasten (inclusief waarde- veranderingen)	2.074	1.139	455	437	174	196	4.475
Bedrijfsresultaat vóór belastingen	1.180	886	18	133	79	-303	1.993
Belastingen	248	136	17	32	-	-101	332
Nettowinst	932	750	1	101	79	-202	1.661
Totaal activa	349.806	457.003	24.744	30.623	26.685	-213.014	675.847
Totaal verplichtingen	327.511	491.544	22.098	27.753	25.489	-259.009	635.386

In miljoenen euro's	Binnenlands retailbank- bedrijf	Wholesale- bankbedrijf en internationaal retailbank- bedrijf	Vermogens- beheer en beleggen	Leasing	Vastgoed	Overige ¹¹	Totaal
Over het halve jaar eindigend op 30 juni 2009							
Rente	2.283	1.480	43	285	75	-281	3.885
Provisies	635	216	343	24	11	-13	1.216
Overige resultaten	125	81	69	175	157	714	1.321
Totaal baten	3.043	1.777	455	484	243	420	6.422
Segmentlasten (inclusief waarde- veranderingen)	2.441	1.391	465	441	193	48	4.979
Bedrijfsresultaat vóór belastingen	602	386	-10	43	50	372	1.443
Belastingen	116	-42	-1	-4	11	47	127
Nettowinst	486	428	-9	47	39	325	1.316
Totaal activa	324.425	419.847	21.111	29.119	25.020	-204.161	615.361
Totaal verplichtingen	304.366	410.760	18.807	26.480	23.929	-205.834	578.508

Verklaringen

Beoordelingsverklaring

Aan de raad van bestuur en de raad van commissarissen van Rabobank Nederland

Opdracht

Wij hebben de in het halfjaarverslag 2010 op pagina 44 tot en met 66 opgenomen verkorte geconsolideerde tussentijdse financiële informatie van de Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (Rabobank Nederland) te Amsterdam, bestaande uit de verkorte geconsolideerde balans per 30 juni 2010, verkorte geconsolideerde winst-en-verliesrekening, geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, geconsolideerd vermogensoverzicht en verkort geconsolideerd kasstroomoverzicht over de periode 1 januari 2010 tot en met 30 juni 2010, en de toelichting op de halfjaarcijfers beoordeeld. De raad van bestuur van Rabobank Nederland is verantwoordelijk voor het opmaken en het weergeven van de verkorte geconsolideerde tussentijdse financiële informatie in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse Financiële Verslaggeving' zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Het is onze verantwoordelijkheid een conclusie te formuleren bij de verkorte geconsolideerde tussentijdse financiële informatie op basis van onze beoordeling.

Werkzaamheden

Wij hebben onze beoordeling van de verkorte geconsolideerde tussentijdse financiële informatie verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder Standaard 2410 'Het beoordelen van tussentijdse financiële informatie door de accountant van de entiteit'. Een beoordeling van tussentijdse financiële informatie bestaat uit het inwinnen van inlichtingen, met name bij personen die verantwoordelijk zijn voor financiën en verslaggeving, en het uitvoeren van cijferanalyses en andere beoordelingswerkzaamheden. De reikwijdte van een beoordeling is aanzienlijk geringer dan die van een controle die is uitgevoerd in overeenstemming met Controlestandaarden en stelt ons niet in staat zekerheid te verkrijgen dat wij kennis hebben genomen van alle aangelegenheden van materieel belang die bij een controle onderkend zouden worden. Om die reden geven wij geen accountantsverklaring af.

Conclusie

Op grond van onze beoordeling is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de verkorte geconsolideerde tussentijdse financiële informatie over de periode 1 januari 2010 tot en met 30 juni 2010 niet, in alle van materieel belang zijnde opzichten, is opgesteld in overeenstemming met IAS 34 'Tussentijdse Financiële Verslaggeving', zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

Utrecht, 23 augustus 2010

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. mr. drs. G.H.C. de Méris RA

Verklaring getrouw beeld

De raad van bestuur van de Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (Rabobank Nederland) verklaart dat, voor zover de raad bekend:

- de halfjaarcijfers een getrouw beeld geven van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst van Rabobank Nederland en de gezamenlijk in de consolidatie opgenomen ondernemingen;
- het halfjaarverslag een getrouw beeld geeft omtrent de toestand op de balansdatum, de gang van zaken gedurende de eerste helft van het jaar van Rabobank Nederland en van de met haar verbonden ondernemingen waarvan de gegevens in haar halfjaarcijfers zijn opgenomen en de verwachte gang van zaken, waarbij, voor zover gewichtige belangen zich hiertegen niet verzetten, in het bijzonder aandacht wordt besteed aan de investeringen, en de omstandigheden waarvan de ontwikkeling van de omzet en van de rentabiliteit afhankelijk is.

Dr. Piet Moerland, *voorzitter*
Prof. dr. ir. Bert Bruggink, *CFO*
Berry Martin MBA, *lid*
Mr. Sipko Schat, *lid*
Ir. Piet van Schijndel, *lid*
Gerlinde Silvis, *lid*

Colofon

Uitgave

Rabobank Nederland Directoraat Communicatie

Materiaalgebruik

Bij de vervaardiging van het drukwerk is gebruikgemaakt van materialen die het milieu minder belasten.

Jaarberichtgeving

De Rabobank Groep publiceert in 2010 de volgende documenten in het Nederlands en het Engels:

- Jaarbericht 2009 Rabobank Groep / Annual Summary 2009 Rabobank Group
- Jaarverslag 2009 Rabobank Groep / Annual Report 2009 Rabobank Group
- Verslag 2009 Rabobank Groep / Report 2009 Rabobank Group
- Geconsolideerde jaarrekening 2009 Rabobank Groep / Consolidated Financial Statements 2009 Rabobank Group
- Jaarrekening 2009 Rabobank Nederland / Financial Statements 2009 Rabobank Nederland
- Halfjaarverslag 2010 Rabobank Groep / Interim Report 2010 Rabobank Group.

De jaarberichtgeving van de Rabobank Groep is online beschikbaar op: www.rabobank.com/jaarverslagen en www.rabobank.com/annualreports. De kerngegevens zijn eveneens beschikbaar op m.kerngegevensrabobank.nl.

Contact

jaarverslagen@rn.rabobank.nl

Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. (Rabobank Nederland)

Rabobank Nederland

Croeselaan 18

Postbus 17100

3500 HG Utrecht

Nederland

030 216 0000

